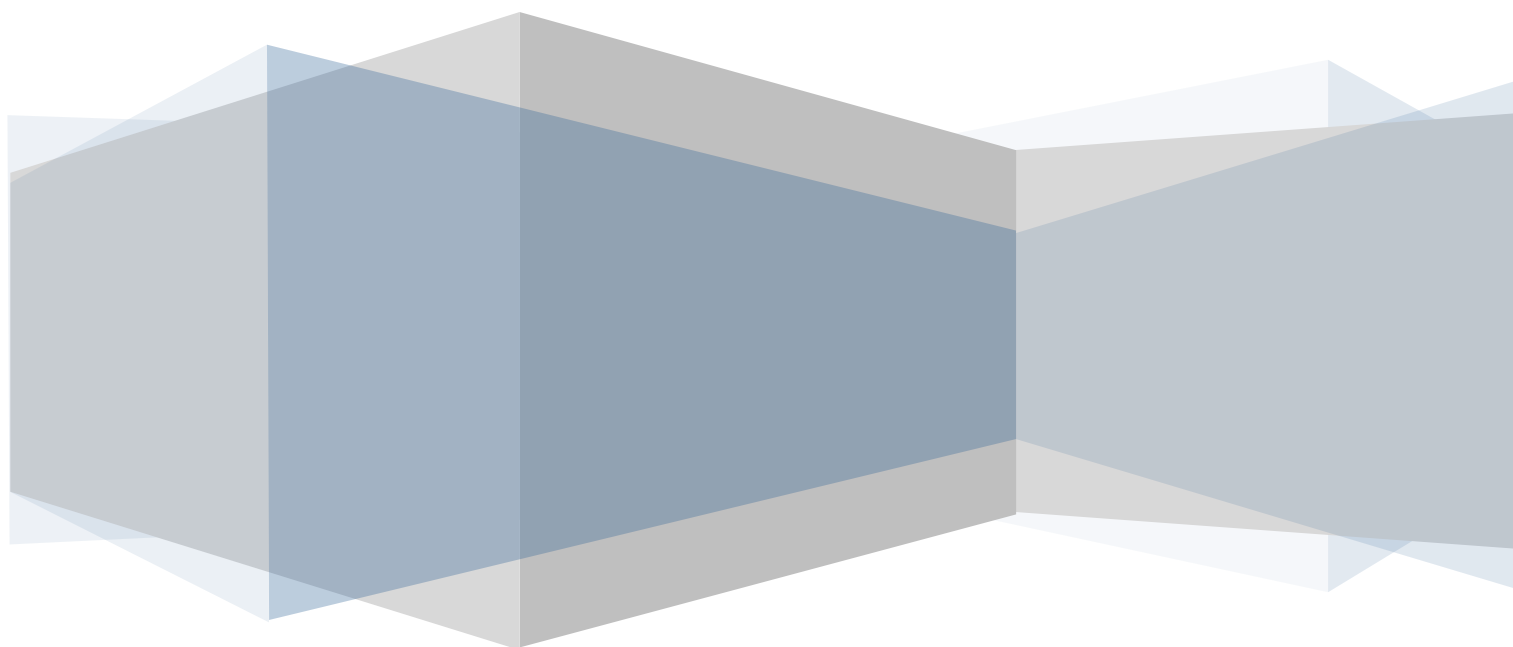

Sprawozdanie z działalności

**Miejskiego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Legnicy**

w 2021 roku

SPIS TREŚCI

INFORMACJE OGÓLNE	3
BUDŻET	4
KADRA	13
ZAMÓWIENIA PUBLICZNE PRZEPROWADZONE PRZEZ MOPS	15
PRACA SOCJALNA	18
PRACOWNIK SOCJALNY	20
ASYSTENT RODZINY	28
ŚWIADCZENIA WYNIKAJĄCE Z USTAWY O POMOCY SPOŁECZNEJ	30
ZASIŁEK STAŁY	32
ZASIŁEK OKRESOWY	32
ZASIŁEK CELOWY	33
USŁUGI OPIEKUŃCZE	33
SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI	34
PROGRAM RZĄDOWY „POSILEK W SZKOLE I W DOMU”	36
OPIEKUN PRAWNY	38
PROGRAM „OPIEKA WYTCHEŃNIOWA” – EDYCJA 2021	39
PROGRAM „ASYSTENT OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ”	40
ŚWIADCZENIA OPIEKI ZDROWOTNEJ	42
FINANSOWANE ZE ŚRODKÓW PUBLICZNYCH	42
POMOC INSTYTUCJONALNA	43
DOM DZIENNEGO POBYTU I KLUB SENIOR+	47
SCHRONISKO DLA BEZDOMNYCH I DOM SAMOTNEJ MATKI Z DZIECKIEM	51
ŻŁOBKI	54
PIECZA ZASTĘPCZA	57
ZESPÓŁ INTERWENCJI KRYZYSOWEJ	66
PROGRAM KOREKCYJNO-EDUKACYJNY DLA SPRAWCÓW PRZEMOCY W RODZINIE	71
OŚRODEK POMOCY TERAPEUTYCZNEJ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY	72
DODATEK MIESZKANIOWY	78
ZRYCZAŁTOWANY DODATEK ENERGETYCZNY	82
ŚWIADCZENIA RODZINNE	84
ZASIŁEK RODZINNY ORAZ DODATKI DO ZASIŁKU RODZINNEGO	86
JEDNORAZOWA ZAPOMOGA Z TYTUŁU URODZENIA SIĘ DZIECKA	87
ŚWIADCZENIE RODZICIELSKIE	88
ŚWIADCZENIA OPIEKUŃCZE	88
FUNDUSZ ALIMENTACYJNY	93
PROGRAM „RODZINA 500 PLUS”	96
PROGRAM „CZYSTE POWIETRZE”	98
PROGRAM „DOBRY START”	99
PROGRAM „ZA ŻYCIEM”	100
POMOC MATERIALNA DLA UCZNIÓW O CHARAKTERZE SOCJALNYM	103
PODSUMOWANIE	104

INFORMACJE OGÓLNE

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnicy działa na mocy uchwały Miejskiej Rady Narodowej w Legnicy Nr XIV/75/90 z 25 kwietnia 1990 r. w sprawie utworzenia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, stosownie do ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.). Zgodnie z artykułami 17 i 20 ww. ustawy w mieście na prawach powiatu, jakim jest Legnica, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania ośrodka pomocy społecznej oraz powiatowego centrum pomocy rodzinie. Szczegółowe zasady funkcjonowania Ośrodka określają:

- statut Ośrodka nadany uchwałą Nr LVI/460/10 Rady Miejskiej Legnicy z dnia 26 lipca 2010 r. ze zmianami,
- zarządzenie Nr 33/2018 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z dnia 14 września 2018 r. w sprawie określenia Regulaminu wynagradzania pracowników samorządowych zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Legnicy,
- Regulamin organizacyjny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej ustalony zarządzeniem Nr 27/2018 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z dnia 16 lipca 2018 r.,
- Regulamin pracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej ustalony postanowieniem Nr 12/2016 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z dnia 21 czerwca 2016 r. ze zmianami,
- zarządzenie Nr 21/2019 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z dnia 2 września 2019 r. w sprawie ustalenia instrukcji kancelaryjnej, instrukcji w sprawie zasad i trybu działania składnicy akt oraz jednolitego rzeczowego wykazu akt w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Legnicy ze zmianami,
- zarządzenie Nr 16/2010 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z dnia 18 marca 2010 r. w sprawie wprowadzenia w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Legnicy przepisów regulujących gospodarkę finansową ze zmianami.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnicy jest samorządową jednostką budżetową, nie posiadającą osobowości prawnej, której wydatki pokrywane są częściowo z budżetu państwa, a częściowo ze środków własnych gminy.

W 2021 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej administrował 11 obiektami, w tym 8 obiektów znajdowało się w zarządzie Ośrodka, a 3 obiekty oraz dodatkowo pomieszczenia na II i III piętrze w budynku przy ul. Chojnowskiej 112 wynajmowane były od Zarządu Gospodarki Mieszkaniowej.

BUDŻET

KOSZTY RODZAJOWE DZIAŁALNOŚCI MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W LEGNICY W ROKU 2021

L.p.	Rozdział	Wyszczególnienie	Wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń	Wydatki rzeczowe	Wydatki inwestycyjne	Remonty	Koszty bezpośrednie	Razem
			4010,4110,4120, 4040,4170, 4710,4780		6050,6060	4270	4220,4230,3110,2320	
1.	85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi					160 578,24	160 578,24
2.	85156	Składka na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego					3 236,40	3 236,40
3.	85195	Pozostała działalność – pokrycie kosztów wydania decyzji o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych oraz opłaty za pobyt w zakładzie opiekuńczo-leczniczym na terenie powiatu wrocławskiego.	47 803,95	99 204,87				147 008,82
4.	85202	Pobyt w domach pomocy społecznej poza miastem					5 801 432,36	5 801 432,36
5.	85203	Ośrodki Wsparcia, Dom Dziennego Pobytu, Schronisko dla bezdomnych i Punkt Opieki nad Matką i Dzieckiem	2 146 857,41	490 447,54		69 395,14	417 616,85	3 124 316,94
6.	85205	Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	8 919,61				10 100,00	19 019,61
7.	85213	Składka na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej					248 323,57	248 323,57

8.	85214	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenie społeczne – zasiłki celowe i okresowe					2 617 838,00	2 617 838,00
9.	85215	Dodatki mieszkaniowe i energetyczne		280,73			2 376 873,41	2 377 154,14
10.	85216	Zasiłki stałe					2 914 984,73	2 914 984,73
11.	85219	Ośrodki pomocy społecznej	10 224 463,74	1 461 976,01	0,00	33 053,09	232 766,52	11 952 259,36
12.	85228	Usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze					7 102 124,80	7 102 124,80
13.	85230	Pozostała działalność – Program wieloletni "Pomoc państwa w zakresie dożywiania"					411 647,88	411 647,88
14.	85231	Pomoc dla cudzoziemców					3 772,70	3 772,70
15.	85295	Pozostała działalność					46 122,00	46 122,00
16.	85295	Pozostała działalność – Rządowy program Senior +	125 833,28	46 593,87		1 175,00		173 602,15
17.	85295	Pozostała działalność – Dopłaty do czynszu					4 050,91	4 050,91
18.	85295	Pozostała działalność – Wspieraj seniora					43 973,02	43 973,02
19.	85415	Pomoc materialna dla uczniów					796 612,70	796 612,70
20.	85501	Świadczenia wychowawcze	689 718,82	85 425,22			91 065 157,91	91 840 301,95
20.	85502	Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	1 135 779,06	245 153,74		5 526,50	30 616 734,15	32 003 193,45
21.	85502	Świadczenia rodzinne, świadczenie " Za życiem"		1 238,00			40 000,00	41 238,00

22.	85504	Wspieranie rodziny – Ośrodek Pomocy Terapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży	625 751,39	192 644,01		13 243,20	831 638,60
23.	85504	Wspieranie rodziny – Asystent rodziny	351 683,27	18 971,92			370 655,19
24.	85504	Świadczenie " Dobry Start"	36,00	4,00		1 200,00	1 240,00
25.	85508	Rodziny zastępcze	558 088,51	29 033,56		2 803 594,92	3 390 716,99
26.	85508	Rodziny zastępcze – dodatek wychowawczy	11 037,73			1 099 317,19	1 110 354,92
27.	85508	Rodziny zastępcze – zadania realizowane w drodze umów lub porozumień				280 578,48	280 578,48
28.	85510	Usamodzielnianie wychowanków				174 182,72	174 182,72
29.	85510	Pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza miastem				615 925,40	615 925,40
30.	85510	Dodatek wychowawczy do zryczałtowanej kwoty	3 821,65			492 118,65	495 940,30
31.	85513	Składka na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne, zgodnie z przepisami ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów				468 059,50	468 059,50
32.	85516	Żłobki	5 637 003,72	948 523,01		75 029,10	6 989 464,72
33.	85516	Żłobki " Maluch+"	132 600,00				132 600,00
Razem			21 699 398,14	3 619 496,48	0,00	197 422,03	151 177 831,90

WYKONANIE PLANU WYDATKÓW MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W LEGNICY ZA 2021 ROK

L.p.	Rozdział	Wyszczególnienie	Plan na 2021 rok (zł)	Wykonanie planu (zł)	Wykonanie planu (%)	Udział środków gminy (%)	Udział środków z budżetu państwa (%)	Przyczyny niewykonania planu (zł)
1	85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	161 500,00	160 578,24	99,43	100,00		Niewykonanie planu wynika z braku możliwości przeprowadzenia zaplanowanych działań w związku z pandemią COVID-19. Niewykorzystana kwota w wysokości 921,76 zł została zwrócona 31.12.2021 r. na konto UM Legnica.
2	85156	Składka na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego	3 348,00	3 236,40	96,67		100,00	Niewykorzystane środki w kwocie 111,60 zł zostały zwrócone 31.12.2021 r. na rachunek UM Legnica.
3	85195	Pozostała działalność – pokrycie kosztów wydania decyzji na świadczenia zdrowotne, finansowanych ze środków publicznych oraz opłaty za pobyt w Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicy	147 404,80	147 008,82	99,73	60,58	39,42	Niewykorzystane środki w kwocie 395,98 zł zostały zwrócone 31.12.2021 r. na rachunek UM Legnica.
4	85202	Pobyt w domach pomocy społecznej poza miastem	5 801 432,36	5 801 432,36	100,00	100,00		Plan wykonany w 100%.
5	85203	Ośrodki Wsparcia: Dom Dziennego Pobytu, Schronisko dla bezdomnych i Punkt Opieki nad Matką i Dzieckiem	3 127 076,06	3 124 316,94	99,91	100,00		Niewykorzystane środki w kwocie 2 759,12 zł zostały zwrócone 31.12.2021 r. na rachunek UM Legnica. Kwota w wysokości 2 759,12 zł dotyczy zadania remontowego - Awaria kanalizacji zewnętrznej.
6	85205	Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	19 080,00	19 019,61	99,68	52,58	47,42	Środki niewykorzystane w kwocie 60,39 zł zostały zwrócone 31.12.2021 r. na rachunek UM Legnica.

7	85213	Składka na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej	252 000,00	248 323,57	98,54		100,00	Składki opłacono za wszystkie osoby uprawnione do objęcia pomocą w tej formie. Środki w wysokości 3 676,43 zł (§ 2030) zostały zwrócone 31.12.2021 r. na konto UM Legnica.
8	85214	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenie społeczne - zasiłki celowe - zasiłki okresowe	2 668 717,20	2 617 838,00	98,09	42,70	57,30	Na niewykonanie planu wpłynęło zmniejszenie liczby osób korzystających z takiej pomocy - wysokość zasiłku uzależniona jest od wysokości dochodu. Środki w wysokości 41,62 zł - dotacja celowa gmina, 50 837,58 zł - środki własne gmina, zostały zwrócone 31.12.2021 r. na konto UM Legnica.
9	85215	Dodatki mieszkaniowe i dodatki energetyczne	2 378 042,86	2 377 154,14	99,96	99,40	0,60	Wykonanie zryczałtowanego dodatku energetycznego oraz dodatków mieszkaniowych jest adekwatne do wydanych decyzji.
10	85216	Zasiłki stałe	2 915 000,00	2 914 984,73	100,00		100,00	Środki w kwocie 15,27 zł zostały zwrócone 31.12.2021 r. na konto UM Legnica.
11	85219	Ośrodek Pomocy Społecznej	11 955 460,39	11 952 259,36	99,97	80,07	19,93	Niewykorzystane środki w kwocie 3 201,03 zł zostały zwrócone 31.12.2021 r. na konto UM Legnica.
12	85228	Usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze	7 158 144,98	7 102 124,80	99,22	93,12	6,88	W roku 2021 część osób korzystających z usług opiekuńczych zawiesiła usługi. Niewykorzystane środki w kwocie 17 395,00 zł (specjalistyczne usługi opiekuńcze) zostały zwrócone 31.12.2021 r. na konto UM Legnicy. Kwota 38 625,18 zł dotycząca środków własnych gminy została zwrócona 31.12.2021 r. na konto UM Legnica.
13	85230	Program wieloletni "Pomoc państwa w zakresie dożywiania"	451 200,00	411 647,88	91,23	37,48	62,52	Część placówek oświatowych rozlicza dożywianie za grudzień, w styczniu 2021 r. W związku z pandemią COVID-19 i zamkniętymi szkołami środki nie zostały wykorzystane. Środki w kwocie 24 621,25 zł - dotacja celowa gmina, oraz 14 930,87 zł - środki własne gmina – zostały zwrócone 31.12.2021 r. na konto UM Legnica.
14	85231	Pomoc dla cudzoziemców	5 000,00	3 772,70	75,45		100,00	Niewykorzystane środki w kwocie 1 227,30 zł zostały zwrócone 31.12.2021r. na konto UM Legnica.
15	85295	Pozostała działalność – dopłaty do czynszu	187 860,00	4 050,91	2,16		100,00	Wykonanie zadania Dopłaty do czynszu - jest adekwatne do wydanych decyzji.

16	85295	Pozostała działalność – Prace społecznie użyteczne	54 630,00	46 122,00	84,43	100,00		Niewykorzystane środki w kwocie 8 508,00 zł zostały zwrócone 31.12.2021 r. na rachunek UM Legnica.
17	85295	Pozostała działalność –Wspieraj seniora	50 650,00	43 973,02	86,82		100,00	Ze względu na niskie zainteresowanie przez osoby uprawnione, środki zaplanowane na ten cel nie zostały wykorzystane. Kwota 6 676,98 zł – dotycząca dotacji celowej została zwrócona 31.12.2021 r. na rachunek UM Legnica.
18	85295	Pozostała działalność – Program "Senior+"	173 602,15	173 602,15	100,00	100,00		Plan wykonany w 100%.
19	85415	Pomoc materialna dla uczniów	1 184 518,00	796 612,70	67,25	20,00	80,00	Warunkiem wypłacenia stypendium szkolnego jest przedłożenie dokumentu potwierdzającego dokonanie wydatku. Nie wszystkie osoby, którym wydano decyzję zgłosiły się po świadczenie co wpłynęło na niewykonanie planu. Środki w wysokości 213 947,46 zł - środki własne gminy oraz 173 957,84 zł - dotacja celowa, zostały zwrócone do UM Legnica.
20	85501	Świadczenia wychowawcze	91 868 000,00	91 840 301,95	99,97		100,00	Niewykorzystane środki w kwocie 27 698,05 zł zostały zwrócone 31.12.2021r. na rachunek UM Legnica.
21	85502	Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	32 543 056,81	32 044 431,45	98,47	1,54	98,46	Niewykonane środki w kwocie 498 625,36 zł - administracja rządowa gmina, zostały zwrócone 31.12.2021 r. na rachunek UM Legnica.
22	85504	Wspieranie rodziny – Ośrodek Pomocy Terapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży	831 638,60	831 638,60	100,00	100,00		Plan wykonany w 100%.
23	85504	Wspieranie rodziny - asystent rodziny	370 655,19	370 655,19	100,00	96,76	3,24	Plan wykonany w 100%.
24	85504	Świadczenia "Dobry start"	1 240,00	1 240,00	100,00		100,00	Do 31.12.2021 r. rozpatrzone wszystkie złożone wnioski o ustalenie prawa do świadczenia.
25	85516	Żłobki	6 989 464,72	6 989 464,72	100,00	100,00		Plan wykonany w 100%.

26	85516	Żłobki – Program " Maluch +"	132 600,00	132 600,00	100,00	20,00	80,00	Plan wykonany w 100%.
27	85508	Rodziny zastępcze	3 466 817,68	3 390 716,99	97,80	100,00		Niewykorzystane środki w kwocie 76 100,69 zł zostały zwrócone 31.12.2021r. na konto UM Legnica.
28	85508	Rodziny zastępcze – zadania realizowane w drodze umów lub porozumień	290 910,00	280 578,48	96,45	100,00		Niewykorzystane środki w wysokości 10 331,52 zł zostały zwrócone 31.12.2021 r. na konto UM Legnica.
29	85508	Pozostała działalność – dodatek wychowawczy	1 110 998,00	1 110 354,92	99,94		100,00	Niewykorzystana kwota w wysokości 643,08 zł została zwrócona 31.12.2021r. na rachunek UM Legnica.
30	85510	Usamodzielnianie wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych	194 730,00	174 182,72	89,45	100,00		Niewykonanie planu w wysokości 20 547,28 zł to efekt zaprzestania nauki przez wychowanków. Środki zostały zwrócone 31.12.2021 r. na konto UM Legnica.
31	85510	Pobyty dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza miastem	640 270,00	615 925,40	96,20	100,00		Niewykonanie planu spowodowane jest opuszczeniem placówki przez 3 pełnoletnich wychowanków, 2 wychowanków zostało umieszczonych w rodzinach zastępczych. Kwota 24 344,60 zł została zwrócona 31.12.2021 r. na rachunek UM Legnica.
32	85510	Dodatek do zryczałtowanej kwoty	497 285,00	495 940,30	99,73		100,00	Dodatek do zryczałtowanej kwoty przysługuje na 2 dzieci umieszczonych w Rodzinnym Domu Dziecka, wraz z 1% na koszty obsługi. Kwota zwrotu w wysokości 1 344,70 zł zwrócona 31.12.2021 r. na konto UM Legnicy dotyczy placówek opiekuńczo-wychowawczych - dodatku w wysokości świadczenia wychowawczego. Środki zostały zwrócone 31.12.2021 r. na konto UM Legnica.
33	85513	Składka na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów	471 100,00	468 059,50	99,35		100,00	Środki w kwocie 3 040,50 zł zostały zwrócone 31.12.2021 r. na konto UM Legnica.
RAZEM			178 103 432,80	176 694 148,55	99,21			

WYKONANIE PLANU DOCHODÓW MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W LEGNICY ZA 2021 ROK

L.p.	Rozdział	Wyszczególnienie	Plan na 2021 rok (zł)	Wykonanie planu (zł)	Wykonanie planu (%)	Dochody odprowadzone na rachunek gminy (zł)
1.	85202	Odpłatność rodzin za pobyt w DPS poza Legnicą na podstawie decyzji i umów – środki własne - powiat	197 360,00	213 616,66	108,24	213 616,66
2.	85203	Odpłatność za wyżywienie w Domu Dziennego Pobytu i Klubie Seniora, odpłatność za pobyt w Schronisku dla bezdomnych oraz Domu Samotnej Matki z Dzieckiem – środki własne - gmina	420 790,00	448 926,95	106,69	448 926,95
3.	85213	Refundacja składek na ubezpieczenie zdrowotne za 2020 rok – dotacja celowa - gmina		232,20		232,20
4.	85214	Zwrot nienależnie pobranych zasiłków celowych za lata ubiegłe – środki własne - gmina	4 234,00	4 234,00		4 234,00
5.	85214	Zwrot nienależnie pobranych zasiłków okresowych za lata ubiegłe – dotacja celowa - gmina		1 665,59		1 665,59
6.	85215	Zwrot nienależnie pobranych dodatków mieszkaniowych – środki własne - gmina	530,00	527,86	99,60	527,86
7.	85215	Zwrot nienależnie pobranych dodatków energetycznych – administracja rządowa - gmina		10,94		10,94
8.	85216	Zwrot nienależnie pobranych zasiłków stałych za lata ubiegłe – dotacja celowa - gmina		30 919,50		30 919,50
9.	85219	Wynagrodzenie płatnika za terminowe odprowadzanie do Urzędu Skarbowego pdof od pracowników MOPS, koszty upomnień oraz kary wynikające z umów – środki własne - gmina	3 556,00	4 953,30	139,29	4 953,30
10.	85219	Wynagrodzenie za sprawowanie opieki – zadania administracji rządowej - gmina		424,22		424,22
11.	85228	Odpłatność za usługi opiekuńcze – środki własne - gmina	1 126 600,00	1 169 956,90	103,85	1 169 956,90
12.	85228	Odpłatność za specjalistyczne usługi opiekuńcze – zadania administracji rządowej - gmina	38 000,00	53 262,92		53 262,92

13.	85415	Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym – środki własne -gmina	18,00	18,02		18,02
14.	85501	Świadczenia wychowawcze - zwroty świadczeń nienależnie pobranych oraz odsetki – zadania administracji rządowej - gmina		36 256,26		36 256,26
15.	85502	Zwroty nienależnie pobranych przez osoby uprawnione świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz zaliczek alimentacyjnych wraz z odsetkami – środki własne - gmina	23,00	23,66		23,66
16.	85502	Zwroty nienależnie pobranych przez osoby uprawnione świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz zaliczek alimentacyjnych wraz z odsetkami – zadania administracji rządowej - gmina		154 757,57		154 757,57
17.	85502	Zaliczki alimentacyjne wyegzekwowane przez komorników sądowych od dłużników alimentacyjnych – zadania administracji rządowej - gmina	31 000,00	93 088,67	300,29	93 088,67
18.	85502	Fundusz alimentacyjny oraz odsetki wyegzekwowane przez komorników sądowych i w postępowaniu egzekucyjnym w administracji od dłużników alimentacyjnych – zadania administracji rządowej - gmina	875 000,00	1 576 463,64	180,17	1 573 058,30
19.	85504	Świadczenie "Dobry start" oraz odsetki – zadania administracji rządowej- gmina		4 153,64		4 153,64
20.	85516	Odpłatność za pobyt i wyżywienie dzieci w Żłobkach, odsetki oraz wynajem pomieszczeń – środki własne - gmina	991 476,00	990 003,28	99,85	990 003,28
21.	85508	Odpłatność za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych, zwroty nienależnie pobranych świadczeń na kontynuowanie nauki, odpłatność rodziców za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych oraz odsetki za nieterminowe wpłaty – środki własne - powiat	340 805,00	327 085,00	95,97	327 085,00
22.	85508	Dodatek wychowawczy do zryczałtowanej kwoty- zwrot za lata ubiegłe – zadania administracji rządowej - powiat	0,00	777,96	0,00	777,96
23.	85510	Odpłatność za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo wychowawczych, usamodzielnianie wychowanków placówek opiekuńczo wychowawczych, zwroty nienależnie pobranych świadczeń oraz odsetki za nieterminowe wpłaty – środki własne - powiat	260 780,00	115 284,49	44,21	115 284,49
RAZEM			4 290 172,00	5 226 643,23	121,83	5 223 237,89

**Stan zatrudnienia w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Legnicy w latach 2019–2021
(stan na koniec grudnia)**

Komórki organizacyjne	Rok		
	2019	2020	2021
MOPS (pracownicy socjalni)	190 (58)	184 (54)	176 (57)
Żłobek Nr 1	22	22	22
Żłobek Nr 2	25	22	25
Żłobek Nr 3	23	23	24
Filia Żłobka Nr 3 (ul. Krzemiecka 1)	14	16	17
Żłobek Nr 4	24	24	23
Schronisko dla Bezdomnych	19	20	20
Dom Dziennego Pobytu	18	18	18
Dom Pomocy Społecznej ¹	91	---	---
Ośrodek Pomocy Terapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży	11	11	11
Zespół Interwencji Kryzysowej	8	8	11
Rodzinny Dom Dziecka ²	2	---	---
Ogółem	447	348	347

^{1,2} Jednostki wydzielone ze struktur MOPS w 2020 r.

W 2021 roku pracownicy Ośrodka uczestniczyli w różnego rodzaju warsztatach i szkoleniach, realizowanych głównie w formie zdalnej, ze względu na panującą pandemię koronawirusa. Realizowane szkolenia miały na celu podniesienie kwalifikacji zawodowych i umiejętności osób zatrudnionych i dotyczyły przede wszystkim grup pracowników, które mają bezpośredni kontakt z klientami Ośrodka. Ponadto wielu pracowników uzupełniło swoje wykształcenie, kończąc szkoły średnie, wyższe oraz studia podyplomowe na kierunkach związanych z ich pracą zawodową.

W ramach aktywizacji osób bezrobotnych MOPS współpracuje czynnie z Powiatowym Urzędem Pracy w Legnicy. Efektem tej współpracy było zorganizowanie prac społecznie użytecznych dla 27 osób realizowanych w placówkach Ośrodka.

Fluktuacja kadr w roku 2021 w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Legnicy przedstawia się następująco:

- przyjętych do pracy było 23 pracowników (w tym z 12 osobami zawarto umowy na zastępstwo),
- zwolnionych z pracy było 28 pracowników (w tym 8 osób odeszło z pracy z umów na zastępstwo, 9 pracowników przeszło na emeryturę),
- 13 osób skorzystało z urlopów wychowawczych i bezpłatnych.

Ruchy kadrowe dotyczyły między innymi stanowisk: administracyjnych, pracowników socjalnych, psychologów, opiekunek i pielęgniarek oraz stanowisk robotniczych. Przyczyn takiego stanu rzeczy należy upatrywać w sytuacji na rynku pracy i relatywnie bardzo niskich wynagrodzeniach w Ośrodku oraz konieczności zatrudnienia osób na zastępstwo, w związku z dużą ilością długoterminowej absencji pracowników (tj. zwolnienia lekarskie, urlopy bezpłatne, urlopy macierzyńskie i rodzicielskie oraz wychowawcze).

Ruchy kadrowe w 2021 roku

L.p.	Grupy pracowników	Przyjęci	Zwolnieni
1.	Pracownicy socjalni	-	2
2.	Asystent rodziny, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	1	-
3.	Pielęgniarki, opiekunki	3	6
4.	Pracownicy administracji	1	7
5.	Psycholog, pedagog, wychowawca, terapeuta	6	6
6.	Pozostali pracownicy	12	7
Razem		23	28

ZAMÓWIENIA PUBLICZNE PRZEPROWADZONE PRZEZ MOPS

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Legnicy wydatki budżetowe są realizowane zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych oraz zasadami wydatkowania środków publicznych powyżej 130 000 zł.

W roku 2021 przeprowadzono 9 postępowań w sprawie udzielenia zamówień publicznych o wartości powyżej 130 000 zł.

L.p.	Przedmiot zamówienia	Tryb zamówienia	Data udzielenia zamówienia	Wartość zamówienia w zł (netto)	Kryteria oceny ofert	Wykonawca, któremu udzielono zamówienia	Pozostali wykonawcy uczestniczący w przetargu
1.	Świadczenie usług Asystenta Osobistego Osoby Niepełnosprawnej na rzecz osób niepełnosprawnych, mieszkańców Legnicy, w ramach realizacji Programu „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” – edycja 2021 r.	Tryb podstawowy: na podstawie art. 275 pkt 1 ustawy Pzp	02.08.2021 r.	326 400,00	1) cena 2) zatrudnienie na podstawie umowy o pracę osoby bezrobotnej w rozumieniu ustawy Pzp z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	Firma „Gwarant” – Tomczyk sp. j.	Brak
2.	Świadczenie usług opieki wytchnieniowej na rzecz mieszkańców Legnicy, w ramach realizacji Programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2021 r.	Tryb podstawowy: na podstawie art. 275 pkt 1 ustawy Pzp	02.08.2021 r.	191 880,00	1) cena 2) zatrudnienie na podstawie umowy o pracę osoby bezrobotnej w rozumieniu ustawy Pzp z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	Firma „Gwarant” – Tomczyk sp. j.	Centrum Inwestycji Społecznych – Przedsiębiorstwo Społeczne Spółka z o.o.
3.	Wykonywanie usług ochrony fizycznej i usług monitorowania obiektów w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Legnicy w okresie od 01.01.2022r. do 31.12.2022r.	Tryb podstawowy: na podstawie art. 275 pkt 1 ustawy Pzp	28.12.2021 r.	86 184,00	1) cena 2) termin płatności faktur	Konsorcjum: DGP Security Partner Sp.z o.o. - Lider, SEBAN Sp. z o.o., DGP Provider Sp. z o.o., 7 MG Sp. z o.o.	Brak

4.	Wykonywanie usług sprzątanania w obiektach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnicy w okresie od 01.01.2022 r. do 31.12.2022 r.	Tryb podstawowy: na podstawie art. 275 pkt 1 ustawy Pzp	31.12.2021 r.	210 000,00	1) cena 2) częstotliwość mycia okien w obiektach MOPS 3) termin płatności faktur	Konsorcjum : DGP Clean Partner Sp. z o.o. – Lider, Seban Sp. z o.o., DGP Provider Sp. z o.o., 7 MG Sp. z o.o., Partner Medica Sp. z o.o.	UNICO Sp. z o.o.
5.	Wykonywanie usług ochrony fizycznej Domu Pomocy Społecznej w Legnicy w okresie od 01.01.2022 r. do 31.12.2022 r.	Tryb podstawowy: na podstawie art. 275 pkt 1 ustawy Pzp	30.12.2021 r.	115 197,72	1) cena 2) termin płatności faktur	Przedsiębiorstwo Usługowe "JAREXS" Sp. z o.o.	- Konsorcjum: DGP Security Partner Sp. z o.o. - Lider, SEBAN Sp. z o.o., DGP Provider Sp. z o.o., 7 MG Sp. z o.o., - Konsorcjum : WOLF SŁUŻBA OCHRONY Spółka z o.o., WOLF II SŁUŻBA OCHRONY Spółka z o.o.
6.	Świadczenie usług przygotowywania i dostarczania posiłków do Schroniska dla Bezdomnych i Domu Samotnej Matki z Dzieckiem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnicy w 2022 r.	Tryb podstawowy: na podstawie art. 275 pkt 1 ustawy Pzp	30.12.2021 r.	6,34 - za jeden ciepły posiłek	1) cena za 1 posiłek 2) termin płatności faktur	P.P.H.U. „BIOWEX” s.c. S.Zdończyk, J.Pietruszkiewicz	H&J Promotions Hubert Mielniński
7.	Wykonywanie usług pocztowych dla Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnicy w okresie od 01.01.2022 r. do 31.12.2022 r.	Tryb podstawowy: na podstawie art. 275 pkt 1 ustawy Pzp	30.12.2021 r.	258 719,10	1) cena 2) termin płatności faktur	Poczta Polska S.A.	Brak

8.	Wykonywanie usług pochówków osób na zlecenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnicy w okresie od 01.01.2022 r. do 31.12.2022 r.	Tryb podstawowy: na podstawie art. 275 pkt 1 ustawy Pzp	28.12.2021 r.	3 703,70 - za jeden pochówek	1) cena 2) termin płatności faktur	Legnickie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.	Brak
9.	Wykonywanie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na rzecz mieszkańców Legnicy, w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r.	Przetarg nieograniczony	27.12.2021 r.	29,00 - za godzinę wykonywania usług opiekuńczych, 37,00 - za godzinę wykonywania specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	1) cena za 1 godzinę wykonywania usług opiekuńczych, 2) cena za 1 godzinę wykonywania specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, 3) ilość osób wykonujących usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Firma „Gwarant” – Tomczyk sp. j.	Brak

PRACA SOCJALNA

Dział Pracy Socjalnej świadczy pomoc mieszkańcom Legnicy skierowaną bezpośrednio do środowiska. W roku 2021 obejmował 37 rejonów pracy socjalnej. Ponadto w dziale zatrudnionych jest 6 asystentów rodziny oraz 4 pracowników administracyjnych. Działania pracowników Działu Pracy Socjalnej służyły przede wszystkim wzmocnieniu klientów, odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz organizowaniu warunków sprzyjających temu celowi.

Głównym zadaniem Działu Pracy Socjalnej było umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Powyższy cel realizowany był przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem, a także do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

W 2021 roku pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej objęli pomocą finansową, rzeczową i pracą socjalną 2 470 rodzin, łącznie 3 829 osób.

Typy rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2019-2021

Wyszczególnienie		2019		2020		2021	
		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Rodziny ogółem		3248	5109	2752	4318	2470	3829
o liczbie osób	1	2375	2375	2029	2029	1838	1838
	2	385	770	306	612	272	544
	3	209	627	174	522	153	459
	4	145	580	129	516	106	424
	5	84	420	67	335	61	305
	6 i więcej	50	337	47	304	40	259
Rodziny z dziećmi ogółem		667	2268	546	1894	461	1572
o liczbie dzieci	1	281	625	218	505	185	405
	2	192	659	164	563	147	504
	3	118	524	96	424	72	326
	4	50	272	43	234	36	196
	5	16	102	19	124	16	103
	6	5	40	5	35	4	30
	7 i więcej	5	46	1	9	1	8
Rodziny niepełne ogółem		399	1217	309	963	270	828
o liczbie dzieci	1	171	4342	119	237	111	226
	2	114	345	97	295	87	266
	3	69	280	54	213	40	161
	4 i więcej	45	250	39	218	32	175
Rodziny emerytów i rencistów ogółem		662	821	515	639	425	510
o liczbie osób	1	555	555	435	435	366	366
	2	81	162	59	118	46	92
	3	14	42	9	27	6	18
	4 i więcej	12	62	12	59	7	34

Dokonując analizy danych statystycznych przedstawionych w powyższej tabeli należy stwierdzić, iż od roku 2020 obniża się liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Coraz więcej rodzin wymaga nie tak pomocy finansowej jak wsparcia psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, a także pomocy w prawidłowym załatwieniu konkretnych, trudnych spraw życiowych. Poszerzył się zakres świadczonej pracy socjalnej - nie jest ona jednorazowym świadczeniem, ale pewnym procesem, który wymaga metodycznego sposobu postępowania.

W konstruowaniu odpowiednich kierunków działań, należy bezwzględnie zwrócić uwagę na przyczyny trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej. W tym celu opracowano przesłanki przyznania pomocy w ujęciu statystycznym, przy czym należy zaznaczyć, iż w jednej rodzinie może występować kilka dysfunkcji jednocześnie.

Pomoc udzielona w latach 2019-2021

Przesłanki udzielenia pomocy	Rok					
	2019		2020		2021	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Ubóstwo	1344	2285	1241	2085	1270	2062
Sieroctwo	2	3	2	3	1	2
Bezdomność	150	187	143	177	167	196
Potrzeba ochrony macierzyństwa	91	300	62	218	50	220
Bezrobocie	603	1245	572	1171	596	1225
Niepełnosprawność	890	1163	820	1082	846	1096
Długotrwała i ciężka choroba	1187	1521	1021	1264	1146	1402
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	177	646	166	662	132	466
Rodziny wielodzietne	27	153	31	182	31	165
Przemoc w rodzinie	18	49	25	69	51	136
Alkoholizm	86	96	69	83	94	116
Narkomania	23	25	20	27	37	44
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	57	73	64	79	70	87
Zdarzenia losowe	12	22	5	8	3	7

PRACOWNIK SOCJALNY

Pracownik socjalny podejmując współpracę z rodziną, diagnozuje sytuację oraz określa plan pomocy. Podejmowane w roku 2021 działania były zróżnicowane i dostosowane do indywidualnej sytuacji.

Praca socjalna jest procesem, który ma na celu wywołanie pożądanych zmian, modyfikację sposobu funkcjonowania osoby, jej otoczenia, wzmacnianie potencjału osób, rodzin do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej i wsparcie w dążeniu do poprawy funkcjonowania. Aby powyższe założenia mogły zostać spełnione, działania podejmowane przez pracownika muszą mieć charakter intencyjny tj. muszą być zaprojektowane w oparciu o sporządzoną ocenę sytuacji (diagnozę) i zmierzać do realizacji ustalonych celów – zmiany sytuacji wyjściowej (zdiagnozowanych trudności) w zakładane rezultaty.

Jednym z narzędzi stosowanym w działaniach pracowników socjalnych jest kontrakt socjalny. Ma on za zadanie poprawiać skuteczność udzielanej pomocy poprzez mobilizowanie osób i rodzin do podejmowania działań usamodzielniających. Jest to pisemna umowa zawierana z osobą ubiegającą się o pomoc, określająca uprawnienia i zobowiązania stron, tj. klienta i pracownika socjalnego, które mają doprowadzić do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny. Kontrakt socjalny zawierany jest po pełnym rozpoznaniu i ocenie sytuacji rodziny ubiegającej się o pomoc. Niedotrzymanie postanowień kontraktu socjalnego, jak i odmowa jego zawarcia mogą stanowić podstawę do odmowy przyznania świadczenia lub do jego wstrzymania. W roku 2021 zawarto 101 kontraktów socjalnych.

Pracownicy socjalni są grupą zawodową, której powierzono w ostatnich latach wiele zadań z zakresu pomocy społecznej i co roku tych zadań przybywa. Praca socjalna jest usługą świadczoną w środowisku zamieszkania klienta, którego pracownik socjalny wspiera i to dlatego z jego pracą wiążą się zagrożenia wynikające z przebywania z osobami uzależnionymi, chorymi na różne choroby zakaźne, cierpiącymi na zaburzenia psychiczne lub przebywającymi wcześniej w zakładzie karnym. Oprócz ryzyka zarażenia się chorobami zakaźnymi jest on narażony na groźby, wyzwiska a także na pobicie czy inną przemoc fizyczną. Pomimo zagrożeń jakie niesie ze sobą wykonywanie tego zawodu - to skuteczna praca socjalna stanowi źródło satysfakcji zawodowej pracowników socjalnych.

Najważniejszą misją pracowników socjalnych było przeciwdziałanie wykluczeniu oraz wsparcie słabszych grup społecznych. Do zadań Działu Pracy Socjalnej należało prowadzenie całości spraw w zakresie pracy socjalnej, a w szczególności :

- współpraca z organami administracji rządowej, samorządowej, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami na terenie miasta (Sąd, Prokuratura, Policja, Straż Miejska, Powiatowy Urząd Pracy, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Straż Graniczna, kościoły, szkoły , służba zdrowia, itp.),

- współpraca z innymi działami Ośrodka w celu poprawienia sytuacji osób i rodzin wymagających wsparcia poprzez uzyskanie przez nich odpowiednich świadczeń,
- dokonywanie analizy i oceny zjawisk, które powodują zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej oraz kwalifikowanie do uzyskania tych świadczeń,
- przeprowadzanie wywiadów środowiskowych, kompletowanie dokumentów oraz podejmowanie innych niezbędnych czynności związanych ze świadczeniem różnorodnych form pomocy,
- ustalanie wspólnie z osobą lub rodziną zainteresowaną planu działań, celem przezwyciężenia trudnej sytuacji oraz planu pomocy,
- wnioskowanie określonych świadczeń,
- prowadzenie długofalowych działań w ramach pracy socjalnej i poradnictwa,
- udzielanie informacji, wskazówek pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych osobom i rodzinom, które dzięki tej pomocy będą zdolne samodzielnie rozwiązywać problemy będące przyczyną trudnej sytuacji życiowej, skuteczne posługiwanie się przepisami prawa,
- pomoc w uzyskaniu dla osób będących w trudnej sytuacji życiowej, poradnictwa dotyczącego możliwości rozwiązywania problemów i udzielania pomocy przez właściwe instytucje państwowe, samorządowe i organizacje pozarządowe oraz wspieranie w uzyskiwaniu pomocy,
- udzielanie pomocy zgodnie z zasadami etyki zawodowej,
- koordynowanie działań socjalnych w społeczności lokalnej,
- przygotowanie sprawozdań z realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni Działu Pracy Socjalnej realizowali także inne zadania:

- przeprowadzali wywiady środowiskowe, rozeznawali sytuację i wnioskowali o udzielenie pomocy w formie dostępu do świadczeń zdrowotnych. W 2021 r. w sprawie dostępu do świadczeń zdrowotnych przeprowadzono 369 postępowań,
- uczestniczyli w grupach roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i prowadzili pracę socjalną zorientowaną na rozwiązywanie problemu przemocy w rodzinie; w 2021 r. prowadzony był monitoring w ramach procedury Niebieska Karta w 402 środowiskach, z czego tylko w 2021 r. wszczęto procedurę w 224 środowiskach, w tym w 29 na wniosek pracownika socjalnego,
- typowali osoby i zawierali kontrakty socjalne na prace społecznie użyteczne, które realizowane były w partnerstwie z PUP w Legnicy. Prace społecznie użyteczne skierowane są do osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, korzystających jednocześnie ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Prace społecznie użyteczne to prace wykonywane przez bezrobotnych bez prawa do zasiłku, organizowane przez gminę w jednostkach

organizacyjnych samorządu terytorialnego. W 2021 roku do wykonywania prac społecznie użytecznych skierowano przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnicy 66 osób,

- typowali dzieci z najuboższych rodzin do wypoczynku letniego. W 2021 r. z tej formy pomocy skorzystało 10 dzieci,
- w ramach wieloletniej współpracy z organizacjami pozarządowymi pracownicy socjalni typowali również rodziny do pomocy w formie „Szlachetnej Paczki” – w 2021 roku do tej formy pomocy wytypowano 18 rodzin,
- wypełniali karty informacyjne do fundacji w celu uzyskania wsparcia finansowego dla rodzin z problemem niepełnosprawności. W 2021 r. wypełniono 25 takich kart,
- w sezonie zimowym sprawowali szczególny nadzór nad osobami bezdomnymi, przebywającymi w pomieszczeniach niemieszkalnych (altanki działkowe, strychy, piwnice), w tym celu współpracowali ze Strażą Miejską, Policją i Schroniskiem dla Bezdomnych.

W przypadku, gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy. Następnie dokonuje analizy sytuacji rodziny i w razie konieczności wnioskuje o przydzielenie asystenta rodziny.

W okresie jesienno-zimowym, częściej niż w innych sezonach, dochodzi do pożarów oraz zatruciu tlenkiem węgla. Po każdym takim zdarzeniu pracownicy socjalni niezwłocznie nawiązują kontakt z rodziną w celu rozeznania sytuacji i zapewnienia niezbędnej pomocy. W 2021 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnicy objął pomocą 3 rodziny, które doznały strat na skutek pożaru. Zawnioskowano im pomoc w formie zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego – na remont bądź zakup niezbędnych sprzętów gospodarstwa domowego czy mebli. Pracując w środowisku pracownicy socjalni podejmowali działania prewencyjne, zwracali uwagę i uświadamiali podopiecznych względem bezpiecznego użytkowania pieców węglowych, junkersów oraz poprawnego korzystania z kuchenek, zwłaszcza gazowych. Zgłaszali zarządcy budynku zaobserwowane nieprawidłowości.

Trudno jest oszacować efekty pracy socjalnej m.in. z powodu długofalowości podejmowanych działań, złożoności problemów a także zdarzających się powrotów do dysfunkcji, w szczególności osób uzależnionych, jednakże realizację niektórych jej celów można przedstawić liczbowo, co obrazuje poniższa tabela.

Realizacja pracy socjalnej w latach 2019–2021

Lp.	Elementy pracy socjalnej	Rok		
		2019	2020	2021
1	Pomoc w uzyskaniu świadczeń alimentacyjnych, uzmysłowienie klientowi korzyści wynikających z zabezpieczenia świadczeń dziecku	112	96	75
2	Uregulowanie sytuacji prawnej dziecka	49	37	42
3	Usprawnienie w załatwianiu spraw bieżących i urzędowych	358	305	291
4	Ustalenie uprawnień do renty inwalidzkiej lub emerytury z ZUS	119	72	62
5	Doprowadzenie do ustalenia stopnia niepełnosprawności	123	137	113
6	Zorganizowanie dezynfekcji, dezynsekcji w mieszkaniach	12	6	3
7	Złożenie wniosku o przydział mieszkania w ZGM	57	54	34
8	Utrzymanie ciągłości dodatku mieszkaniowego	481	414	355
9	Utrzymanie mieszkania poprzez regulowanie opłat	315	333	295
10	Utrzymanie czystości w mieszkaniu	214	230	196
11	Znalezienie zatrudnienia odpowiedniego do stanu zdrowia	86	45	41
12	Pomoc w zakresie prawidłowego gospodarowania budżetem domowym	257	223	233
13	Nabycie przez klienta umiejętności radzenia sobie z prowadzeniem gospodarstwa domowego	205	151	123
14	Poprawa funkcjonowania klienta w środowisku	579	513	469
15	Uzyskanie wsparcia w środowisku	169	191	99
16	Wzrost samodzielności i aktywności klienta	282	276	175
17	Doprowadzenie do uregulowania zadłużeń	78	63	59
18	Uregulowanie sytuacji prawnej lokalu	28	36	16
19	Doprowadzenie do zabezpieczenia mieszkań przed zimą (wstawienie okien, sprawdzenie stanu technicznego pieca przez OGM)	28	43	33
20	Doprowadzenie do zarejestrowania w PUP osób pozostających bez pracy	181	146	122
21	Zapewnienie dzieciom w szkołach ciepłych posiłków	599	465	391
22	Wytypowanie dzieci z rodzin najuboższych do wypoczynku letniego	95	20	10
23	Pomoc w uzyskaniu podręczników szkolnych	9	14	10
24	Pomoc w dotarciu do lekarza czy poradni specjalistycznej w celu diagnozy leczenia i rehabilitacji	56	58	32
25	Działania interwencyjne w sytuacji stwierdzenia naruszenia praw dziecka	29	42	31

26	Wystąpienie do sądu z informacją o rażących zaniedbaniach wychowawczych	52	47	54
27	Pomoc w nawiązywaniu zerwanych więzi rodzinnych	26	55	21
28	Uzyskanie sprzętu medycznego bądź ortopedycznego	20	14	12
29	Zorganizowanie pomocy sąsiedzkiej dla osoby niepełnosprawnej	25	25	15
30	Zapewnienia opieki osobie starszej lub niepełnosprawnej przez rodzinę	25	26	16
31	Doprowadzenie do konsultacji psychologicznej, psychiatrycznej	65	61	54
32	Doprowadzenie do podjęcia leczenia w Poradni Zdrowia Psychicznego	59	54	41
33	Pomoc w umieszczeniu osoby w szpitalu psychiatrycznym	7	6	6
34	Podjęcie działań w celu częściowego bądź całkowitego ubezwłasnowolnienia	13	14	10
35	Rozeznanie sytuacji pod kątem wskazania kuratora bądź opiekuna prawnego dla osoby ubezwłasnowolnionej	36	30	21
36	Podjęcie leczenia odwykowego	53	27	42
37	Zgłoszenie do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych lub motywowanie najbliższego otoczenia do zgłoszenia osoby nadużywającej alkoholu do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	25	20	13
38	Podjęcie terapii w MONAR	18	18	15
39	Pomoc w dotarciu do odpowiedniej grupy wsparcia	64	77	43
40	Współpraca z kuratorem w celu poprawy funkcjonowania rodziny	123	105	96
41	Współpraca z pedagogiem szkolnym w celu poprawy funkcjonowania rodziny	179	167	104
42	Skierowanie dzieci na zajęcia pozalekcyjne: świetlice, szkoły	62	42	36
43	Wytypowanie osób do prac społecznie użytecznych	81	52	66
44	Pomoc w uzyskaniu podstawowego sprzętu gospodarstwa domowego	84	75	59
45	Pomoc w przezwyciężeniu trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu Zakładu Karnego	45	23	32
46	Monitoring w ramach procedury Niebieska Karta – pomoc społeczna	307	295	402
47	Wypełnianie karty informacyjnej dla potrzeb fundacji	17	24	25

Oprócz bezpośredniej pracy w środowisku, pracownicy socjalni przeprowadzali wywiady dla potrzeb innych instytucji pomocowych oraz przygotowywali odpowiedzi i opinie o rodzinie, na wnioski sądów, prokuratury, policji oraz urzędów.

Z każdym rokiem pracownikom socjalnym przybywa nowych zadań i obowiązków. I tak od 2014 r. zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 09.06.2011 r. (Dz. U. z 2020 r. poz.821 t.j.) zadaniem gminy jest udzielanie wsparcia rodzinom znajdującym się w sytuacji kryzysowej oraz pomocy w rozwiązywaniu ich problemów życiowych, w tym w wychowywaniu dzieci. Praca z rodziną na poziomie gminy obejmuje analizę sytuacji rodziny i przyczyn kryzysu, wzmocnienie jej funkcji, rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, pomoc w integracji rodziny oraz przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny. W sytuacji ingerencji w rodzinie, której konsekwencją jest umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej, służby gminne mają dążyć do reintegracji rodziny i powrotu dziecka do środowiska rodzinnego. Te zadania wykonywali pracownicy Działu Pracy Socjalnej.

W przypadku, gdy rodzinie nie zostanie przydzielony asystent rodziny, pracownicy socjalni, na wniosek organizatora pieczy zastępczej, zobowiązani są dokonywać analizy aktualnej sytuacji rodzinnej dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej i współpracować z rodziną biologiczną w celu jej reintegracji. W 2021 r. pracownicy Działu Pracy Socjalnej na wniosek organizatorów pieczy zastępczej dokonali analizy sytuacji w 124 rodzinach i podjęli stosowne, często długofalowe działania wobec rodzin biologicznych, które wyraziły wolę reintegracji rodziny.

W 2021 roku MOPS w Legnicy wykonywał cele Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (PO PŻ) w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD), polegające na dostarczeniu osobom najuboższym w Polsce pomocy żywnościowej w formie paczek lub posiłków. Dodatkowo wobec osób objętych Programem realizowane były różne działania towarzyszące, mające na celu włączenie społeczne. Pomoc kierowana była do osób w najtrudniejszej sytuacji, których dochód nie przekraczał 220% odpowiedniego kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej. Program stanowił uzupełnienie działań gminy w zakresie udzielania pomocy żywnościowej najuboższym mieszkańcom. Minister Pracy i Polityki Społecznej powierzył ośrodkom pomocy społecznej rolę rozpowszechnienia informacji o realizacji PO PŻ i wskazywanie najbliższych miejsc, w których wydawane były artykuły spożywcze. W Legnicy do realizacji programu przystąpił Caritas Polska, a żywność wydawana była w wybranych parafiach w Legnicy, natomiast pracownicy socjalni informowali o realizacji PO PŻ i kwalifikowali osoby do uzyskania tej formy pomocy, wydając w tym celu skierowania na specjalnym druku. W 2021 roku pracownicy socjalni wydali rodzinom 326 takich skierowań, z pomocy żywnościowej skorzystało łącznie 501 osób.

W związku z wprowadzeniem Programu Rodzina 500 plus, zgodnie z art. 15.1-2 ustawy z dnia 11.02.2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci – jeśli w stosunku do osoby ubiegającej się o przyznanie świadczenia wychowawczego lub osoby pobierającej to świadczenie wystąpią wątpliwości dotyczące sprawowania opieki nad dzieckiem, w tym również w przypadku wydatkowania świadczenia wychowawczego niezgodnie z celem lub marnotrawienia świadczenia wychowawczego, organ właściwy oraz marszałek województwa mogą zwrócić się do kierownika ośrodka pomocy społecznej o przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego, o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268), w celu weryfikacji tych wątpliwości. W 2021 r. pracownicy socjalni na wniosek kierownika Działu Świadczeń Rodzinnych przeprowadzili 65 wywiadów środowiskowych w rodzinach, w których zachodziły wątpliwości dotyczące sprawowania opieki nad dzieckiem. Doniesienia w sprawie marnotrawienia świadczenia wychowawczego wymagały od pracownika socjalnego rozpoznania sytuacji rodzin oraz monitorowania wydatków ponoszonych przez rodziny.

W dzisiejszym świecie rodzina ma bardzo dużo problemów, niektóre z nich związane są z patologią społeczną, wzrasta liczba rodzin z dziećmi, gdzie rodzice lub jedno z nich, ma problem z używkami, głównie dotyczy to młodych rodziców. Zjawisko narkomanii doprowadza do zachwiania emocjonalnej funkcji rodziny, jak również może bezpośrednio zagrażać zdrowiu i życiu dzieci wzrastających w tych rodzinach. Dostępność świadczeń rodzinnych i wychowawczych dla niepracujących rodziców powoduje utrudnienia w pracy socjalnej, związanej z osobami z uzależnieniami i ukrywaniem problemu w rodzinie, gdyż rodzina najczęściej pozostaje poza systemem pomocy społecznej.

Ostatnie dwa lata były bardzo trudne z uwagi na pandemię jaka dotknęła cały świat. Spowodowała ona zmianę organizacji pracy w MOPS w Legnicy, w tym również w Dziale Pracy Socjalnej. Pojawiające się trudności i potrzeby społeczne wywołały konieczność wzmocnienia działalności zawodowej pracowników służb społecznych w zakresie wykorzystania nowych metod i narzędzi pracy socjalnej. W związku ze stanem epidemii koronawirusa pracownikom Działu Pracy Socjalnej doszły nowe obowiązki, konieczne było podjęcie zupełnie nowych form wsparcia dla osób, które ucierpiały w związku z tymi wydarzeniami. Działania te przebiegały dwutorowo i obejmowały:

- pomoc dla osób przebywających w kwarantannie bądź izolacji domowej,
- wsparcie seniorów jako grupy najbardziej narażonej na zachorowanie na COVID-19.

W celu rozpoznania potrzeb i ewentualnego udzielenia niezbędnej pomocy osobom skierowanym na kwarantannę bądź izolację domową, pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej niezwłocznie nawiązywali kontakt z osobami na nich przebywającymi. Niejednokrotnie były to rozmowy o charakterze nie tylko rozeznającymi sytuację, ale także o charakterze wspierającym (zwłaszcza w sytuacji hospitalizacji czy śmierci osób z najbliższego otoczenia objętych kwarantanną). Wielokrotnie pracownicy udzielali także informacji o możliwościach zabezpieczenia

niezbędnych potrzeb własnym staraniem – m.in.. przekazywali numery telefonów oraz inne dane pozwalające osobom pozbawionym możliwości opuszczania mieszkań na dokonywanie zakupów drogą elektroniczną. Ta forma wsparcia była istotna, zwłaszcza w pierwszych tygodniach po ogłoszeniu stanu epidemii, ponieważ brak niezbędnej wiedzy budził niepokój i dyskomfort psychiczny nie tylko z powodu obaw o własne zdrowie, ale także w powodu braku dostępu do dóbr, tak wcześniej powszechnie dostępnych.

W sytuacji, kiedy rodziny, osoby starsze, samotne czy niepełnosprawne nie były w stanie same zapewnić sobie gorącego posiłku lub produktów żywnościowych, takiej pomocy udzielała gmina. Posiłki i produkty żywnościowe były dostarczane przede wszystkim przez harcerzy z Harcerskiej Organizacji Perspektywa w Legnicy, którzy zawsze byli gotowi nieść pomoc w tym trudnym czasie, od samego początku wybuchu pandemii tak, jak pracownicy MOPS.

Przez cały okres stanu epidemii pracownicy MOPS zapewniali pomoc osobom logującym się do aplikacji „kwarantanna” – dane z tej aplikacji przekazywane były przez pracowników Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W 2021 r. odnotowano 196 zgłoszeń.

W ramach pomocy seniorom, w październiku 2020 r. gmina Legnica przystąpiła do realizacji drugiego modułu Programu pn. „Wspieraj Seniora” . Program zakładał wsparcie dla osób w wieku 70 lat i więcej, które ze względu na stan zdrowia oraz sytuację rodzinną nie miały możliwości zapewnienia sobie niezbędnych potrzeb, czy to w postaci dokonania niezbędnych zakupów, czy załatwienia najpilniejszych spraw urzędowych. Celem programu było zapewnienie wsparcia tym seniorom, którzy w obowiązującym stanie pandemii zdecydowali się na pozostanie w domu. Usługa ta polegała w szczególności na dostarczeniu zakupów artykułów pierwszej potrzeby, środków higieny osobistej, leków oraz. W realizację tego Zadania zaangażowanych było 5 pracowników bezpośrednio obsługujących seniorów – pracowników MOPS. Z działań w ramach Programu skorzystało 7 seniorów, którzy zgłosili się za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej oraz 24 osoby, które zgłosiły się poza infolinią. Wśród tych osób tylko 5 osób miało poniżej 70 lat, jednakże ze względu na szczególną sytuację życiową oraz niepełnosprawność zostały zakwalifikowane do udziału w Programie.

Pomimo pandemii, pracownicy socjalni cały czas przyjmowali podopiecznych, rozpatrywali wnioski, przyznawali świadczenia, udzielali specjalistycznego poradnictwa z zachowaniem zasad reżimu sanitarnego. Starali się docierać bezpośrednio do różnych środowisk, szczególnie do takich, w których istniało podejrzenie stosowania przemocy lub występowały dysfunkcje w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej.

ASYSTENT RODZINY

Asystent rodziny działa na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zadania i uprawnienia asystenta rodziny regulują art. 12, 13, 15 niniejszej ustawy. Asystent rodziny wspomaga działania pracownika socjalnego. W myśl ww. ustawy przydzielanie asystenta rodziny było zadaniem fakultatywnym gminy od 8 czerwca 2012 r. do 31 grudnia 2014 r., a stało się obligatoryjnym od 1 stycznia 2015 r.

Podopieczni MOPS w Legnicy tą formą pomocy obejmowani byli już od listopada 2012 r.

Do zadań asystenta rodziny należy między innymi: opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną, współpraca z rodziną oraz współdziałanie z pracownikiem socjalnym. Asystent rodziny ma za zadanie udzielać pomocy powierzonym do opieki rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, opiekuńczo-wychowawczych, zapewniać wsparcie w poszukiwaniu pracy, w edukacji dzieci, a także podejmować działania interwencyjne i zaradcze w rodzinie. Działania asystenta i rodziny zmierzają do jej usamodzielnienia i pozostawienia dzieci w rodzinie - w środowisku zapewniającym im poczucie bezpieczeństwa i prawidłowy rozwój. Praca asystenta rodziny polega na ciągłym rozwijaniu i modyfikowaniu pracy, elastycznym reagowaniu na potrzeby i kryzysy osób wspieranych oraz dużej częstotliwości spotkań i dostosowania ich czasu potrzebnego na wykonywane działania.

Asystent rodziny nie tylko współpracuje z rodziną dziecka w fazie oddziaływań profilaktycznych i wzmocnienia kompetencji wychowawczych rodziny, ale także współpracuje z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej w celu wsparcia powrotu dzieci z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych w sytuacjach koniecznej ingerencji sądu rodzinnego we władzę rodzicielską. Wspólne działania mają w tym przypadku służyć jak najszybszemu powrotowi dziecka do domu i reintegracji rodziny.

Do obowiązków asystenta rodziny należy także sporządzanie stosownej dokumentacji, współpraca z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, współpraca z zespołem interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz monitorowanie sytuacji po zakończeniu pracy w rodzinie. Od 1 stycznia 2015 r. liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę nie może przekroczyć 15.

W 2021 r. asystenci rodziny objęli pomocą 86 rodzin, w tym 216 dzieci w wieku do 18 lat.. Współpracę zakończyli z 39 rodzinami, z czego 13 rodzin zrealizowało plan pracy dotyczący usamodzielnienia się, 5 rodzin zrezygnowało z tej formy pomocy w trakcie realizacji planu, w tym 2 rodziny z powodu zmiany miejsca zamieszkania, 6 rodzin zakończyło współpracę z uwagi na zmianę metody pracy. W 15 środowiskach zakończono pracę asystenta rodziny z uwagi na niewywiązywanie się rodzin z planu działania i unikanie kontaktu.

Od 2017 weszła w życie ustawa "Za życiem", która nałożyła na asystentów rodziny nowe zadania. Do katalogu uregulowanych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zadań dodano nowe – realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Rozwiązania ustawy weszły w życie z dniem 1 stycznia 2017 r. Ustawa, poszerzając wachlarz zadań przypisanych asystentowi rodziny powierzyła mu zadanie, realizowane jako usługę powszechnie dostępną, polegającą na koordynacji wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin, zwłaszcza w odniesieniu do kobiet posiadających zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Kobiety w ciąży i ich rodziny mogły każdorazowo zgłosić do gminy potrzebę objęcia wsparciem asystenta rodziny. Asystent rodziny – na wniosek osób uprawnionych – stawał się koordynatorem działań pomocowych. W tych przypadkach nie ma zastosowania art. 11 ust. 1–3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, tj. obowiązek przeprowadzania wywiadu środowiskowego w rodzinie przez pracownika socjalnego w celu dokonania analizy sytuacji rodziny. Tak więc nowy zakres zadań asystenta rodziny wiąże się z przypisaniem mu nowych zadań związanych z nową grupą docelową, którą stanowią kobiety w ciąży i ich rodziny.

ŚWIADCZENIA WYNIKAJĄCE Z USTAWY O POMOCY SPOŁECZNEJ

Pomoc społeczna jest instytucją, której pomoc jest adresowana do obywateli zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, jednak uprawnienia do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej związane są z dwiema grupami kryteriów, które muszą być spełnione jednocześnie. Z jednej strony są to kryteria niskiego statusu materialnego (niedostateczny dochód w rodzinie), z drugiej dodatkowe okoliczności, m.in. sieroctwo, bezdomność, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezradność alkoholizm i narkomania i inne, które, obok niskiego dochodu, wskazują uprawnionych do korzystania z pomocy społecznej.

Celem pomocy społecznej jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwianie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc społeczna powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin, oraz ich integracji ze środowiskiem. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy.

Świadczenie pomocy społecznej powinno służyć również umacnianiu rodziny. Pomoc społeczna polega w szczególności na przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń, pracy socjalnej, prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej, analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej, realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych, rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb. Zadaniem pomocy społecznej jest podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych oraz ich integracji ze środowiskiem.

Do końca 2021 r. kryterium dochodowe, dla osoby samotnie gospodarującej wynosiło 701 zł, a dla osoby w rodzinie była to kwota 528 zł. Od 1 stycznia 2022 r. kryterium ulegnie podwyższeniu i będzie wynosiło, odpowiednio dla osoby samotnie gospodarującej 776 zł, natomiast na osobę w rodzinie 600 zł.

Świadczenia z pomocy społecznej można podzielić na dwie grupy, tj. świadczenia pieniężne i niepieniężne. Do świadczeń pieniężnych zaliczają się, m.in.: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy, natomiast do świadczeń niepieniężnych składki na ubezpieczenie zdrowotne, sprawienie pogrzebu, schronienie, niezbędne ubranie, posiłek, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, kompletowanie dokumentacji w sprawie kierowania do domu pomocy społecznej, praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne.

Zestawienie form pomocy w latach 2019–2021

Formy pomocy	2019		2020		2021		
	Liczba osób	Kwota (w zł)	Liczba osób	Kwota (w zł)	Liczba osób	Kwota (w zł)	
zasiłki stałe	649	3 597 360	582	3 253 801	539	2 914 985	
zasiłki okresowe	768	1 389 000	863	1 499 480	767	1 449 958	
usługi opiekuńcze	877	7 552 836	765	6 808 394	660	6 613 175	
specjalistyczne usługi opiekuńcze	28	442 232	26	493 404	22	488 950	
zasiłki celowe	1 396	1 296 319	1 291	1 067 944	1166	1 066 706	
sprawienie pogrzebu	26	59 784	36	90 115	25	82 494	
program rządowy „Posiłek w szkole i w domu” + dożywianie (środki własne)	¹⁾ K*	86	100 332	0	0	0	0
	S*	306	312 299	262	283 735	240	282 738
	D*	584	254 195	453	104 441	378	128 910
	Razem	666 826	666 826	715	388 176	618	411 648
opiekunowie prawni	51	201 872	46	201 591	46	232 767	
opieka wytchnieniowa	12	45 440	19	112 740	31	177 360	
asystent osobisty osoby niepełnosprawnej	0	0	0	0	32	237 840	
cudzoziemcy, którym udzielono pomocy ze względów humanitarnych	10	5 852	12	6 500	5	3 772,70	

¹⁾ *K – Restauracja „Kolorowa”, S – Schronisko dla Bezdomnych, D – dzieci w szkołach i przedszkolach, oraz osoby korzystające z posiłków w innych placówkach (refundacje)

ZASIŁEK STAŁY

Jedną z finansowych form wsparcia jest zasiłek stały, który zgodnie z art. 37 ustawy o pomocy społecznej przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, bądź osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

W przypadku osoby samotnie gospodarującej wysokość zasiłku stałego jest różnicą pomiędzy kryterium dochodowym a dochodem tej osoby. Podobnie w rodzinie - zasiłek stały jest różnicą pomiędzy kryterium dochodowym na osobę w rodzinie, a faktycznym dochodem przypadającym na jednego członka rodziny. Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej do końca 2021 roku ustalono maksymalną kwotę zasiłku stałego w wysokości 645 zł.

ZASIŁEK OKRESOWY

Kolejną finansową pomoc stanowi zasiłek okresowy, który przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego oraz potrzeby ochrony macierzyństwa i wielodzietności. Katalog przesłanek wyszczególnionych w ustawie ma charakter przykładowy, bowiem każda trudna sytuacja połączona z niemożliwością jej przewyciężenia będzie uprawniała do otrzymania tej formy pomocy. Zasiłek okresowy jest świadczeniem pieniężnym z pomocy społecznej, którego otrzymanie uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Okres, na jaki jest przyznawany zasiłek okresowy ustala ośrodek pomocy społecznej na podstawie okoliczności sprawy. Ustawodawca nie określił minimalnego oraz maksymalnego terminu, w którym ma być realizowane to świadczenie.

Kwota zasiłku okresowego ustalana jest w podobny sposób, jak zasiłku stałego, to znaczy, że od wysokości odpowiedniego kryterium dochodowego odejmuje się dochód osoby lub rodziny. Minimalna wysokość zasiłku nie może być niższa niż 20 zł. Wprowadzono zasadę ustalającą minimalną kwotę zasiłku jako określony procent różnicy pomiędzy kryterium dochodowym a dochodem osoby lub rodziny. Procent ten wynosi:

- w przypadku osoby samotnie gospodarującej 50% różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby,
- w przypadku rodziny 50% różnicy między kryterium dochodowym rodziny a dochodem rodziny.

Ta zasada to gwarancja wypłacenia 50% zasiłku okresowego, jednak ośrodek pomocy społecznej może wypłacać zasiłek w wysokości 100%, jeśli w swoim budżecie znajdzie na ten cel środki finansowe. 50% wysokości zasiłku okresowego dla osoby samotnie gospodarującej wynosi obecnie 350,50 zł.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wypłaca zasiłek okresowy w wysokości 50%.

ZASIŁEK CELOWY

Pomoc w formie zasiłku celowego może być przyznana w celu zaspokojenia niezbędnych potrzeb bytowych, na przykład na pokrycie kosztów leczenia, zakupu żywności, leków, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, kosztów drobnych remontów oraz sprawienia pogrzebu. Jest to świadczenie jednorazowe, mające charakter uznaniowy. Wysokość zasiłku celowego zależy od ilości i jakości potrzeb osób i rodzin kwalifikujących się do przyznania tej formy pomocy, środków finansowych będących w dyspozycji organu pomocy społecznej, ale przede wszystkim od sytuacji życiowej wnioskodawców: sytuacji zdrowotnej, zawodowej, materialnej. Znaczna część wydatkowanej w 2021 r. kwoty zasiłków celowych przeznaczona była na dofinansowanie do zakupu węgla, bądź koksów oraz na dofinansowanie opłat gazu i energii w celach grzewczych.

USŁUGI OPIEKUŃCZE

Zróżnicowana grupa świadczeń niepieniężnych tworzą usługi opiekuńcze. Ich różnorodność związana jest przede wszystkim z koniecznością dostosowania się do indywidualnych potrzeb świadczeniobiorców. Na tej podstawie można wyróżnić usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze. Problemy osób starszych obejmują trudności w codziennym funkcjonowaniu człowieka, są wynikiem fizjologicznych lub patologicznych procesów starzenia się i mogą wystąpić w różnych fazach starzenia się. Natomiast problemem rodziny jest ograniczenie możliwości świadczenia pomocy i opieki. Ograniczenia te są efektem obciążeń związanych z funkcjonowaniem rodziny lub patologii życia rodzinnego.

Zgodnie z art. 17 ust 11 ustawy o pomocy społecznej świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania należy do zadań własnych z zakresu pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym, realizowanym przez gminy. Ta forma pomocy adresowana jest do osób samotnych, które wymagają pomocy innych, a są jej pozbawione z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn. Mogą być także przyznane osobie, która wymaga pomocy innych, a rodzina nie może takiej pomocy zapewnić. Usługi opiekuńcze stanowią uzupełnienie pomocy, której nie jest w stanie zapewnić rodzina.

Zakres usług opiekuńczych może obejmować wykonywanie następujących czynności:

- 1) pomoc w zaspakajaniu codziennych potrzeb życiowych,

- 2) opiekę higieniczną,
- 3) zaleconą przez lekarza pielęgnację,
- 4) zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Odpłatność za usługi opiekuńcze ustala się na podstawie obowiązującej uchwały Rady Miasta w Legnicy z dnia 24 października 2005 roku nr XXXIX/398/05 ze zm. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania świadczeń z pomocy społecznej oraz częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat za świadczenia z pomocy społecznej i trybu ich pobierania oraz uwzględniając sytuację dochodową rodziny/osoby. Cena za 1 godzinę usług opiekuńczych ustalana jest zgodnie z umową zawartą w trybie przetargu nieograniczonego. W 2019 roku cena za 1 godzinę świadczenia usług opiekuńczych wynosiła 19,95 zł., w 2020 roku odpłatność ta zamknęła się w kwocie 24,50 zł, a w 2021 roku koszt jednej godziny świadczenia usług opiekuńczych wyniósł 27 zł. Ilość osób korzystających z tej form pomocy oraz wydatki poniesione na ich realizację w 2021 r. kształtowały się następująco:

- 2019 rok – 877 osób, wydatkowano kwotę 7 552 836 zł,
- 2020 rok – 765 osób, wydatkowano kwotę 6 808 394 zł,
- 2021 rok – 660 osób, wydatkowano kwotę 6 613 175 zł.

SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym, w większości obejmują pomoc dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Specjalistyczne usługi opiekuńcze przyznawane są zgodnie z ustawą o pomocy społecznej i rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych oraz rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 6 lipca 2006 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych. Chory na alzheimera czy osoba z zaawansowaną demencją nie może mieszkać sama oraz być pozostawiona bez stałej opieki. Rodzina staje wtedy przed dylematem: wziąć do siebie czy umieścić w domu opieki. Zamieszkanie z niepełnosprawnymi rodzicami czy też z babcią czy dziadkiem w pierwszej chwili wydaje się najlepszym, najbardziej ludzkim i społecznie akceptowalnym rozwiązaniem. W rzeczywistości może się ono okazać ponad siły opiekuna, ale i niedobre dla seniora. Kiedy rodzina staje się bezradna wobec postępującej choroby członka rodziny, potrzebna jest pomoc z zewnątrz. Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania spełniają taką rolę, pozwalają na utrzymanie osoby niepełnosprawnej w jej naturalnym środowisku, co daje jej poczucie bezpieczeństwa.

Głównymi punktami w zakresie specjalistycznych usług opiekuńczych dostosowanych do szczególnych potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi są:

- 1) uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia,
- 2) pielęgnacja - jako wspieranie procesu leczenia,
- 3) rehabilitacja fizyczna i usprawnianie zaburzonych funkcji organizmu.

Odpłatność za świadczone specjalistyczne usługi ustala się uwzględniając sytuację dochodową rodziny/osoby oraz na podstawie obowiązujących przepisów. Cena za 1 godzinę specjalistycznych usług opiekuńczych ustalana jest zgodnie z umową zawartą w trybie przetargu nieograniczonego. W 2019 r. odpłatność za 1 godzinę świadczenia specjalistyczne usług opiekuńczych wynosiła 22,05 zł, w roku 2020 było to już 30 zł, a w roku 2021 roku godzina świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych wynosiła 35 zł. Wysokość odpłatności korzystających z tej formy pomocy klientów jest uzależniona od osiągniętego przez osobę lub rodzinę dochodu i ulega zmianie wraz ze zmianą dochodu.

Na przestrzeni trzech ostatnich lat liczba osób korzystających z tej form pomocy oraz wydatki poniesione na ich realizację kształtowały się następująco:

- 2019 rok – 28 osób, wydatkowano kwotę 442 232 zł,
- 2020 rok – 26 osób, wydatkowano kwotę 493 404 zł,
- 2021 rok – 22 osoby, wydatkowano kwotę 488 950 zł.

PROGRAM RZĄDOWY „POSILEK W SZKOLE I W DOMU”

Rada Miejska Legnicy dnia 29 kwietnia 2019 r. podjęła uchwałę nr VII/115/19 w sprawie ustanowienia wieloletniego programu osłonowego w zakresie zapewnienia posiłku na terenie Miasta Legnicy w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023”. Program ten zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Celem programu jest zapewnienie posiłku dzieciom i uczniom, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, niespełniającym warunków otrzymania pomocy, wskazanych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz niespełniającym kryterium dochodowego w wysokości 150% kryterium, o którym mowa w art. 8 tejże ustawy – bez wydania decyzji administracyjnej przyznającej posiłek oraz bez przeprowadzania wywiadu środowiskowego, pozwalające na niezwłoczne udzielenie wsparcia potrzebującym. Dyrektor szkoły lub przedszkola informuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnicy o potrzebie udzielenia pomocy w formie posiłku. Liczba uczniów i dzieci, którym ma być udzielona pomoc w ww. sposób, nie może przekroczyć 20% liczby uczniów i dzieci dożywianych w szkołach i przedszkolach na terenie Miasta Legnicy w poprzednim miesiącu kalendarzowym a w miesiącu wrześniu tej liczby z miesiąca czerwca. Program realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnicy we współpracy z jednostkami oświatowymi.

Zgodnie z art. 48 ustawy o pomocy społecznej osoba lub rodzina ma prawo między innymi do posiłku jeżeli jest tego pozbawiona, a pomoc doraźna albo okresowa w postaci jednego gorącego posiłku dziennie przysługuje osobie, która własnym staraniem nie może go sobie zapewnić.

Ponadto, zgodnie z obowiązującą uchwałą Rady Miejskiej z dnia 27 stycznia 2014 r. w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej, osoby których dochód lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 150% kryterium dochodowego obowiązującego w pomocy społecznej, mają prawo do pomocy w formie posiłku bez obciążenia zwrotem poniesionych na tę formę pomocy wydatków. W 2021 roku kwota 150% kryterium dochodowego wynosiła 1 051,50 zł na osobę samotnie gospodarującą, a w rodzinie wynosiła 792 zł na osobę w rodzinie.

Dzieci i młodzież realizujące obowiązek szkolny lub obowiązek nauki spożywają posiłki w przedszkolu, szkole. Jeżeli szkoła nie posiada warunków do przygotowania lub wydawania posiłków, zapewnia się spożywanie posiłków poza szkołą. Właściwą organizację zajęć i opiekę w przypadku spożywania posiłków w czasie zajęć poza szkołą zapewnia dyrektor szkoły. Dzieciom spożywającym posiłki w szkole zapewnia się jednakowe posiłki pod względem ilościowym i jakościowym, z wyjątkiem posiłków w ramach diety.

Pomocą w formie dożywiania mogą być objęte również osoby dorosłe, po spełnieniu wymogów formalnych, jednak wiele osób pomimo ich spełnienia nie chciało skorzystać z tej formy pomocy oferowanej przez Ośrodek. Bardzo często powodem odmowy były względy ambicjonalne. Osoby te deklarowały, że posiłki zapewniają sobie we własnym zakresie.

W roku 2021 poza pomocą w formie posiłków skierowanych dla dzieci, Ośrodek realizował tę formę pomocy w Schronisku dla Bezdomnych.

OPIEKUN PRAWNY

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zgodnie z art. 36 pkt 1 lit. h ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. wypłaca należne opiekunowi prawnemu z tytułu sprawowania opieki przyznanej przez sąd wynagrodzenie w wysokości ustalonej przez sąd. Zgodnie z powołaną ustawą świadczenia pieniężne z pomocy społecznej przyznaje się i wypłaca za okres miesiąca kalendarzowego, począwszy od miesiąca, w którym został złożony wniosek wraz z wymaganą dokumentacją. Wynosi ono nie więcej niż 10% miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej podawanego przez GUS za okres poprzedzający jego przyznanie.

W przypadku przyznania świadczenia w formie wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji opiekuna prawnego, organ pomocy społecznej zwolniony jest z konieczności przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego z opiekunem oraz wydania w tej sprawie decyzji administracyjnej. Taka zmiana upraszcza procedurę jego wypłaty. Jest to uzasadnione tym, że o jego przyznaniu oraz wysokości decyduje sąd. Ponadto otrzymanie tego świadczenia nie jest uzależnione od osiągnięcia dochodów spełniających kryterium dochodowe uprawniające do świadczeń z pomocy społecznej.

W roku 2021 wypłacono wynagrodzenia dla 46 opiekunów prawnych na kwotę 232 767 zł.

PROGRAM „OPIEKA WYTCHNIENIOWA” – EDYCJA 2021

W 2021 roku kontynuowany był również Program „Opieka wytchnieniowa” - edycja 2021, który został sfinansowany z Funduszu Solidarnościowego. Dofinansowanie wyniosło 195 717,60 zł.

Głównym celem Programu było wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz orzeczeniami równoważnymi, w postaci doraźnej, czasowej przerwy w sprawowaniu bezpośredniej opieki nad tymi osobami oraz podniesienie ich umiejętności i wiedzy w tym zakresie.

Program zapewniał:

- 1) w odniesieniu do rozwiązań systemowych:
  - a) wzmocnienie dotychczasowego systemu wsparcia poprzez świadczenie usług opieki wytchnieniowej dla członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczoną niepełnosprawnością lub osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności/osobami z orzeczeniem równoważnym;
  - b) wsparcie finansowe gmin/powiatów w zakresie realizacji usług opieki wytchnieniowej.
- 2) w odniesieniu do członków rodziny lub opiekunów osób niepełnosprawnych:
  - a) czasowe odciążenie od codziennych obowiązków łączących się ze sprawowaniem opieki, zapewnienie czasu na odpoczynek i regenerację;
  - b) wzmocnienie osobistego potencjału oraz ograniczenie wpływu obciążeń psychofizycznych związanych ze sprawowaniem opieki poprzez wsparcie psychologiczne lub terapeutyczne;
  - c) podniesienie poziomu kompetencji dotyczących wsparcia osoby niepełnosprawnej poprzez naukę technik wspomagania, pielęgnacji, prowadzenia działań rehabilitacyjnych w warunkach domowych oraz objęcie specjalistycznym poradnictwem w zakresie psychologicznych i społecznych aspektów wsparcia osób niepełnosprawnych, zagadnienia profilaktyki zdrowotnej i zdrowego stylu życia.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Legnicy program „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2021 realizowany był w ramach pobytu dziennego w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej. Z tej formy pomocy skorzystało 31 osób. Na ten cel wydatkowano kwotę 177 360 zł, z czego kwotę 70 400 zł dla 12 opiekunów dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności (1 760 godz.) i kwotę 106 960 zł dla 19 opiekunów osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz orzeczeniami równoważnymi (2 674 godz.).

PROGRAM „ASYSTENT OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ”

Głównym celem Programu „Asystent Osoby Niepełnosprawnej” finansowanego z Funduszu Solidarnościowego było wprowadzenie usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla:

- 1) dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji;
- 2) osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności wydane na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych albo orzeczenie równoważne do wyżej wymienionego.

Program miał także zapewnić:

- 1) możliwość skorzystania przez osoby niepełnosprawne z pomocy asystenta przy wykonywaniu codziennych czynności i funkcjonowaniu w życiu społecznym;
- 2) ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz stymulowanie osoby niepełnosprawnej do podejmowania aktywności i umożliwienie realizowania prawa do niezależnego życia;
- 3) przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność oraz wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych, umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności np. poprzez udział w wydarzeniach społecznych, kulturalnych, rozrywkowych czy też sportowych;
- 4) zwiększenie wsparcia świadczonego przez asystentów ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (ASPE) w zakresie wsparcia niepełnosprawnych uczniów, także w innych wymiarach życia i funkcjonowania społecznego.

Usługi asystenta w szczególności polegały na pomocy przy:

- 1) wyjściu, powrocie lub dojazdach w wybrane przez uczestnika Programu miejsce (np. dom, praca, placówki oświatowe i szkoleniowe, świątynie, placówki służby zdrowia i rehabilitacyjne, gabinety lekarskie i terapeutyczne, urzędy, znajomi, rodzina, instytucje finansowe, wydarzenia kulturalne, rozrywkowe, społeczne lub sportowe);
- 2) zakupach, z zastrzeżeniem aktywnego udziału uczestnika Programu przy ich realizacji;
- 3) załatwianiu spraw urzędowych;
- 4) nawiązaniu kontaktu/współpracy z różnego rodzaju organizacjami;
- 5) korzystaniu z dóbr kultury (np. muzeum, teatr, kino, galerie sztuki, wystawy);
- 6) wykonywaniu czynności dnia codziennego – w tym przez dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności – także w zaprowadzaniu i przyprowadzaniu ich do lub z placówki oświatowej.

W 2021 roku na realizację programu wydatkowano kwotę 237 840 zł. Z usług asystenta skorzystały łącznie 32 osoby w ilości 5 946 godzin, w tym:

- 25 osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności (4 520 godz.), wydatkowano kwotę 180 800 zł,
- 7 osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności (1 426 godz.), wydatkowano kwotę 57 040 zł.

ŚWIADCZENIA OPIEKI ZDROWOTNEJ FINANSOWANE ZE ŚRODKÓW PUBLICZNYCH

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1793), do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych na zasadach określonych w ustawie mają prawo osoby inne, niż ubezpieczeni, posiadające obywatelstwo polskie i posiadające miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, które spełniają kryterium dochodowe określone w art. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, co do których nie stwierdzono okoliczności, o której mowa w art. 12 tej ustawy, na zasadach i w zakresie określonych dla ubezpieczonych.

Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej przysługuje przez okres 90 dni od dnia określonego w decyzji, którym jest dzień złożenia wniosku, lub w przypadku udzielenia świadczeń w stanie nagłym – dzień udzielenia świadczenia, chyba że w tym okresie świadczeniobiorca zostanie objęty ubezpieczeniem zdrowotnym.

W 2021 r. wydano 299 decyzji przyznających prawo do świadczeń zdrowotnych oraz 23 decyzje odmawiające tego prawa.

POMOC INSTYTUCJONALNA

Dział Pomocy Instytucjonalnej tut. Ośrodka przygotowuje decyzje kierujące mieszkańców Legnicy do:

- domów pomocy społecznej,
- Domu Dziennego Pobytu,
- Środowiskowego Domu Samopomocy
- Schroniska dla Bezdomnych
- Domu Samotnej Matki z Dzieckiem

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu. Zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268), osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Osoby umieszczone w domach pomocy społecznej w latach 2019–2021

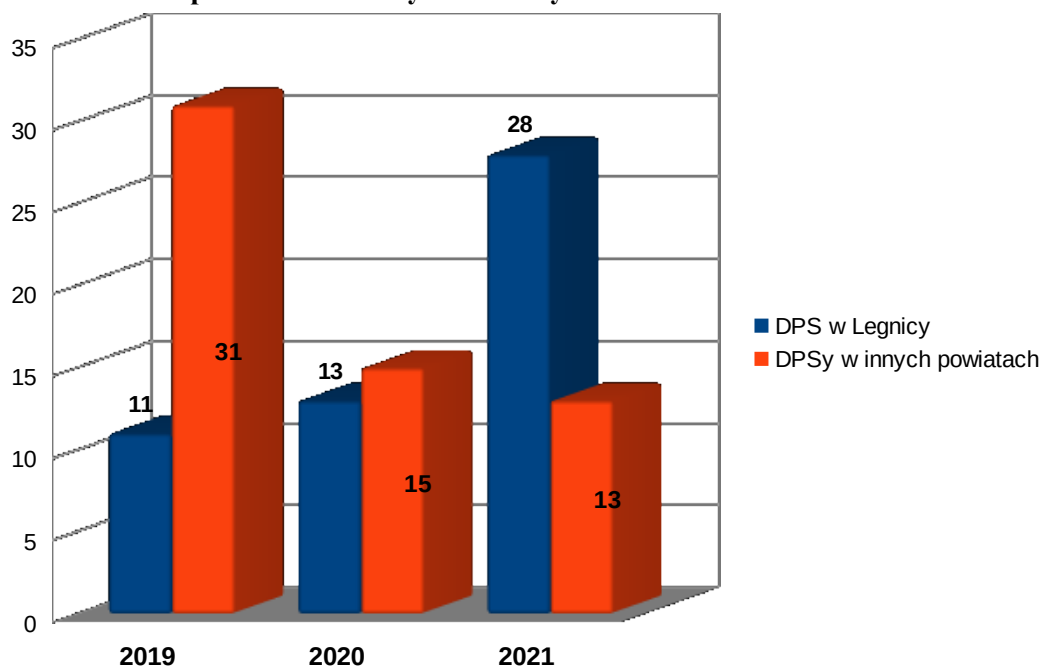
Typ domu pomocy społecznej	Liczba osób umieszczonych w roku:		
	2019	2020	2021
DPS dla osób przewlekle somatycznie chorych	42	28	41
DPS dla osób przewlekle psychicznie chorych	5	4	7
DPS dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	2	1	4
DPS dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie	0	0	0
DPS dla osób w podeszłym wieku	0	0	0
DPS dla osób niepełnosprawnych fizycznie	0	0	0
DPS dla osób uzależnionych od alkoholu	0	0	0
Łącznie umieszczonych:	49	33	52

Analizując powyższe dane należy zauważyć, że osoby przewlekle somatycznie chore stanowiły zdecydowaną większość osób umieszczonych w domach pomocy społecznej (79%). Liczba tych osób w stosunku do roku poprzedniego zwiększyła się aż o 13 osób. Na ten wzrost zdecydowanie

miała wpływ zmienna sytuacja epidemiologiczna w kraju. Wiele domów pomocy, które w 2020 r. borykało się z zakażeniami COVID-19 i wstrzymało umieszczanie nowych mieszkańców, w roku 2021 wznowiło ich przyjmowanie. Dotyczyło to także domów pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych i niepełnosprawnych intelektualnie. W roku 2021 zostało umieszczonych aż 28 osób przewlekle somatycznie chorych w Domu Pomocy Społecznej w Legnicy przy ul. Grabskiego (o 15 osób więcej niż w roku poprzednim), i tylko 13 osób w domach pomocy społecznej dla somatycznie chorych w innych powiatach (w tym 7 osób w DPS w Jaworze).

W roku 2021 r. w DPS Prząśnik przebywało 55 legniczan. Jeszcze 3 lata temu widoczna była stała tendencja wzrostowa przyjmowania osób przewlekle somatycznie chorych do Domu Pomocy Społecznej „Prząśnik” w Brenniku gmina Ruja i malejąca tendencja przyjmowania do Domu Pomocy Społecznej w Legnicy. W 2020 r. i w 2021 r. sytuacja była odwrotna, być może dlatego, że Dom Pomocy w Legnicy prawie przez cały 2020 rok był wolny od koronawirusa i sukcesywnie przyjmował nowych mieszkańców. Problem zakażeń pojawił się dopiero w grudniu 2020 r. w obiekcie przy ul. Grabskiego. Na przełomie grudnia 2020 r. i stycznia 2021 zmarło tam aż 12 mieszkańców. W 2021 r. zmarły również 2 osoby w DPS dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie przy ul. Kubusia Puchatka. Rok 2021 r. był rokiem, w którym DPS w Legnicy przyjął stosunkowo dużo nowych osób, jednak i tak nie zapełniono wszystkich wolnych miejsc. Na koniec 2021 roku Dom Pomocy Społecznej w Legnicy dysponował 8 wolnymi miejscami - po 4 miejsca w DPS przy ul. Grabskiego 11 oraz w DPS przy ul. Kubusia Puchatka.

Liczba osób umieszczonych w domach pomocy społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych w latach 2019–2021

**Osoby oczekujące na umieszczenie w domach pomocy społecznej w latach 2019–2021
z podziałem na typy domów**

Typ domu pomocy społecznej	Liczba osób oczekujących na umieszczenie w domu pomocy społecznej w roku:		
	2019	2020	2021
DPS dla osób przewlekle somatycznie chorych	37	27	22
DPS dla osób przewlekle psychicznie chorych	18	17	11
DPS dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	0	0	0
DPS dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie	0	0	0
DPS dla osób w podeszłym wieku	3	1	1
Łącznie oczekujących	58	45	34

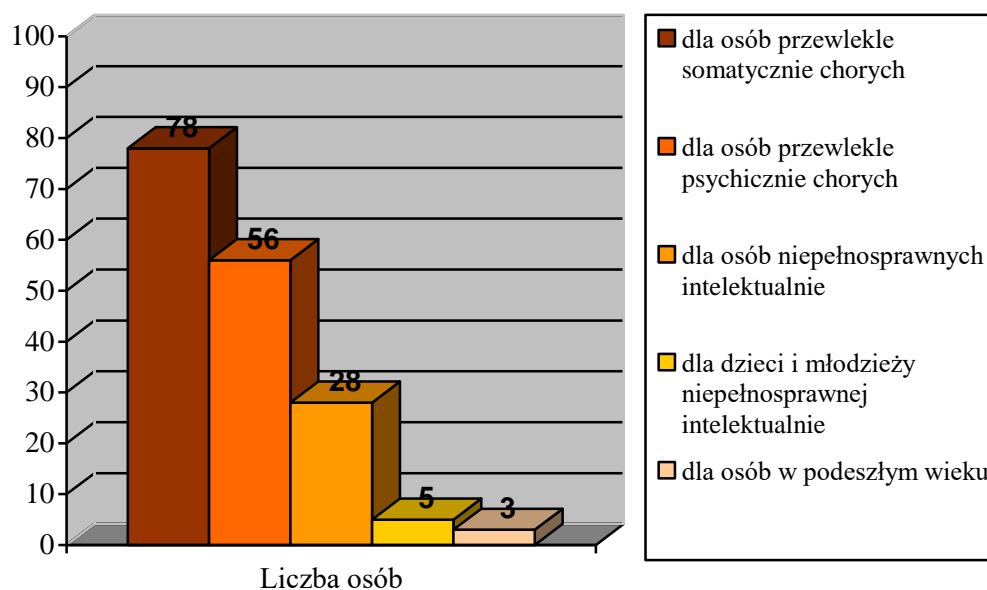
W 2021 roku, spośród wszystkich skierowanych do domu pomocy społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych, na umieszczenie oczekiwały 22 osoby, (16 osób oczekiwało na przyjęcie do DPS w Legnicy, a 6 osób na umieszczenie w domach pomocy społecznej zlokalizowanych na terenie innych powiatów). Wśród 16 osób oczekujących, 9 na swoją prośbę odroczyło przybycie do DPS w Legnicy, pozostałe osoby oczekujące będą umieszczone w styczniu 2022 r. Okres oczekiwania na umieszczenie w DPS w Legnicy w latach przed pandemią wynosił średnio ok. 3-6 miesięcy. W 2021 r. osoby przyjmowane były na bieżąco.

W roku 2021, w porównaniu z rokiem poprzednim, skrócił się okres oczekiwania na miejsce w domach pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych, w których umieszczono 7 osób psychicznie chorych mieszkańców Legnicy, gdzie w porównaniu z rokiem 2020, umieszczono tylko 1 osobę. Do domu pomocy społecznej dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie w Legnickim Polu, w roku 2021 skierowano i umieszczono 4 osoby. W tym przypadku nie było żadnego okresu oczekiwania na miejsce. Ponadto od 5 lat do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnicy nie wpłynął wniosek o umieszczenie dziecka w domu pomocy społecznej.

Liczba mieszkańców Legnicy przebywających w latach 2019 – 2021 w domach pomocy społecznej zlokalizowanych na terenie innych powiatów

Rok	2019	2020	2021
Liczba mieszkańców Legnicy przebywających w DPS na terenie innych powiatów	198	184	170

Liczba mieszkańców przebywający w 2021 roku w domach pomocy społecznej zlokalizowanych na terenie innych powiatów z podziałem na typy domów

W roku 2021 w 30 domach pomocy społecznej zlokalizowanych na terenie innych powiatów przebywało 170 mieszkańców Legnicy. 46% z nich to osoby przewlekle somatycznie chore, którym zapewniono opiekę poza miastem, 33% to osoby przewlekle psychicznie chore, 16% to dorośli niepełnosprawni intelektualnie. Nieliczone 2% stanowią osoby w podeszłym wieku, a 3% dzieci i młodzież niepełnosprawna intelektualnie.

Środki z budżetu miasta na pokrycie kosztu pobytu mieszkańców miasta Legnicy umieszczonych w domach pomocy społecznej zlokalizowanych na terenie innych powiatów (w mln zł)

Rok	2019	2020	2021
Wysokość opłat wniesionych przez miasto Legnica	5 5250 01 zł	5 250 700 zł	5 801 432 zł

Środki, które w 2021 r. budżet miasta przeznaczył na pokrycie kosztu pobytu mieszkańców Legnicy w domach pomocy społecznej zlokalizowanych na terenie innych powiatów, znacznie wzrosły w stosunku do lat poprzednich. Fakt ten był związany ze wzrostem średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w poszczególnych domach pomocy społecznej. Przykładowo w DPS w Janowicach Wielkich średni koszt utrzymania jednego mieszkańca w 2021 r. wzrósł aż o 799,60 zł miesięcznie. W DPS „Prząśnik”, gdzie przebywa najwięcej legniczan (55 osób), koszt ten wzrósł o 582,71 zł.

DOM DZIENNEGO POBYTU I KLUB SENIOR+

Polityka społeczna wobec starzenia się i starości jest traktowana jako ważna dziedzina polityki społecznej. Przebiegający szybko proces demograficznego starzenia się społeczeństwa powoduje wiele wyzwań, którym sprostać musi państwo i administracja samorządowa.

Dom Dziennego Pobytu wypełnia zadania w ramach szeroko zakrojonej instytucjonalnej opieki nad starszymi członkami społeczeństwa, przeciwdziałając instytucjonalizacji, tak typowej dla osób przebywających w domach pomocy społecznej.

Dom Dziennego Pobytu jest placówką wsparcia dziennego świadcząca usługi osobom samotnym, o zmniejszonej sprawności psychoruchowej, a sam pobyt w placówce jest nieodpłatny. Podstawowym zadaniem placówki jest zapewnienie posiłków dla seniorów, z którego w 2021 roku skorzystały 264 osoby, w tym 20 osób także z kolacji.

Do zadań Domu należy również zaspokajanie potrzeb towarzyskich i kulturalnych, a także organizowanie imprez kulturalnych i rozrywkowych.

Świadczone posiłki w ramach dziennego pobytu w roku 2021

Miejsce świadczenia usługi	Ilość osób korzystających z posiłków
Dom Dziennego Pobytu przy ul. Korfantego 1	137 (w tym 9 również z kolacji)
Klub Seniora przy ul. Moniuszki 9	85 (w tym 5 również z kolacji)
Posiłki z dowozem	42 (w tym 6 również z kolacji)

W roku 2021 Dom wydał 53 007 obiadów na kwotę 397 552,50 zł oraz 2 881 kolacji na kwotę 11 524,00 zł. Łączna wartość wydanych ogółem posiłków wyniosła 409 076,50 zł.

Rozliczenie posiłków świadczonych w 2021 roku

Miesiąc	Rodzaj posiłku	Ilość wydanych posiłków			Łączna ilość posiłków	Wartość posiłków (w zł)	Ogólna wartość posiłków (w zł)
		w Domu Dziennego Pobytu	z dowozem	w Klubie Senior+			
I	obiad	2 254	723	1 323	4 300	32 250,00	33 366,00
	kolacja	124	83	72	279	1 116,00	
II	obiad	2 395	731	1 352	4 478	33 585,00	34 765,00
	kolacja	131	88	76	295	1 180,00	
III	obiad	2 678	854	1 594	5 126	38 445,00	39 709,00
	kolacja	146	98	72	316	1 264,00	
IV	obiad	2 283	747	1 346	4 376	32 820,00	33 896,00
	kolacja	125	90	54	269	1 076,00	
V	obiad	2 314	722	1 363	4 399	32 992,50	34 092,50
	kolacja	127	88	60	275	1 100,00	
VI	obiad	2 545	706	1 410	4 661	34 957,50	36 125,50
	kolacja	151	83	58	292	1 168,00	
VII	obiad	2 910	840	1 504	5 254	39 405,00	40 481,00
	kolacja	109	97	63	269	1 076,00	
IX	obiad	2 782	816	1 602	5 200	39 000,00	40 068,00
	kolacja	114	92	61	267	1 068,00	
X	obiad	2 963	797	1 543	5 303	39 772,50	40 656,50
	kolacja	65	96	60	221	884	
XI	obiad	2 624	756	1 527	4 907	36 802,50	37 610,50
	kolacja	59	88	55	202	808	
XII	obiad	2 588	734	1 681	5 003	37 522,50	38 306,50
	kolacja	45	92	59	196	784	
Łącznie w roku	obiady	28 336	8 426	16 245	53 007	397 552,50	409 076,50
	kolacje	1 196	995	690	2 881	11 524,00	

Sytuacja wynikająca z zagrożenia epidemiologicznego narzuciła inne formy aktywności, do których senior był dotychczas przyzwyczajony. Głównym zadaniem było zapewnienie tym osobom poczucia bezpieczeństwa z jednoczesnym podtrzymaniem kontaktu społecznego, i tak:

- 1) wprowadzono indywidualny system wsparcia seniorów dotkniętych społecznymi skutkami epidemii w postaci codziennych (dla najbardziej potrzebujących), telefonicznych rozmów wspierających,
- 2) w zakresie stworzenia bezpiecznego przemieszczania się seniorów w placówkach szyto maseczki, które były regularnie dostarczane osobom potrzebującym,
- 3) zapewniono stały kontakt z innymi instytucjami, zwłaszcza z przychodniami, realizowano recepty lekarskie.

Rozmowa telefoniczna pozostawała podstawowym źródłem kontaktu z klientem. Celem tych rozmów była poprawa samopoczucia seniora i kontrola kondycji psychicznej w związku z wymuszoną przez pandemię izolacją, podnoszenie świadomości w zakresie profilaktyki zdrowotnej oraz informowanie o bieżących zaleceniach w związku z obostrzeniami. Kontakt codzienny zachowano przede wszystkim z osobami samotnymi, mniej sprawnymi intelektualnie, skłonny do wycofywania się, które też zachęcano do ćwiczeń mających na celu wspomaganie funkcji uwagi, myślenia, planowania, sprawności motorycznej.

Seniorom korzystającym z posiłków, w ramach zajęć przekazano do realizacji w domu różnego rodzaju materiały na miarę ich możliwości i predyspozycji - od zestawów ćwiczeń związanych z poprawą krążenia, zwiększeniem sprawności fizycznej, po wiersze z okazji święta uchwalenia Konstytucji 3 Maja. Seniorzy otrzymali również upominki z okazji Świąt Wielkanocnych.

Od czerwca 2021 roku, przy zachowaniu reżimu sanitarnego, wznowiono zajęcia grupowe w obu placówkach. Pierwsze spotkanie integracyjne odbyło się w ogrodzie Domu Dziennego Pobytu przy ul. Korfantego 1, gdzie wspólnie śpiewano, odbyły się konkursy z nagrodami oraz tańce na świeżym powietrzu przy akompaniamencie wykwalifikowanego muzyka. Uwieńczeniem zabawy był wspólny grill i poczęstunek. Przez cały sezon letni odbyło się wiele interesujących spotkań tematycznych: spotkanie z historią, tradycją, sztuką i kulturą, zajęcia muzyczne i malarskie. Seniorzy wykonali świeczniki ze szklanych pojemników, sznurka i dekoracyjnych kwiatów z wyłaczanek. Ponadto odbyły się zajęcia z treningu pamięci, w czasie których uczestnicy rozwiązywali krzyżówki, grali w warcaby, memory. Kilkakrotnie wybrano się z seniorami do parku w ramach treningu nording walking, służącemu poprawie sprawności fizycznej. Pod koniec lipca 2021 roku zorganizowano zakończenie sezonu. Seniorom wręczono drobne upominki za aktywny udział w różnych formach zajęć.

We wrześniu powstała grupa robocza, która realizowała projekt pn. „Strategia partycypolis – seniorzy dla zielonych przestrzeni publicznych w mieście Legnica”. W ramach projektu na terenie ogrodu w Domu Dziennego Pobytu stworzono „ziołownik – przyjazny kącik ogrodniczek”, czyli dwie

skrzynie wypełnione ziemią, które już zostały częściowo zagospodarowane. Na ten cel otrzymano kwotę 1800 zł. Liderka projektu, wraz z grupą roboczą uczestniczyła w wyjeździe do Ogrodu Botanicznego we Wrocławiu oraz brała udział w wizycie studyjnej - terenowym warsztacie, który zorganizowano na terenie największego Ogrodu Dendrologicznego na Dolnym Śląsku - w Arboretum w Wojsławicach. Pod koniec września odbył się wyjazd rekreacyjny do ośrodka agroturystycznego „Grappa” w Pielgrzymce, gdzie seniorom zaserwowano pieczone kielbaski i ciasto, zorganizowano gry i zabawy oraz tańce przy ulubionej muzyce - wszystko na świeżym powietrzu.

Październik również obfitował w różnego rodzaju zajęcia. Seniorzy uczestniczyli w wycieczkach do Nowogrodźca, Lubania Śląskiego i Złotoryi. W Nowogrodźcu uczestnicy skorzystali z gościnności zaprzyjaźnionych Klubów i w ramach zajęć wspólnie biesiadowali przy dźwiękach muzyki. W Lubaniu zwiedzili Muzeum Mineralów i ze wsparciem przewodnika poznali ciekawe zabytki miasta. W Złotoryi natomiast uczestniczyli w wystawionym przez seniorów spektaklu pt. „Czekoladki”, zwiedzili miasto, jak również cieszyli się wspólnym posiłkiem w restauracji. W miesiącu tym odbyły się również zajęcia kulinarne. Seniorzy przygotowali tort oraz różyczki z masy cukrowej do udekorowania tortu na cześć tych, którzy z przyczyn zdrowotnych nie mogli uczestniczyć w codziennych zajęciach. Seniorzy brali także udział w legnickich Dniach Seniora, które odbyły się w Akademii Rycerskiej. Dodatkowo, w Klubie Nauczyciela, przy zachowaniu wszelkich restrykcji sanitarnych, miała miejsce uroczysta zabawa z okazji Dnia Seniora, na którą zaproszono pensjonariuszy z Klubu „Senior+” ze Złotoryi. W październiku odbyły się również warsztaty z dietetyki pn. „Jak żyć zdrowo, by żyć kolorowo?”, warsztaty geriatryczne pn. „Odrębność chorowania w starszym wieku”, ponadto zorganizowano wykłady z zielarzem o budowaniu odporności, warsztaty śmiechoterapii, warsztaty z psychoterapeutą o prostych sposobach na trudne emocje, oraz warsztaty z relaksacji.

W listopadzie uczczono obchody Święta Niepodległości. W ramach zajęć kulinarnych przygotowano rogalce świętomarcińskie, odśpiewano pieśni patriotyczne, czytano wiersze niepodległościowe. Wznowiono również gimnastykę dla seniorów.. Pod koniec listopada 2021 r. w Domu Dziennego Pobytu przygotowano zabawę andrzejkową. Seniorzy mieli duży wkład w przygotowanie poczęstunku - wykonano sałatki, upieczono ciastka i babeczki. Pod koniec listopada w Bibliotece Publicznej odbyło się szkolenie dotyczące radzenia sobie z chorobą nowotworową piersi, a także szkolenie w Domu Dziennego Pobytu z zakresu pomocy osobom niedowidzącym i niewidomym.

Grudzień poświęcony był głównie przygotowywaniem dekoracji świątecznych. Seniorzy wykonali świeczniki adwentowe, dekoracje na choinkę, uszyli bieźniki świąteczne i dekoracje na stół. W ramach zajęć kulinarnych przygotowano symboliczną wigilię, na którą wykonano kilka wigilijnych potraw. Końcem roku z seniorami odbyło się spotkanie podsumowujące, na którym zaplanowano imprezy integracyjne na rok następny oraz inne atrakcyjne zajęcia.

SCHRONISKO DLA BEZDOMNYCH I DOM SAMOTNEJ MATKI Z DZIECKIEM

W strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnicy, przy ul. Przemysłowej 5 znajduje się Schronisko dla Bezdomnych. Placówka jest ośrodkiem wsparcia i pełni funkcje zabezpieczając schronienie, posiłek i odzież osobom tego pozbawionym oraz osobom korzystającym z usług nie będących mieszkańcami ośrodka. Placówka dysponuje 54 miejscami w tym 9 miejscami dla kobiet. Przy Schronisku funkcjonuje Dom Samotnej Matki z Dzieckiem, który dysponuje 8 miejscami dla matek z dziećmi. Ośrodki czynne są całodobowo. Do Schroniska dla Bezdomnych i Domu Samotnej Matki z Dzieckiem przyjmowane są osoby bezdomne z terenu gminy Legnica, jak również świadczona jest krótkoterminowa pomoc osobom bezdomnym spoza Legnicy na zasadach określonych przepisami ustawy o pomocy społecznej .

W ciągu roku w placówce wydawanych było około 150 posiłków dziennie od poniedziałku do soboty, z których korzystali zarówno mieszkańcy ośrodka, jak i mieszkańcy Legnicy

Osoby, które przybywały do placówki miały zapewnione podstawowe usługi medyczne, kąpielowe, fryzjerskie i pralnicze. Z usług pralniczych, kąpielowych i fryzjerskich oraz z pomocy w formie odzieży korzystali również najubożsi mieszkańcy Legnicy.

Z uwagi na fakt, iż osoby bezdomne wymagają bardzo zindywidualizowanego podejścia, pracownicy socjalni Schroniska przywiązywali dużą wagę do świadczenia pomocy w formie pracy socjalnej i towarzyszyli swoim podopiecznym w podejmowanych przez nich działaniach.

Praca socjalna jest działalnością niewymierną jednakże pracę pracowników socjalnych Schroniska i Domu Samotnej Matki z Dzieckiem można przedstawić liczbowo w postaci poniższej tabeli:

Liczba osób objętych pracą socjalną w latach 2020–2021

L.p.	Elementy pracy socjalnej	Rok	
		2020	2021
1.	Złożenie wniosku o przydział mieszkania w ZGM /dopilnowanie aktualizacji wniosku	88	80
2.	Monitoring i pomoc mieszkańcom placówek w i zasiedleniu mieszkań	2	4
3.	Zawarcie kontraktów socjalnych	15	15
4.	Zawarcie Indywidualnych Programów Wychodzenia z Bezdomności	1	1
5.	Doprowadzenie do ustalenia stopnia niepełnosprawności	20	18

6.	Ustalenie uprawnień do renty inwalidzkiej lub emerytury z ZUS	15	7
7.	Znalezienie zatrudnienia do odpowiedniego do stanu zdrowia	5	15
8.	Pomoc w zakresie prawidłowego gospodarowania budżetem domowym	35	35
9.	Doprowadzenie do zarejestrowania w PUP osób pozostających bez pracy	15	25
10.	Uzyskanie wsparcia w środowisku	11	12
11.	Uregulowanie sytuacji prawnej lokalu	4	3
12.	Wytypowanie osób do prac społecznie użytecznych	11	10
13.	Pomoc w przezwyciężeniu trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu Zakładu Karnego	21	15
14.	Usprawnienie w załatwianiu spraw bieżących i urzędowych	22	25
15.	Pomoc w dotarciu do lekarza poradni specjalistycznej w celu diagnozy leczenia i rehabilitacji	21	30
16.	Wystąpienie do sądu o wgląd w sytuację rodziny	2	5
17.	Pomoc w nawiązaniu zerwanych więzi rodzinnych	7	9
18.	Uzyskanie sprzętu medycznego bądź ortopedycznego	20	21
19.	Uzyskanie dostępu do świadczeń zdrowotnych	37	40
20.	Zamówienie wizyty lekarza I-go kontaktu + teleporady	30	60
21.	Zorganizowanie pomocy w formie usług opiekuńczych	22	25
22.	Podjęcie leczenia Poradni Zdrowia Psychicznego	16	18
23.	Wystąpienie do Sądu o ubezwłasnowolnienie	1	1
24.	Pomoc w uzyskaniu miejsca w DPS	6	6
25.	Podjęcie leczenia odwykowego	5	10
26.	Wystąpienie o przymusowe leczenie	9	9
27.	Pomoc w załatwieniu detoksykacji	8	10
28.	Podjęcie terapii w MONAR	5	7
29.	Pomoc w dotarciu do odpowiedniej grupy wsparcia	3	13
30.	Współpraca z kuratorem w celu poprawy funkcjonowania rodziny	8	8
31.	Współpraca z pedagogiem szkolnym w celu poprawy funkcjonowania rodziny	6	6
32.	Współpraca z asystentem rodziny	3	4

33.	Zapewnienie ciepłych posiłków w szkołach dla dzieci	8	8
34.	Pomoc w uzyskiwaniu podstawowego sprzętu gospodarstwa domowego dla osób opuszczających placówkę	2	8
35.	Wystąpienie do sądu o umieszczenie w Domu Pomocy Społecznej	1	1
36.	Uregulowanie sytuacji prawnej dziecka	1	1
37.	Kontakt z innymi ośrodkami pomocy społecznej w celu zapewnienia schronienia osobom bezdomnym spoza Legnicy	59	52
38.	Współpraca z innymi instytucjami pomocowymi tj. szpitale, stowarzyszenia, wolontariusze	43	38
39.	Wytypowanie dziecka na kolonię letnią	2	1
40.	Pomoc w zorganizowaniu opieki nad dzieckiem w czasie wykonywania pracy	3	4
41.	Zorganizowanie szczepień Covid + grypa	-	120

Ponadto placówka pośredniczyła w przekazywaniu mebli, sprzętu AGD i odzieży osobom ubogim i potrzebującym tego rodzaju sprzętu. Dary pochodziły najczęściej od mieszkańców Legnicy.

Przy Domu Samotnej Matki z Dzieckiem funkcjonuje Koło Towarzystwa Przyjaciół Dzieci, którego członkami są pracownicy placówki.

W związku z trwającą sytuacją epidemiologiczną związaną z rozprzestrzenianiem się wirusa COVID-19, w roku 2021 nie były organizowane uroczyste posiłki z okazji Świąt Wielkanocnych i Bożego Narodzenia. Mieszkańcom placówki zostały przekazane paczki żywnościowe. Dzieci mieszkające w Domu Samotnej Matki otrzymały paczki mikołajkowe od: Towarzystwa Przyjaciół Dzieci, Straży Miejskiej w Legnicy, wolontariatu pracowniczego firmy Raben, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz osób prywatnych wspierających placówkę.

W 2021 roku pracownicy współpracowali z Policją, Służbą Ochrony Kolei, Strażą Miejską, Polskim Czerwonym Krzyżem, Zakładem Gospodarki Mieszkaniowej, Urzędem Miasta w Legnicy, Miejską Izbą Wyrzeźwien w Legnicy, Poradniami Zdrowia Psychicznego, Ośrodkami Terapii Uzależnień od alkoholu, Miejskim Zespołem ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności, placówkami Służby Zdrowia i stowarzyszeniami działającymi na rzecz ludzi wykluczonych społecznie, jak również z Koordynatorem ds. Dzieci Krzywdzonych Wydziału ds. Nietletnich i Patologii Komendy Miejskiej Policji w Legnicy.

ŻŁOBKI

W strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnicy funkcjonują cztery żłobki oraz filia jednego z nich. Opieka w placówkach jest sprawowana nad dziećmi w wieku od ukończenia 20 tygodnia życia do lat 3. Żłobki miejskie w Legnicy przygotowane są na przyjęcie 440 dzieci.

W minionym roku, z uwagi na sytuację epidemiologiczną, organizując opiekę dla dzieci do lat 3, stosowane były wytyczne ministerstwa, w zakresie bezpieczeństwa zdrowia, między innymi: grupa dzieci wraz z opiekunami przebywała w wyznaczonej i stałej sali, do każdej grupy dzieci przyporządkowani byli, w miarę możliwości organizacyjnych, ci sami opiekunowie. Przestrzegane były normy dotyczące powierzchni przypadającej na jedno dziecko. Opracowane zostały procedury dotyczące przeprowadzania i odbierania dzieci ze żłobków oraz dotyczące higieny i dezynfekcji pomieszczeń. Personel żłobków bezwzględnie przestrzegał stosowania środków ochrony osobistej.

Rekrutacja do żłobków miejskich na rok 2021/2022, miała miejsce w kwietniu 2021 roku. Przebiegła sprawnie, bez problemów, w reżimie sanitarnym. W tym czasie zostało złożonych 290 kart zgłoszeniowych oraz 185 deklaracji o kontynuacji pobytu dziecka w żłobku. Łącznie 475 rodzin było zainteresowanych pobytom dziecka w żłobku. Negatywnie rozpatrzono 35 kart oraz 3 deklaracje, z uwagi na niespełnione kryteria przyjęcia np. brak zatrudnienia jednego z rodziców, miejsce zamieszkania poza Legnicą. Po terminie wpłynęła jedna karta. Ostatecznie do żłobków miejskich na rok 2021/2022 zostało przyjętych 437 dzieci.

W związku z rotacją dzieci w żłobkach, spowodowaną rezygnacją rodziców z usług placówek np. z uwagi na stan zdrowia dziecka, w ciągu 2021 roku odbywały się dodatkowe przyjęcia dzieci, poza rekrutacją. Ogółem z opieki w żłobkach miejskich, w okresie od stycznia do grudnia 2021 roku, skorzystało 714 dzieci, z tego:

- w Żłobku Nr 1 – 160 dzieci,
- w Żłobku Nr 2 – 155 dzieci,
- w Żłobku Nr 3 – 156 dzieci,
- w Filii Żłobka Nr 3 – 94 dzieci,
- w Żłobku Nr 4 – 149 dzieci.

W porównaniu z rokiem 2020 (722) zainteresowanie żłobkami utrzymuje się na tym samym poziomie. Na dzień 31.12.2021 r. łącznie do wszystkich żłobków zapisanych było 418 dzieci.

W placówkach funkcjonowały dwie lub trzy grupy wiekowe, do których dzieci dobierane były pod względem wiekowym i rozwojowym. Przeciętnie w 2021 r. do jednego żłobka, dziennie uczęszczało 51 dzieci, natomiast do filii 29. Podczas pobytu w żłobku najmłodsi podopieczni mieli zapewnione trzy zdrowe i smaczne posiłki, zgodne z zasadami żywienia dzieci w tym przedziale wiekowym.

Niestety z uwagi na sytuację epidemiczną w kraju, w okresie przerwy wakacyjnej nie było możliwości umieszczania dzieci w żłobkach zastępczych, o czym odpowiednio wcześniej poinformowano rodziców.

W okresie od 27 marca 2021 r. do 18 kwietnia 2021 r., zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 26 marca 2021 r. została czasowo ograniczona działalność żłobków. Wyjątek stanowiły dzieci, których rodzice zatrudnienie byli podmiotach realizujących zadania w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19. Na wniosek rodziców, dyrektor żłobka miał obowiązek zapewnienia tym dzieciom opieki. We wskazanym powyżej okresie do żłobków miejskich łącznie uczęszczało 34 dzieci. W minionym roku wielokrotnie, na poszczególne grupy w żłobkach, nakładana była kwarantanna z uwagi na kontakt z osobą zakażoną COVID-19. Chorowały zarówno dzieci jak i personel żłobków. Kwarantanna nakładana była przez Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Legnicy, na podstawie zgłoszenia wysłanego przez MOPS. W zgłoszeniu ujmowana była osoba zakażona oraz wszystkie, które miały z nią kontakt. W związku z tym zmuszeni byliśmy do czasowego ograniczenia funkcjonowania poszczególnych grup w żłobkach.

Bardzo ważnym aspektem działalności żłobków była również współpraca z rodzicami. Wszystkie szczegóły związane z pobytem dziecka w żłobku były omawiane i wyjaśniane przy przyjęciu czy odbiorze dziecka z placówki, a potrzeby i problemy rozwiązywano na bieżąco. Dla rodziców dzieci, które zostały przyjęte od września 2021 roku, nie zorganizowano tzw. „dni otwartych”, zasady funkcjonowania instytucji oraz jej specyfikę mogli poznać rozmawiając bezpośrednio z kierownikami żłobków. Niestety z uwagi na bezpieczeństwo, nie było także możliwości zorganizowania warsztatów dla rodziców, których celem było kształtowanie prawidłowych postaw wobec przemocy. Bezpośredni nadzór nad prawidłowym funkcjonowaniem żłobków Legnicy sprawowali kierownicy poszczególnych placówek.

W 2021 roku łączny koszt utrzymania czterech żłobków miejskich w Legnicy wynosił 6 989 464,72 zł. Powyższe środki finansowe pochodziły z budżetu gminy Legnica. Inaczej sytuacja finansowa wyglądała w Filii Żłobka Nr 3 przy ul. Krzemienieckiej 1. W związku z przystąpieniem Gminy Legnica do Resortowego programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „MALUCH+” 2021 gmina Legnica otrzymała środki finansowe, w formie dotacji celowej w wysokości 106 080 zł na funkcjonowanie miejsc opieki. W ramach wkładu własnego, Gmina Legnica zobowiązana była przeznaczyć na funkcjonowanie Filii Żłobka Nr 3, 26 520 zł.

Wszyscy rodzice dzieci zobowiązani byli do ponoszenia opłat za pobyt oraz wyżywienie dziecka w żłobku. W 2021 r. opłata za pobyt dziecka w żłobku wynosiła 0,06% minimalnego wynagrodzenia za pracę (2 800 zł), za jedną godzinę pobytu dziecka w żłobku tj. 1,68 zł. W przypadku uczęszczania do żłobka więcej niż jednego dziecka z danej rodziny lub gdy rodzina posiadała Kartę Dużej Rodziny, w/w opłata ulegała obniżeniu o 50% za każde dziecko. W minionym roku z powyższej

ulgi skorzystało 100 rodzin posiadających KDR i 33 opiekunów, których więcej niż jedno dziecko uczęszczało do danego żłobka. Natomiast opłata za wyżywienie dziecka w wynosiła 6 zł za każdy dzień pobytu dziecka w placówce. W przypadku nieobecności dziecka w żłobku przez kolejne 3 dni i dłużej, nie były pobierane obie opłaty.

W 2021 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zmagiał się z rodzicami, którzy nie regulowali w terminie opłat za pobyt i wyżywienie dziecka w żłobku. Na dzień 31 grudnia 2021 roku kwota zaległości w opłatach za żłobek wynosiła 35 321,65 zł. W związku z brakiem możliwości wyegzekwowania opłaty od rodziców 26 spraw zostało skierowanych do sądu, a 14 do egzekucji komorniczej.

W miarę posiadanych środków finansowych, w 2021 r. na bieżąco wykonywane były naprawy, konserwacje urządzeń oraz niezbędne prace remontowe. Odmalowano sypialnię gr. II i bawialnię gr. III w Żłobku Nr 1, bawialnię i jadalnię gr. I i III w Żłobku Nr 2, pomieszczenia gr. I i sypialnię gr. II w Żłobku Nr 3. Na potrzeby archiwum, zaadoptowano część pomieszczenia gospodarczego w Żłobku Nr 3. W Filii Żłobka Nr 3 przy ul. Krzemienieckiej zaadoptowano część korytarza, przy wejściu głównym na pomieszczenie dla konserwatora oraz w ramach gwarancji na wykonane prace budowlane, usunięto awarię centralnego ogrzewania.

PIECZA ZASTĘPCZA

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnicy jest wyznaczony przez Prezydenta Miasta na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. W Ośrodku funkcjonuje Zespół ds. Pieczy Zastępczej, którego zadaniem jest opieka i wsparcie funkcjonujących w mieście rodzin zastępczych.

W 2021 roku w Legnicy funkcjonowało 176 rodzin zastępczych, w których przebywało łącznie 248 dzieci i osób pełnoletnich.

Liczba rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci w latach 2019–2021

Wyszczególnienie	Rok		
	2019	2020	2021
Liczba rodzin zastępczych	162	170	176
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych	223	242	248

W 2021 roku, na podstawie postanowień sądu rodzinnego, w rodzinnej pieczy zastępczej w Legnicy umieszczono 36 dzieci: 11 dzieci interwencyjnie umieszczono w dwóch funkcjonujących na terenie miasta pogotowiach rodzinnych, utworzono 14 nowych rodzin zastępczych spokrewnionych, w których umieszczono 17 dzieci i 7 rodzin zastępczych niezawodowych, w których umieszczono 8 dzieci.

O umieszczeniu dzieci w rodzinie zastępczej decyduje sąd rodzinny. Przed wydaniem postanowienia o ustanowieniu rodziny zastępczej, sąd zwraca się do MOPS w Legnicy jako organizatora pieczy zastępczej, o wydanie opinii o kandydatach na rodzinę zastępczą. W 2021 roku na wniosek Sądu Rejonowego w Legnicy Zespół do Spraw Pieczy Zastępczej MOPS w Legnicy wydał 31 opinii o kandydatach na rodzinę zastępczą (dotyczących 51 osób – 19 osób samotnych i 16 par). Jednym z elementów opinii wydawanych do sądu jest opinia wystawiona przez psychologa w zakresie posiadanych przez kandydatów na rodzinę zastępczą predyspozycji oraz motywacji do pełnienia funkcji zastępczego środowiska rodzinnego. Dodatkowo, zgodnie z obowiązującymi przepisami, przebadano 24 funkcjonujące w Legnicy rodziny zastępcze niezawodowe (łącznie 33 osoby, w tym 15 osób samotnych i 9 par) oraz wydano stosowne opinie psychologiczne. W 2021 r. wydano 4 opinie dotyczące predyspozycji do pełnienia funkcji wychowawcy placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego. Osoby badane zostały szczegółowo zapoznane z treścią opinii. Kandydaci do pełnienia funkcji niezawodowej rodziny zastępczej, jak również funkcjonujące niezawodowe rodziny zastępcze, zgodnie z zaleceniem sądu, brały udział w programie szkoleniowym PRIDE/Rodzinna Opieka Zastępcza. Rozpoczęte w październiku 2020 r. – a zawieszono w trosce

o bezpieczeństwo sanitarne z uwagi na rozprzestrzenianie się w Polsce wirusa SARS-COV-2, wywołującego zakaźną chorobę COVID-19 – mające charakter grupowy, szkolenie Pride dla kandydatów na 7 nowych zastępczych środowisk rodzinnych, zakończono w sierpniu 2021 r. Dodatkowo przeprowadzono szkolenie dla dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.

W Legnicy funkcjonują trzy rodzaje rodzin zastępczych:

- 1) spokrewnione z dzieckiem,
- 2) niezawodowe,
- 3) zawodowe, pełniące funkcję pogotowia rodzinnego.

Liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Legnicy w latach 2019-2021

Wyszczególnienie	Rok		
	2019	2020	2021
Rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem	108	112	119
Rodziny niezawodowe	52	56	55
Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	2	2	2
Rodziny zastępcze ogółem	162	170	176

W 2021 roku w legnickich rodzinach zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego przebywało 23 dzieci w wieku do lat 7 (w tym 12 dzieci umieszczonych w latach poprzednich). Dzieci umieszczane były interwencyjnie, zgodnie z postanowieniem sądu, do czasu uregulowania ich sytuacji prawnej (w tym 7 dzieci urodzonych i pozostawionych przez matki legnickim Szpitalu). W 2021 roku spośród 23 dzieci objętych opieką pogotowia rodzinnych, 11 dzieci zostało przysposobionych, 1 dziecko powróciło pod opiekę rodzica biologicznego, 2 dzieci umieszczono w rodzinach zastępczych. Wobec 9 dzieci pozostających w pogotowiach rodzinnych sąd opiekuńczy nie zakończył prowadzonych postępowań.

Zespół do Spraw Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnicy w roku 2021 systematycznie prowadził grupowe spotkania dla wszystkich legnickich opiekunów zastępczych, mające na celu wzmocnienie zastępczych środowisk rodzinnych. Spotkania realizowane były na podstawie programów edukacyjno-wspierających zatwierdzonych przez dyrektora MOPS w Legnicy. W trosce o bezpieczeństwo z uwagi na obecność w Polsce wirusa SARS-COV-2, wywołującego zakaźną chorobę COVID-19, na świeżym powietrzu odbyło się kilka spotkań, dla chętnych opiekunów zastępczych. Opiekunowie korzystali ze wsparcia i poradnictwa specjalistycznego telefonicznie, niekiedy indywidualnie w siedzibie Zespołu ds. Pieczy Zastępczej.

Dla rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych prowadzone było poradnictwo mające na celu zachowanie i wzmocnienie kompetencji opiekunów zastępczych oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego

W ramach edukowania dzieci, młodzieży, jak również dorosłych opiekunów, w kierunku ukazania alternatywnych aktywnych form spędzania czasu wolnego, pracownicy Zespołu do Spraw Pieczy Zastępczej, z zachowaniem bezpieczeństwa sanitarnego, organizowali wspólne działania dla dzieci, młodzieży i opiekunów zastępczych:

- wyjścia na seanse filmowe, do legnickiego kina „Helios”,
- wyjścia do Zamku Piastowskiego,
- wyjście do legnickiego Muzeum Miedzi,
- plenerowe zajęcia sportowe,
- plenerowe zajęcia plastyczne,
- spotkania z opiekunami na terenie legnickiej Palmiarni.

W okresie wakacji, dla podopiecznych rodzin zastępczych do lat 7, organizowano warsztaty artystyczne na terenie legnickiego parku. We wszelkie przedsięwzięcia angażowani byli opiekunowie rodzin zastępczych.

W 2021 roku Zespół ds. Pieczy Zastępczej MOPS w Legnicy kontynuował współpracę z Fundacją „Raduga”. Podopieczni legnickich rodzin zastępczych i ich opiekunowie skorzystali z szerokiej oferty pomocy specjalistycznej i wsparcia w ramach współfinansowanego ze Środków Europejskiego Funduszu Społecznego, Projektu realizowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 „Zwrotnica – Rodzina na dobrym torze, program skierowany do rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym rodzin zastępczych”.

W 2021 roku opieką 7 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej objętych było 118 rodzin zastępczych, w których przebywało 165 dzieci i młodzieży.

Liczba koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i rodzin zastępczych objętych pomocą i wsparciem koordynatora w latach 2019-2021

Wyszczególnienie	Rok		
	2019	2020	2021
Liczba koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	6	6	7
Liczba rodzin zastępczych objętych pomocą koordynatora	91	97	118

Rodziny zastępcze nie objęte pomocą koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej otrzymały pomoc i wsparcie w wypełnianiu zadań wynikających z pieczy zastępczej od pracowników socjalnych i pedagoga Zespołu do Spraw Pieczy Zastępczej.

Pracownicy Zespołu do Spraw Pieczy Zastępczej, dla każdego nowo umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej dziecka opracowali diagnozy psychofizyczne, a na ich podstawie indywidualne plany pomocy dziecku, które co pół roku były modyfikowane. Sytuacja każdego dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej oceniana była na posiedzeniach. W 2021 roku odbyły się 293 posiedzenia w sprawie oceny sytuacji dziecka, do lat 18, umieszczonego w rodzinie zastępczej. Po dokonaniu oceny sytuacji dziecka, sformułowane były: opinia dotycząca zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej oraz informacja o całokształcie sytuacji osobistej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej i jego rodziny, które następnie zostały przesłane do właściwego sądu opiekuńczego. Z uwagi na rozprzestrzenianie się wirusa SARS- CoV-2 wywołującego zakaźną chorobę COVID-19, posiedzenia w sprawie oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych odbywały się z zachowaniem bezpieczeństwa sanitarnego. Dodatkowo, pracownicy Zespołu ds. Pieczy Zastępczej dokonali 50 ocen rodzin zastępczych, biorąc pod uwagę predyspozycje do pełnienia powierzonej im funkcji oraz jakość wykonywanej pracy.

Zespół do Spraw Pieczy Zastępczej współpracował także z Ośrodkiem Adopcyjnym Dolnośląskiego Ośrodka Polityki Społecznej we Wrocławiu, do którego zgłoszono informacje o 27 dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną (12 dzieci zakwalifikowano do adopcji, 11 dzieci nie zostało zakwalifikowanych do adopcji, odstąpiono od wszczęcia procedury kwalifikacyjnej w stosunku do 2 dzieci, wobec 2 dzieci trwa procedura kwalifikacyjna).

W 2021 roku legnickie zastępcze środowiska rodzinne spokrewnione, niezawodowe i zawodowe opuściło 37 wychowanków: 13 dzieci zostało przysposobionych, 2 dzieci z pogotowia rodzinnego umieszczono w innej rodzinnej pieczy zastępczej: 1 dziecko w rodzinie zastępczej spokrewnionej, 1 dziecko w rodzinie zastępczej niezawodowej, 6 dzieci wróciło pod opiekę rodziców, w tym 1 z uwagi na śmierć opiekuna, 1 dziecko zostało umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej z uwagi na śmierć opiekuna, 2 rodziny zastępcze z 2 dziećmi wyprowadziły się z Legnicy i zamieszkały na terenie innego powiatu, 13 pełnoletnich wychowanków usamodzielniało się.

Wszystkim rodzinom zastępczym udzielona została pomoc finansowa.

Świadczenia wypłacone rodzinom zastępczym (w zł) w latach 2019–2021

L.p.	Rodzaj pomocy	Wysokość wypłaconych świadczeń w roku:		
		2019	2020	2021
1	Pomoc pieniężna na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej, wraz z dodatkami	1 732 873,63	1 893 562,28	1 926 809,10
2	Jednorazowa pomoc pieniężna na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego do rodziny dziecka	6 900,00	4 300,00	11 000,00
3	Jednorazowa pomoc pieniężna na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki.	3 800,00	750,00	4 000,00
4	Jednorazowe świadczenie pieniężne dla rodziny zastępczej zawodowej na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego	4 035,00	3 000,00	6 000,00
5	Środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego dla rodziny zastępczej zawodowej i rodziny zastępczej niezawodowej	24 199,91	40 756,18	44 998,66
6	Wynagrodzenie i dodatki wraz z pochodnymi, za wykonanie zadania rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego	111 617,20	157 041,49	158 714,19
7	Świadczenie pieniężne za wykonanie zadania rodziny pomocowej	1 320,00	0,00	5 400,00
8	Wynagrodzenie za świadczenie usług-pomoc przy sprawowaniu opieki nad dzieckiem i pracach gospodarskich w rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego i w rodzinie zastępczej niezawodowej	16 050,51	41 836,48	39 350,00
Ogółem wypłacono świadczeń		1 900 796,25	2 141 246,43	2 196 271,95

Pomocy finansowej i wsparcia udzielono także osobom pełnoletnim, które opuściły, po osiągnięciu pełnoletniości rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, a także dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży

oraz schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii, zapewniający całodobową opiekę i młodzieżowy ośrodek wychowawczy. Wymieniona grupa podopiecznych skorzystała z pomocy pieniężnej na kontynuowane nauki, usamodzielnienie oraz z pomocy na zagospodarowanie.

Pomoc finansowa na kontynuowanie nauki udzielona w latach 2019–2021

Rok	Liczba osób objętych pomocą pieniężną na kontynuowanie nauki	Wysokość świadczenia (w zł)
2019	61	245 246,10
2020	43	203 430,79
2021	44	218 532,02

Pomoc finansowa na usamodzielnienie udzielona w latach 2019–2021

Rok	Liczba osób objętych pomocą pieniężną na usamodzielnienie	Wysokość świadczenia (w zł)
2019	11	62 453,00
2020	21	111 030,00
2021	23	122 289,00

Pomoc finansowa na zagospodarowanie udzielona w latach 2019–2021

Rok	Liczba osób objętych pomocą na zagospodarowanie	Wysokość świadczenia (w zł)
2019	15	75 000,00
2020	20	98 000,00
2021	14	66 000,00

Przedstawione w powyższych tabelach świadczenia finansowe zostały pokryte z budżetu gminy Legnica.

Dzieci pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej, dla których nie znaleziono rodzin zastępczych, umieszczone zostały: w pieczy instytucjonalnej w Legnicy tj. w Pogotowiu Opiekuńczym przy ul. Wojska Polskiego 7/1, Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej „Nasz Dom” przy ul. Wojska Polskiego 7/2, Domu Dziecka przy ul. Wandy 10, Placówce

Opiekuńczo-Wychowawczej „Dому dla Dzieci” przy ul. V Dywizji Piechoty 7, Centrum Opiekuńczo-Wychowawczym przy ul. Słubickiej 13 - Domu Dziecka p.w. Matki Boskiej Częstochowskiej (placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego), Domu Dziecka p.w. bł. Marii Luizy Merkert lub w Rodzinnym Dom Dziecka przy ul. Heweliusza 12/1. Liczba miejsc w legnickich placówkach opiekuńczo-wychowawczych zmniejszyła się z 89 do 81.

W 2021 roku w placówkach opiekuńczo wychowawczych w Legnicy umieszczono 43 nowych dzieci. Natomiast w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza Legnicą przebywało 18 legnickich dzieci, z czego 5 wychowanków opuściło placówki (3 wychowanków usamodzielniało się, 2 wychowanki zostały umieszczone w rodzinie zastępczej). W rodzinach zastępczych poza Legnicą w 2021 r. przebywało 43 legnickich dzieci (3 dzieci powróciło do rodziców biologicznych, 1 dziecko zostało umieszczone w rodzinie zastępczej spokrewnionej w Legnicy, 5 wychowanków usamodzielniało się).

W związku z powyższym miasto Legnica zobowiązane było do ponoszenia wydatków na utrzymanie dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów, na podstawie zawartych porozumień i umów.

Wydatki poniesione za pobyt legnickich dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów na podstawie zwartych porozumień i umów w latach 2019-2021

Wyszczególnienie	Rok		
	2019	2020	2021
Liczba dzieci	35	34	18
Wysokość poniesionych wydatków (w zł)	1 357 368,78	935 171,51	615 925,40

Wydatki poniesione za pobyt legnickich dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów na podstawie zwartych porozumień w latach 2019-2021

Wyszczególnienie	Rok		
	2019	2020	2021
Liczba dzieci	47	44	43
Wysokość poniesionych wydatków (w zł)	468 741,38	546 166,77	552 664,73

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnicy prowadził także postępowania wobec rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej rodzinnej i instytucjonalnej, w sprawie ustalenia opłaty lub odstąpienia od ustalenia opłaty za pobyt małoletnich w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Liczba wydanych decyzji w latach 2019-2021

Rodzaj decyzji	Rok		
	2019	2020	2021
Decyzja odstępująca od ustalenia opłaty za pobyt dzieci w rodzinie zastępczej i placówce opiekuńczo-wychowawczej	212	152	243
Decyzja ustalająca opłatę za pobyt dzieci w rodzinie zastępczej i placówce opiekuńczo-wychowawczej	12	34	26

W 2021 roku, zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Dyrektor MOPS w Legnicy wytoczył 11 powództw do Sądu Rejonowego w Legnicy o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz legnickich dzieci przebywających w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej. Dodatkowo, na każde dziecko do ukończenia 18 roku życia umieszczone w legnickiej rodzinie zastępczej, MOPS w Legnicy wypłacał dodatek wychowawczy w wysokości 500 zł. Zadanie sfinansowane było z budżetu państwa.

Pomoc w formie dodatku wychowawczego świadczona dzieciom do 18 roku życia przebywającym w rodzinach zastępczych w latach 2019-2021

Wyszczególnienie	Rok		
	2019	2020	2021
Liczba dzieci objętych programem	202	209	221
Wysokość wypłaconego dodatku wychowawczego (w zł)	973 275,31	1 052 276,24	1 099 317,19

Ponadto, na każde dziecko do ukończenia 18 roku życia umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej, wypłacany jest dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego, stanowiący kwotę 500,00 zł. Dla dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego wypłacany jest na każde dziecko do ukończenia 18 roku życia dodatek do zryczałtowanej kwoty, w wysokości 500,00 zł. Świadczenia te również finansowane są z budżetu państwa.

Pomoc w formie dodatku wychowawczego świadczona dzieciom umieszczonym w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w Legnicy w okresie 2019–2021

Wyszczególnienie	2019	2020	2021
Liczba dzieci do 18 roku życia, umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	80	110	121
Wysokość wypłaconego dodatku wychowawczego (w zł)	181 003,73	386 600,55	478 335,32

Pomoc w formie dodatku do zryczałtowanej kwoty dla dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego w Legnicy w okresie 2019 - 2021

Wyszczególnienie	2019	2020	2021
Liczba dzieci do 18 roku życia, umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego	5	4	3
Wysokość wypłaconego dodatku do zryczałtowanej kwoty (w zł)	24 000,00	15 209,67	13 645,50

W 2021 roku Zespół do spraw Pieczy Zastępczej nie realizował rządowego program pn. „Dobry start” dotyczący dzieci i osób uczących się do 20 roku życia lub do 24 roku życia w przypadku legitymowania się orzeczeniem o niepełnosprawności, przebywających w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej. Od 2021 roku świadczenie „Dobry start” wypłacane było przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Zespół do spraw Pieczy Zastępczej, na wniosek opiekunów zastępczych, pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych wydał stosowne, wymagane przez ZUS, zaświadczenia potwierdzające umieszczenie małoletnich i uczących się pełnoletnich osób w pieczy zastępczej.

ZESPÓŁ INTERWENCJI KRYZYSOWEJ

W 2021 roku do Zespołu Interwencji Kryzysowej zgłosiły się łącznie 452 osoby, z których 412 to osoby dorosłe, 40 osób to dzieci i młodzież. W sumie odbyło się 2 633 spotkań indywidualnych psychologicznych. W obszarze pracy z logopedą przeprowadzono 141 konsultacji logopedycznych (11 dzieci i 14 osób dorosłych).

Pomoc Zespołu Interwencji Kryzysowej świadczona w 2021 roku

L.p.	Formy udzielonej pomocy	Ilość spotkań
1.	Konsultacje w tym:	2 126
1.1	konsultacje indywidualne psychologiczne dla osób dorosłych	1 868
1.2	konsultacje psychologiczne dla dzieci i młodzieży	258
2.	Terapia indywidualna w tym:	447
2.1	terapia dla osób dorosłych	374
2.2	terapia dla dzieci i młodzieży	73
3.	Interwencje kryzysowe	60
Razem spotkań:		5 206

Wyszczególniając, pracownicy ZIK przeprowadzili:

- 53 konsultacji rodzinnych,
- 303 konsultacji z rodzicem/ opiekunem w sprawie dziecka,
- 292 konsultacji z osobami powyżej 60 roku życia (35 osób w tym 14 osób niepełnosprawnych),
- 309 konsultacji z osobami niepełnosprawnymi (32 osoby, w tym 14 osób powyżej 60 roku życia),
- 15 konsultacji dla obcokrajowców (5 osób),
- 92 konsultacji w środowisku (3 osoby),
- 6 wydanych zaświadczeń dla osób ubiegających się o przyjęcie do Domu Pomocy Społecznej.

W 2021 r. osoby zgłaszające się do Zespołu Interwencji Kryzysowej miały możliwość skorzystania z pomocy psychologicznej w bezpośrednim kontakcie ze specjalistą Zespołu bądź w formie telefonicznej lub w formie Skype.

W roku 2021 r. Zespół Interwencji Kryzysowej współpracował z innymi jednostkami organizacyjnymi MOPS:

1) Schronisko dla Bezdomnych i Dom Samotnej Matki z Dzieckiem

Praca psychologa w Schronisku dla Bezdomnych i w Domu Samotnej Matki z Dzieckiem była realizowana od 06.10.2021 r. do 15.12.2021 r. Odbyło się łącznie 9 dyżurów, podczas których przeprowadzono 31 konsultacji z 10 mieszkańcami/mieszkanekami. Osoby te zgłaszały się na spotkania z własnej chęci i inicjatywy. Problemy jakie były poruszane dotyczyły poczucia bezsensu życia, złego stanu psychicznego, bezradności życiowej.

2) Żłobki

Z uwagi na panującą pandemię COVID – 19 nie możliwe było przeprowadzenie warsztatów dla rodziców na terenie żłobków nt. „Matka-ojciec-dziecko - droga do poznania i twórczego rozwoju”. Specjalista Zespołu Interwencji Kryzysowej utrzymywał stały kontakt z kierownikami Żłobków MOPS, przeprowadzane były rozmowy na temat dzieci, a rodzice byli bezpośrednio kierowani do Zespołu. Łącznie zgłosiło się 4 rodziców. Problemy, jakie były zgłaszane dotyczyły:

- podejrzenie choroby (Autyzm) u dziecka – zgłoszenie na wniosek żłobka,
- agresja dziecka – zgłoszenie na wniosek żłobka,
- niepokój o prawidłowy rozwój dziecka,
- niepokój o zachowanie dziecka, konsekwencja wystąpienia zjawiska przemocy w rodzinie.

3) Zespół ds. Pieczy Zastępczej

Psycholog brał udział w 240 posiedzeniach w sprawie oceny sytuacji dziecka umieszczonego w Pieczy Zastępczej.

4) Dom Dziennego pobytu

Edukacja Somatyczna – zajęcia ruchowe dla osób, które doświadczają chronicznych bólów kręgosłupa, głowy i stawów, przeszli wylew bądź udar. Celem zajęć jest spowolnienie procesów starzenia się. Zajęcia prowadził psycholog w oparciu o nauki M. Feldenkraisa. Edukacja Somatyczna prowadzona była ponownie (po długiej przerwie z uwagi na pandemię) od 09.11.2021 r. raz w tygodniu w Domu Dziennego Pobytu. Do końca 2021 r. odbyły się 4 spotkania, w których uczestniczyły 2 osoby.

5) Ośrodek Pomocy Terapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży

Psycholog Zespołu pracował indywidualnie z 3 dziećmi uczęszczających na zajęcia do Ośrodka Pomocy Terapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży. Łącznie od początku listopada 2021 r. odbyły się 23 konsultacje.

Zespół Interwencji Kryzysowej w roku 2021 podejmował współpracę również z innymi instytucjami. Pracownicy Zespołu Interwencji Kryzysowej, w związku z powziętymi informacjami od osób zgłaszających się do Zespołu mających znamiona przestępstwa, złożyli 9 zawiadomień do Prokuratury Rejonowej, 1 zawiadomienie do Komendy Miejskiej Policji w Legnicy i 4 zawiadomienia do Sądu Rejonowego III Wydział Rodzinny i Nieletnich. Ponadto brali udział w przesłuchaniach w charakterze świadka w Prokuraturze Rejonowej, w Sądzie Rejonowym oraz w Komendzie Miejskiej Policji.

W 2021 roku Zespół Interwencji Kryzysowej w ramach ustawy o Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie przeprowadził następujące działania:

1) Grupa Psychoedukacyjna dla Osób Doświadczających Przemocy w Rodzinie:

Spotkania grupy psychoedukacyjnej zaplanowane były raz w tygodniu we wtorki od godziny 13.00 do godziny 14.00. W okresie od stycznia do sierpnia 2021 r. z uwagi na pandemię SARS-COV-2 nie były prowadzone spotkania grupowe. Osoby mogły skorzystać ze wsparcia psychologa w kontakcie indywidualnym, z czego skorzystało 22 osoby. Gotowość psychologów Zespołu Interwencji Kryzysowej do prowadzenia spotkań grupowych była od września 2021 r. Mimo motywowania osób doświadczających przemocy w rodzinie w ramach Procedury „Niebieskie Karty” nikt nie zdecydował się na udział w procesie grupowym - kobiety zgłaszały się na spotkania indywidualne z psychologiem. Łącznie w 2021 r. w kontakcie indywidualnym było 45 kobiet (w sumie 195 spotkań).

2) Warsztaty dla Rodziców „Chcę rozumieć moje dziecko”:

W I połowie 2021 roku z uwagi na pandemię SARS-COV-2 spotkania grupowe nie były prowadzone. Osoby zainteresowane, które chciały rozwinąć swoje umiejętności wychowawcze miały możliwość skorzystania z indywidualnych treningów umiejętności wychowawczych. Z proponowanej formy pomocy skorzystało 6 osób. W okresie od września do grudnia 2021 r. odbyło się 11 spotkań warsztatowych. Chęć udziału w warsztatach zgłosiło 9 osób, z czego 4 przystąpiło do ich realizacji. Po indywidualnej konsultacji z psychologiem poprzedzającej udział w warsztatach, 5 rodziców nie zgłosiło się na planowane spotkania grupowe. W związku z tym, że spotkania warsztatowe miały charakter grupy zamkniętej, jej uczestnicy mogli dołączyć do grupy tylko do drugiego spotkania. Jeśli osoby chętne na warsztaty zgłoszą się w trakcie ich trwania, zostaną wpisane na listę i będą oczekiwały do rozpoczęcia spotkań w kolejnej turze, tj. w I połowie 2022 roku lub skorzystać z indywidualnej pomocy psychologicznej. W takiej formie wsparcia uczestniczyła 1 osoba. Na warsztaty osoby były kierowane przez pracowników socjalnych,

koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, przez Sąd bądź zgłaszały się na nie z własnej inicjatywy.

- 3) Warsztaty dla Rodziców „Od niemowlaka do przedszkolaka – warsztaty w słusznej sprawie”:

W I połowie 2021 r. w związku z pandemią COVID – 19 spotkania warsztatowe nie odbyły się. Rodzice mogli jednak uzyskać pomoc w formie indywidualnej, z czego skorzystały 2 osoby. Dodatkowo 2 rodziców zapisało się na spotkania, jednak nie zgłosili się w wyznaczonym terminie. Zaplanowano rozpoczęcie spotkań grupowych od września 2021 r. Chęć udziału w warsztatach zgłosiła 1 osoba. W związku z tym tematy warsztatowe zostały przeprowadzone w formie indywidualnej. Łącznie odbyło się 6 spotkań. W Programie warsztatów przygotowano 8 obszarów tematycznych pod nazwą:

- „Każdy może być dobrym rodzicem”,
- „Emocje dziecka”,
- „Słowa mają moc, czyli o sztuce doceniania”,
- „Słowa ranią, czyli jak uniknąć krzyku, kpin, obrażania dziecka”,
- „Zamiast klapsa – jak z miłością i szacunkiem wyznaczać granice dziecku”,
- „Jak budować poczucie własnej wartości u dziecka”,
- „Mały terrorysta”, czyli o dziecięcych atakach złości”,
- „Być babcią, być dziadkiem”.

- 4) Udział w posiedzeniach Grup Roboczych

Psycholodzy uczestniczyli w 74 posiedzeniach Grup Roboczych, gdzie głównym ich zadaniem było motywowanie osób doświadczających przemocy w rodzinie do spotkań z psychologiem.

- 5) Indywidualna praca psychologa z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie i osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy w rodzinie:

Do Zespołu Interwencji Kryzysowej zgłosiło się 46 osób doświadczających przemocy w rodzinie (45 kobiet, 1 mężczyzna), z którymi w sumie odbyło się 216 konsultacji psychologicznych. Ponadto, na spotkania z psychologiem zgłosiło się 26 osób, które były podejrzone o stosowanie przemocy w rodzinie (8 kobiet i 18 mężczyzn). Łącznie z tymi osobami przeprowadzono 88 konsultacji. Wszystkie te osoby umówiły się na spotkanie z psychologiem po posiedzeniach grup roboczych.

- 6) Szkolenia:

Pracownicy Zespołu Interwencji Kryzysowej wzięli udział w szkoleniach organizowanych ze środków finansowych z rozdziału 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi §4700 zgodnie z Programem profilaktyczno-terapeutycznym „Wyprawa poMoc” w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania

Narkomanii na rok 2021 r. W dniach 06.09.2021 r. - 08.09.2021 r. odbyło się 24 godzinne szkolenie pt. „Zastosowanie podejść uważnej obecności Mindfulness oraz współczucia Compassion w pracy z trudnym klientem z problemem alkoholowym oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu, redukcja stresu oraz praca ze stresem”. Szkolenie prowadzone było przez Cezarego Skura z Pracowni Mindfulness & Compassion.. Z kolei w dniach 25.10.2021 r. - 27.10.2021 r. i 22.11.2021 r. - 24.11.2021 r. pracownicy Zespołu Interwencji Kryzysowej uczestniczyli w 48 godzinnej superwizji grupowej pt. „Superwizja Zespołu pracującego z rodzinami dotkniętymi przemocą i problemem alkoholowym”. Szkolenie zostało przeprowadzone przez specjalistów z Instytutu Integralnej Psychoterapii Gestalt z Krakowa. Ponadto pracownicy Zespołu wzięli udział w szkoleniach organizowanych przez:

- Erudium Centrum Szkoleniowe pn.: „Kontakt i praca z osobą stosującą przemoc w obszarze interwencji i pomocy psychologicznej – oddziaływania- motywowanie- formy pomocy adresowane do sprawców przemocy w bliskich związkach, zatrzymanie przemocy co to znaczy?”. Szkolenie odbyło się w formie on-line w dniu 16.09.2021 r. w wymiarze 4,5 godziny – udział wzięło 5 pracowników.
- Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej we Wrocławiu. Były to szkolenia on-line w dniach 06.12.2021 r. i 07.12.2021 r. pn.: „Psychologia rozwojowa dzieci i młodzieży” w wymiarze 12 godzin – udział wzięło 2 pracowników oraz dniach 08.12.2021 r. i 15.12.2021 r. pn. „Problematyka interwencji Kryzysowej w rodzinie” w wymiarze 12 godzin – udział wziął 1 pracownik.

Ponadto w dniach 17.12.2021 r. - 19.12.2021 r. jedna osoba rozpoczęła kurs przygotowujący do pracy ze sprawcami przemocy z wykorzystaniem metody z Duluth. Szkolenie odbyło się w formie stacjonarnej w Warszawie, prowadzone zostało przez przedstawiciela Fundacji Feniks. Pierwszy cykl zajęć obejmował 25 godzin. Drugi cykl zaplanowany jest na styczeń przyszłego roku

7) Praktyki i staże w Zespole Interwencji Kryzysowej:

W okresie od 01.07.2021 r. do 01.08.2021 r. w Zespole Interwencji Kryzysowej praktykę studencką zawodową odbywała 1 osoba. Zgodnie z planem praktyk i dziennikiem praktyk do głównych zadań praktykantki należało: zapoznanie się z zasadami i procedurami pracy Zespołu, udział w spotkaniach z klientami zgłaszającymi się po pomoc, udział w spotkaniach Grup Roboczych, tworzenie dokumentacji obowiązującej w Zespole, poznanie etyki pracy psychologa, aktywny udział w zebraniach merytorycznych Zespołu.

W roku 2021 najczęściej zgłaszanymi problemami przez klientów były: trudności wychowawcze, niepokój o dziecko w związku ze zmianą zachowania, myśli samobójcze/samookaleczenia, konflikt małżeński, przemoc w rodzinie, stany lękowe, depresyjne, zaburzenia nerwicowe, zaburzenia emocjonalne, kryzysy życiowe.

PROGRAM KOREKCYJNO-EDUKACYJNY DLA SPRAWCÓW PRZEMOCY W RODZINIE

W 2021 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnicy podejmował również działania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, w ramach programu korekcyjno-edukacyjnego.

Powyższe zadanie było realizowane przez Ośrodek, w okresie od maja do listopada 2021 r. Do programu przystąpiło 15 mężczyzn w tym 7, którzy brali udział w programie w 2020 r., a z uwagi na sytuację epidemiczną w kraju, w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS Covid-19, zajęcia zostały zawieszane. Spotkania były prowadzone w formie grupy otwartej. Pierwsze spotkanie grupowe odbyło się 4 maja 2021 r. W sumie zrealizowanych zostało 60 godzin spotkań grupowych programu, tj. 15 spotkań po 4 godziny każde oraz 8 godzin spotkań indywidualnych. Średnia frekwencja na zajęciach wynosiła 5 osób. Zajęcia prowadzone były przez dwóch trenerów, którzy posiadają zgodne z przepisami kwalifikacje oraz ukończyli specjalistyczne szkolenie w tym zakresie.

Adresatami programu były osoby, które w związku ze stosowaniem przemocy w rodzinie zostały zobowiązane przez sąd do uczestnictwa w programie oraz osoby, których uczestnictwo w programie wynikało z osobistej decyzji. Spotkania miały miejsce raz w tygodniu i odbywały się w Domu Dziennego Pobytu MOPS przy ul. Korfantego 1. Program realizowany był w formie warsztatowej, metodami interaktywnymi z nastawieniem na przekazywanie doświadczeń praktycznych. Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie w 2021 r., ukończyło 6 osób.

Zadanie w całości finansowane było ze środków z budżetu państwa. Na jego realizację przeznaczono kwotę 9 080 zł. Niewykorzystaną kwotę w wysokości 60,39 zł. zwrócono na konto Urzędu Miasta Legnicy.

OŚRODEK POMOCY TERAPEUTYCZNEJ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

Ośrodek Pomocy Terapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży jest specjalistyczną placówką wsparcia dziennego, której głównym celem jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W 2021 roku Ośrodek Pomocy Terapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży podejmował działania mające na celu przywrócenie rodzinom zdolności do realizacji swoich podstawowych funkcji. Praca w ośrodku prowadzona była dwukierunkowo: jako pomoc dziecku w przezwyciężaniu trudności szkolnych, rówieśniczych, emocjonalnych oraz jako pomoc skierowana do rodziców i opiekunów.

W 2021 roku z różnych form pomocy ośrodka skorzystało 287 osób, w tym 154 dzieci i 133 dorosłych. Przekłada się to na różnorodne formy wsparcia z których skorzystali nasi podopieczni i ich rodziny są to: praca z grupą, konsultacje indywidualne, rozmowy terapeutyczne, poradnictwo, zgłoszenia i rozwiązywanie sytuacji trudnych, praca zdalna, dożywianie itp.

W 2021 roku Praca opiekuńczo-wychowawcza prowadzona była w dwóch grupach wychowawczych: młodszej, dla dzieci w wieku 7-11 lat, do której uczęszczało 35 dzieci, oraz starszej, dla dzieci i młodzieży w wieku 12-18 lat, do której uczęszczało 39 osób.

Praca OPT w 2021 r. podobnie jak rok wcześniej była w istotny sposób uzależniona od aktualnej sytuacji związanej z pandemią SARS-COV2, głównie wiązało się to z: częstymi kwarantannami podopiecznych, izolacją osób chorych, wprowadzaniem nauki zdalnej. Z tego powodu, na bieżąco dostosowywano formy pracy do panującej sytuacji oraz kontynuowano wsparcie w formie innych, alternatywnych sposobów.

Zajęcia specjalistyczne zorganizowane w Ośrodku w 2021 roku

L.p.	Rodzaj zajęć	Liczba dzieci biorących udział w zajęciach
1.	Terapia pedagogiczna	43
2.	Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze dla klas I-III	21
3.	Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z matematyki	31
4.	Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z języka polskiego	44
5.	Socjoterapia - 4 grupy terapeutyczne	zajęcia zawieszono
6.	Indywidualne konsultacje psychologiczne	30

W 2021 roku Ośrodek Pomocy Terapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży realizował zadania polegające na:

- objęciu dzieci i młodzieży opieką i wychowaniem w celu wsparcia rodziny przeżywającej różnego rodzaju trudności,
- pomocy w nauce, stworzeniu warunków do nauki, pomocy w uzupełnianiu zaległości w nauce, również w formie zdalnej,
- prowadzeniu zajęć profilaktycznych (profilaktyka uzależnień),
- organizacji czasu wolnego, odpowiednich zabaw, zajęć rekreacyjno-sportowych, zajęć kulturalnych
- organizacji zajęć integracyjnych z innymi dziećmi (akcje społeczne, pikniki, wycieczki itp.),
- stwarzaniu warunków sprzyjających zaspokojeniu potrzeb poczucia bezpieczeństwa, akceptacji, zrozumienia, wyrażania własnego potencjału twórczego, wszechstronnego rozwoju osobowości,
- korekcie dysfunkcyjnych postaw i zachowań ze szczególnym uwzględnieniem łamania stereotypów dotyczących równości płci,
- włączaniu dzieci w społeczność oraz zapobieganiu izolacji i segregacji społecznej,
- wzmocnieniu poczucia przynależności do grupy, budowaniu wiary w siebie i własne możliwości,
- wyrobieniu właściwych nawyków higienicznych,
- pracy z rodziną a w szczególności rozwijaniu jej umiejętności opiekuńczo-wychowawczych,
- współpracy z placówkami oświatowymi, sądem, kuratorami, poradniami, placówkami leczniczymi,
- prowadzeniu innych zajęć adekwatnie do zachodzących potrzeb.

Realizacja wymienionych zadań przybierała różnorodne formy pracy opiekuńczo-wychowawczej, wśród nich wymienić należy: zajęcia rekreacyjne, zabawy zespołowe, zajęcia sportowe, zajęcia taneczne, gry strategiczne, zajęcia modelarskie, kącik bajkowo-filmowy, kącik muzyczny, zajęcia plastyczne, zajęcia ekologiczne, wycieczki i wyjścia do placówek kulturalnych.

Organizując pracę Ośrodka Pomocy Terapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży w 2021 r., szczególny nacisk położono na integrację rówieśniczą, zwiększanie aktywności ruchowej, nadrabianie zaległości szkolnych oraz pobudzanie ciekawości poznawczej. Zorganizowano 11 wycieczek, min. do: Gospodarstwa Agroturystycznego „U Babuni” w Jarosławce, „Osady Danieli” w Zamienicach, Ośrodka Szkoleniowego „Salamandra” w Myśliborzu, Lapońskiej Wioski „Kalewała” w okolicach Karpacza, Ośrodków Wypoczynkowych w Kunicach. W programie tych wyjazdów przewidziano wiele aktywności ruchowych, zabaw i warsztatów. Dzieci korzystały ze sprzętów wodnych, placów zabaw, pokonywały ścieżki edukacyjne i turystyczne, uczestniczyły w warsztatach

mydlarskich oraz przyrodniczo–ekologicznych, obcowały ze zwierzętami i poznawały życie na wsi. Ponadto w placówce odbyły się warsztaty ogrodnicze mające na celu poprawienie estetyki otaczającego ośrodek ogrodu. Dzieci wykonywały samodzielne nasadzenia, porządkowały teren i kształtowały rośliny. Zrealizowano także warsztaty malowania na tkaninie, podczas których ozdabiano torby wielokrotnego użytku, warsztaty malowania według wzoru „mandale” oraz warsztaty wykonywania ozdób na Boże Narodzenie.

W 2021 roku podopieczni OPT byli częstymi gośćmi kina Helios w Legnicy, gdzie obejrzeni takie filmy jak: „Wyprawa do dżungli”, „Cruella”, „Wojna z dziadkiem”, „Diuna”, „Piotruś Pan”, „Rodzina Adamsów”, „Jak rozmawiać z psem”, „Mustang z dzikiej doliny”, „Raya i ostatni smok”, „Luca”. Mieli możliwość zwiedzania Muzeum Bitwy Legnickiej w Legnickim Polu, Filii Legnickiego Muzeum Miedzi. Dzieci i młodzież odwiedziły również Teatr Dramatyczny w Legnicy, gdzie skorzystały z lekcji teatralnej.

W minionym roku, we współpracy ze Stowarzyszeniem Inicjatyw Twórczych w Legnicy, działającym przy teatrze, zrealizowano warsztaty teatralno-psychologiczne w ramach projektu „Mały Książę Czarny Pies”. Zwieńczeniem projektu był film z zajęć i przedstawienie teatralne pod tym samym tytułem z udziałem jednego z wychowanków placówki. W ośrodku organizowano konkursy plastyczne zatytułowane „Wiosna, ach to ty” i „Samochód przyszłości” oraz szereg zajęć plastycznych. Kilka z prac zostało wykorzystanych w opracowanym dla Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnicy kalendarzu na 2022 rok. Wykonane prace były też eksponowane w budynku ośrodka. Na terenie ogrodu i podwórka systematycznie organizowane były gry i zabawy ruchowe.

Dzięki porozumieniu z Fundacją „Inicjatywa”, podopieczni OPT otrzymali „Świąteczne niespodzianki” od pracowników Poczty Polskiej oraz jej klientów: słodycze, pomoce edukacyjne, maskotki oraz gry, które przekazano na grupy wychowawcze. Tradycyjnie, jak co roku, w ośrodku zorganizowane były Walentynki, Dzień Kobiet, Dzień Chłopaka, Dzień Dziecka, Andrzejki, Mikołajki i Sylwester.

Podopieczni wspierani przez wychowawców uczestniczyli w kolejnej edycji kampanii profilaktycznej pn. "Trzeźwy umysł". Hasło: „Szczęśliwa chwila, szczęśliwy dzień, szczęśliwe życie” było motywem konkursowych prac plastyczno-literackich, natomiast drugą formą udziału w kampanii był konkurs krzyżówkowy pn. „Rozwiąż krzyżówkę”. Laureatami w tych konkursach byli podopieczni placówki, na których czekały nagrody.

W ramach oddziaływań profilaktycznych odbyły się spotkania z przedstawicielami policji pt. „Bezpieczne wakacje”. Dzieci i młodzież przygotowały program artystyczny pt. „Śniegulinka”, i „Tradycje i obrzędy Bożego Narodzenia”, który został przez nich zaprezentowany podczas wspólnej Wigilii.

W pracy wychowawczej z grupą istotna była relacja łącząca wychowawcę z podopiecznym, oparta na indywidualnej pracy, ponieważ tylko prawdziwa i głęboka relacja daje wychowankom energię i wiarę w możliwość zmian, motywację do pracy nad sobą i chęć poprawy swojej sytuacji. Zapewnia też tak istotne poczucie bezpieczeństwa i odbudowuje zaufanie wobec dorosłych. Wspólne gry, rozmowy, zabawy, śpiewy, tańce i zajęcia tematyczne były sposobem do osiągnięcia tego celu. Zdarzało się, że wychowawcy borykali się z zazwyczaj występującymi podstawowymi problemami, takimi jak: nieregularne wizyty podopiecznych w ośrodku, niechęć do nauki, brak nawyków systematycznego odrabiania zadań domowych, nie prowadzenie zeszytów, nieumiejętność korzystania z podręczników oraz duże zaległości w nauce. Problemem była też niska motywacja do nauki, niechęć do realizowania swoich obowiązków, wyręczenie przez rodziców i marginalizacja wartości edukacji.

Praca dydaktyczna ze starszymi dziećmi, polegała na motywowaniu ich do uczestniczenia w lekcjach zdalnych oraz pomocy w: odrabianiu zadań, uzupełnianiu ćwiczeń, czytaniu, opracowywaniu lektur, przesyłaniu zadań do nauczycieli, utrwalaniu materiału, przygotowywaniu się do sprawdzianów, pisaniu testów. W młodszej grupie wiekowej zajęcia obejmowały kontakt z rodzicami, motywowanie do pracy z dzieckiem, pomoc w odrabianiu lekcji, wdrażanie dziecka do systematycznego i samodzielnego odrabiania zadań domowych (pisania, liczenia, czytania), nauki pracy z podręcznikiem, prowadzenia zeszytów i ćwiczeń, a także zachęcanie do poszerzania wiedzy i zainteresowań wychowanków.

W zajęciach terapii pedagogicznej uczestniczyły dzieci, u których stwierdzono obniżone funkcje percepcyjno-motoryczne, obniżone funkcje w zakresie percepcji słuchowej i wzrokowej, zaniedbania środowiskowe w zakresie edukacji oraz inne trudności rozwojowe potwierdzone w opiniach Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych. Młodsze dzieci miały trudności w zapamiętywaniu liter, czytaniu, pisaniu, posługiwały się bardzo ubogim słownictwem. W grupie dzieci starszych na zaburzenia funkcji percepcyjno-motorycznych nakładały się zaległości w opanowaniu umiejętności z młodszych klas szkoły podstawowej. Trudności w czytaniu ze zrozumieniem, wolne tempo czytania, trudności w koncentracji, dysleksja i dysgrafia. Nowym zagadnieniem w pracy było prowadzenie terapii pedagogicznej z dziećmi obcokrajowców lub dziećmi, które urodziły się poza granicami Polski a obecnie wraz z rodzicami wróciły do kraju, które borykają się z niskimi kompetencjami językowymi lub ich brakiem.

Psycholog zatrudniony w Ośrodku Pomocy Terapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży dokonywał konsultacji nowo przyjętych dzieci, obserwował zachowanie dzieci na grupie, prowadził też zwiększoną ilość spotkań indywidualnych. W 2021 roku ogółem odbyło się 366 indywidualnych konsultacji psychologicznych z których skorzystało 105 osób – wśród nich było 45 osób dorosłych oraz 60 dzieci. Głównym ze zgłaszanych problemów w pracy z rodzicami i osobami dorosłymi były trudności wychowawcze.

W pracy z dziećmi najczęściej poruszano tematy: trudności szkolnych, kłopotów z emocjami i relacjami, przemocy w rodzinie, konfliktów rówieśniczych, obaw związanych z epidemią i szczepieniami.

W ramach konsultacji logopedycznych zrealizowano 37 spotkań, z których skorzystało 17 osób dorosłych i 20 dzieci. W drugim półroczu 2021 roku zajęcia logopedyczne nie były realizowane ze względu na brak specjalisty do ich prowadzenia. Podobna sytuacja dotyczyła zajęć socjoterapeutycznych.

Podobnie jak w latach ubiegłych, w ramach programu profilaktycznego "Siła tkwi w nas", w Ośrodku realizowane było dożywianie dzieci i młodzieży w formie podwieczorków. W pierwszym kwartale roku nie było możliwości bezpośredniej pracy z podopiecznymi, w związku z czym kadra ośrodka przygotowywała paczki żywnościowe i organizowała ich dystrybucję. Od kwietnia placówka powróciła do organizowania podwieczorków podczas zajęć klubowych.

Stałym elementem pracy ośrodka była też systematyczna współpraca kadry pedagogicznej z rodzicami. Podczas zwiększonej ilości rozmów telefonicznych oraz spotkań indywidualnych, omawiane były sprawy związane z realizacją nauki zdalnej, konieczności sprawdzania efektywności tej nauki, kontaktowania się ze szkołą, bieżącego sprawdzania zeszytów i ćwiczeń. Rodzicom ogłaszano ofertę ośrodka dotyczącą odrabiania lekcji, spotkań ze specjalistami, mieli oni możliwość uzyskania informacji o postępach i sukcesach dzieci oraz o zmianach jakie w nich zachodzą, a także o przyczynach powodujących nieprawidłowe zachowania. Współpraca kadry ośrodka dotyczyła również kontaktów z nauczycielami, pedagogami z 10 placówek oświatowych, kuratorami oraz pracownikami socjalnymi.

Pomimo ograniczonego dostępu do szkoleń pracownicy Ośrodka Pomocy Terapeutycznej uczestniczyli w szkoleniach podnoszących ich kompetencje zawodowe, doskonalących warsztat pracy i przeciwdziałających wypaleniu zawodowemu. Były to następujące szkolenia:

- 1) warsztaty artystyczne: „Las w szkłe” oraz „Warsztaty szklarskie” zorganizowane przez Fundację na Rzecz Animacji i Upowszechniania Kultury, Sztuki i Oświaty Ars Sudetica w Szklarskiej Porębie – udział wzięło 10 uczestników z OPT, czas trwania szkolenia: 5 godzin szkoleniowych,
- 2) „Kontakt i praca z osobą stosującą przemoc w obszarze interwencji i pomocy psychologicznej – Oddziaływanie – Motywowanie – Formy pracy adresowane do sprawców przemocy w bliskich związkach”. Szkolenie online zrealizowane przez firmę „Erudium” Centrum Szkoleniowe w Krakowie – udział wzięło 10 uczestników z OPT/ZIK, czas trwania szkolenia: 5 godzin szkoleniowych,
- 3) „Superwizja Zespołu pracującego z rodzinami dotkniętymi przemocą i problemem alkoholowym” Zrealizowane przez Instytut Integralnej Psychoterapii Gestalt w Krakowie,

część pierwsza – udział wzięło 25 uczestników z ZIK, OPT, PZ, czas trwania szkolenia - 24 godziny szkoleniowe.,

- 4) „Superwizja Zespołu pracującego z rodzinami dotkniętymi przemocą i problemem alkoholowym” Zrealizowane przez Instytut Integralnej Psychoterapii Gestalt w Krakowie, część druga - udział wzięło 24 uczestników z ZIK, OPT, PZ, czas trwania szkolenia: 24 godziny szkoleniowe,
- 5) „Zastosowanie podejść uważnej obecności Mindfulness oraz współczucia Compassion w pracy z trudnym klientem z problemem alkoholowym oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu, redukcja stresu oraz praca ze stresem”. Zrealizowane przez Pracownię Mindfulness & Compassion Cezary Skura – udział wzięło 10 uczestników z ZIK/ OPT/PZ, czas trwania szkolenia: 24 godziny szkoleniowe.

DODATEK MIESZKANIOWY

Dodatek mieszkaniowy wypłacany jest przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnicy od 1 grudnia 1998 roku. Zasady, tryb przyznawania i wysokość tego świadczenia zostały określone w aktualnie obowiązującej ustawie z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych.

Zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 10 grudnia 2020 r. o zmianie niektórych ustaw wspierających rozwój mieszkalnictwa (j. t. Dz. U. z 2021, poz. 11) od 1 lipca 2021 r. weszły w życie istotne zmiany w ustawie o dodatkach mieszkaniowych. Dodatek mieszkaniowy przysługuje osobom, które posiadają tytuł prawny do zajmowanego lokalu, spełniają kryterium metrażowe i dochodowe. Łączne spełnienie tych warunków stanowi podstawę do uzyskania pomocy w formie dofinansowania do kosztów utrzymania mieszkania.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje:

- najemcom lub podnajemcom lokali mieszkalnych, mieszkającym w tych lokalach,
- osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego;
- osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach stanowiących ich własność oraz właścicielom samodzielnych lokali mieszkalnych;
- innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem;
- osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny albo najem socjalny lokalu.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje w związku z mieszkaniem w jednym lokalu mieszkalnym albo zajmowaniem jednego lokalu mieszkalnego i może przysługiwać na podstawie więcej niż jednego tytułu prawnego spośród wyżej określonych.

Natomiast odatek mieszkaniowy nie przysługuje osobom przebywającym w:

- domu pomocy społecznej,
- młodzieżowym ośrodku wychowawczym,
- schronisku dla nieletnich,
- zakładzie poprawczym,
- zakładzie karnym,
- szkole, w tym w szkole wojskowej,

jeżeli instytucje te zapewniają nieodpłatnie pełne całodobowe utrzymanie.

Zgodnie z obowiązującą ustawą o dodatkach mieszkaniowych, normatywna powierzchnia użytkowa lokalu w przeliczeniu na liczbę członków gospodarstwa domowego nie może przekraczać 35 m² – dla 1 osoby, 40 m² – dla 2 osób, 45 m² – dla 3 osób, 55 m² – dla 4 osób, 65 m² – dla 5 osób,

70 m²– dla 6 osób, a w razie zamieszkiwania większej liczby osób dla każdej kolejnej osoby zwiększa się normatywna powierzchnię o 5 m². Dodatek mieszkaniowy przysługuje także, gdy powierzchnia użytkowa lokalu mieszkalnego nie przekracza normatywnej powierzchni o więcej niż 30% albo 50% pod warunkiem, że udział powierzchni pokoi i kuchni w powierzchni użytkowej tego lokalu nie przekracza 60%.

Normatywną powierzchnię powiększa się o 15m², jeżeli w lokalu mieszkalnym zamieszkuje osoba niepełnosprawna poruszająca się na wózku inwalidzkim lub osoba niepełnosprawna, której niepełnosprawność wymaga zamieszkiwania w oddzielnym pokoju. Normatywną powierzchnię powiększa się niezależnie od liczby członków gospodarstwa domowego. O wymogu zamieszkiwania w oddzielnym pokoju orzekają powiatowe zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności, o których mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Kolejny warunek jaki musi spełnić osoba ubiegająca się o dodatek mieszkaniowy związany jest z dochodami, jakie uzyskują członkowie jej gospodarstwa domowego. Przez gospodarstwo domowe rozumie się gospodarstwo:

- prowadzone przez osobę ubiegającą się o przyznanie dodatku mieszkaniowego,
- samodzielnie zajmującą lokal mieszkalny,
- lub gospodarstwo prowadzone przez tę osobę wspólnie z małżonkiem i innymi osobami stale z nią zamieszkującymi i gospodarującymi, które swoje prawa do zamieszkiwania w lokalu wywodzą z prawa tej osoby.

Do członków gospodarstwa domowego nie wlicza się osób przebywających w instytucjach zapewniających nieodpłatnie pełne całodobowe utrzymanie.

Przy wydawaniu decyzji o przyznaniu dodatku mieszkaniowego uwzględnia się kwotę przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, obowiązującego w dniu złożenia wniosku, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Na koniec roku 2021 kwota przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej wynosiła 5 167,47 zł.

W roku 2021 dodatek mieszkaniowy przysługiwał, jeżeli w okresie 3 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o jego przyznanie średni miesięczny dochód przypadający na jednego członka gospodarstwa domowego wnioskodawcy nie przekroczył w gospodarstwie:

- 1) jednoosobowym – 40% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, obowiązującego w dniu złożenia wniosku, tj. kwoty 2 066,99 zł
- 2) wieloosobowym – 30% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, obowiązującego w dniu złożenia wniosku, tj. kwoty 1 550,24 zł,

Za dochód uważa się dochód w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

Dodatek mieszkaniowy przyznaje się na okres 6 miesięcy, licząc od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu złożenia wniosku. W związku z tym ponowny wniosek o dodatek mieszkaniowy należy złożyć w szóstym miesiącu korzystania z dodatku, aby zachować ciągłość dofinansowania do czynszu.

Na podstawie art. 15zzzib ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (j. t. Dz. U. z 2021 r., poz. 2095 ze zm.) za okres stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, ogłoszonych z powodu COVID-19, dodatek mieszkaniowy, o którym mowa w ustawie z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych może zostać przyznany z mocą wsteczną, jednak wyłącznie w przypadku wniosku o przyznanie dodatku mieszkaniowego złożonego nie później niż po upływie 30 dni od dnia zakończenia obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, ogłoszonych z powodu COVID-19. Dodatek mieszkaniowy przyznaje się z mocą wsteczną, jeżeli osoba uprawniona do dodatku mieszkaniowego we wniosku o przyznanie tego dodatku wskazała okres poprzedzający dzień złożenia tego wniosku jako okres objęty tym wnioskiem.

W roku 2021 wydano 1 685 decyzji dotyczących dodatków mieszkaniowych, w tym 1 605 decyzji pozytywnych, 69 decyzji odmownych z uwagi na niespełnienie kryteriów zawartych w ustawie o dodatkach mieszkaniowych oraz 11 decyzji o umorzeniu postępowania w sprawie przyznania dodatku mieszkaniowego.

Wśród wydanych decyzji pozytywnych było:

- 693 decyzji przyznających dodatki na lokale komunalne,
- 514 decyzji przyznających dodatki na lokale spółdzielcze,
- 398 decyzji przyznających dodatki na pozostałe lokale, w tym zakładowe.

W przypadkach stwierdzenia, że osoby którym przyznano dodatek mieszkaniowy nie opłacały na bieżąco czynszu, na wnioski zarządców, wydano 46 decyzji wstrzymujących wypłatę dodatków mieszkaniowych.

W celu weryfikacji danych zawartych we wnioskach o przyznanie tej formy pomocy, przepisy dopuszczają przeprowadzanie wywiadów środowiskowych w miejscu zamieszkania osoby ubiegającej się o dodatek mieszkaniowy. Wówczas wywiad środowiskowy przeprowadzany jest wybiórczo przez pracownika Działu Dodatków Mieszkaniowych posiadającego odpowiednie upoważnienie Prezydenta Miasta Legnicy – nie ma wymogu, aby był to pracownik socjalny. W trakcie wywiadu pracownik może żądać od wnioskodawcy i innych członków gospodarstwa domowego złożenia, pod rygorem odpowiedzialności karnej, oświadczenia o stanie majątkowym, zawierającego

w szczególności dane dotyczące posiadanych ruchomości i nieruchomości oraz zasobów pieniężnych. Odmowa złożenia takiego oświadczenia stanowi podstawę do wydania decyzji o odmowie przyznania dodatku mieszkaniowego. W roku 2021 do przeprowadzenia wywiadu wytypowano 32 środowiska. Przeprowadzono 29 wywiadów, przy czym 1 osoba zainteresowana otrzymaniem dodatku mieszkaniowego zrezygnowała z ubiegania się o dofinansowanie do ponoszonych przez siebie opłat mieszkaniowych w trakcie przeprowadzania wywiadu środowiskowego w miejscu zamieszkania. W 2021 roku wydano 1 decyzję odmawiającą przyznania dodatku mieszkaniowego z uwagi na rażącą dysproporcję pomiędzy niskimi dochodami wykazanymi w złożonej deklaracji a faktycznym stanem majątkowym wnioskodawcy, wskazującym, że jest on w stanie uiszczać wydatki związane z zajmowaniem lokalu mieszkalnego wykorzystując własne środki i posiadane zasoby majątkowe. W dwóch przypadkach nie zastano wnioskodawców w miejscu ich zamieszkania, co skutkowało wydaniem decyzji odmownych ze względu na uniemożliwienie przeprowadzenia wywiadu i nie złożenie oświadczenia o stanie majątkowym.

W roku 2021 wypłacono 9 548 dodatków mieszkaniowych na kwotę 2 362 836,86 zł.

Dodatki mieszkaniowe wypłacone w latach 2019–2021

Rok	Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	Liczba gospodarstw domowych	Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych (w zł)
2019	11 932	994	2 414 532,52
2020	10 300	858	2 293 407,29
2021	9 548	796	2 362 836, 86

Od kilku lat obserwuje się stały spadek liczby wypłaconych dodatków mieszkaniowych oraz liczby gospodarstw domowych korzystających z tej formy pomocy. W porównaniu z rokiem 2020, w roku 2021 nastąpił wzrost kwoty wypłaconych dodatków mieszkaniowych, co głównie spowodowane było zmianą przepisów ustawy o dodatkach mieszkaniowych.

Na podstawie art. 15zzzic ustawy z dnia 2 marca 2020 roku o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (j.t. Dz. U. z 2021 r., poz. 2095 ze zm.) najemcom i podnajemcom lokali mieszkalnych, w roku 2021 mógł zostać przyznany dodatek mieszkaniowy powiększony o dopłatę z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, zwaną dalej "dopłatą do czynszu".

W 2021 roku wydano 3 decyzje przyznające dodatki mieszkaniowe powiększone o dopłatę do czynszu, która wyniosła łącznie 4 010,82 zł, zaś koszt realizacji wypłat dopłat do czynszu wyniósł 40,09 zł.

ZRYCZAŁTOWANY DODATEK ENERGETYCZNY

Zryczałtowany dodatek energetyczny został wprowadzony ustawą z dnia 10 kwietnia 1997 roku – Prawo energetyczne (j. t. Dz. U. z 2021 r., poz. 716 ze zm.) i obowiązuje od 1 stycznia 2014 r. Wypłata zryczałtowanego dodatku energetycznego jest zadaniem z zakresu administracji rządowej. Dodatek energetyczny wypłacają gminy.

Zryczałtowany dodatek energetyczny, zgodnie z powołaną wyżej ustawą, przysługuje odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej. Odbiorcą wrażliwym energii elektrycznej jest osoba, której przyznano dodatek mieszkaniowy w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy o dodatkach mieszkaniowych, która jest stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkuje w miejscu dostarczania energii elektrycznej.

Minister właściwy do spraw energii w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, w terminie do dnia 30 kwietnia każdego roku w drodze obwieszczenia ogłasza wysokość dodatku energetycznego na kolejne 12 miesięcy, biorąc pod uwagę środki przewidziane na ten cel w ustawie budżetowej. Zgodnie z obwieszczeniem Ministra Klimatu z dnia 10 kwietnia 2020 roku w sprawie wysokości dodatku energetycznego obowiązującej od dnia 1 maja 2020 r. do dnia 30 kwietnia 2021 r., wysokość dodatku energetycznego obowiązująca w tych okresach dla gospodarstwa domowego:

- prowadzonego przez osobę samotną - wynosiła 10,94 zł/miesiąc,
- składającego się z 2 do 4 osób – wynosiła 15,19 zł/miesiąc,
- składającego się z co najmniej 5 osób – wynosiła 18,23 zł/miesiąc.

Natomiast zgodnie z obwieszczeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 16 kwietnia 2021 roku w sprawie wysokości dodatku energetycznego obowiązującej od dnia 1 maja 2021 r. do dnia 30 kwietnia 2022 r., wysokość dodatku energetycznego obowiązująca w tych okresach dla gospodarstwa domowego:

- prowadzonego przez osobę samotną - wynosiła 12,09 zł/miesiąc,
- składającego się z 2 do 4 osób – wynosiła 16,79 zł/miesiąc,
- składającego się z co najmniej 5 osób – wynosiła 20,15 zł/miesiąc.

W roku 2021 wydano 232 decyzje przyznające zryczałtowane dodatki energetyczne. Wśród wydanych decyzji pozytywnych było:

- 147 decyzji przyznających dodatki energetyczne dla gospodarstw domowych prowadzonych przez osoby samotne,
- 77 decyzji przyznających dodatki energetyczne dla gospodarstw domowych składających się z 2 do 4 osób,

- 8 decyzji przyznających dodatki energetyczne dla gospodarstw domowych składających się z co najmniej 5 osób.

W roku 2021 wypłacono 1 036 zryczałtowanych dodatków energetycznych na kwotę 14 036,55 zł. Koszt realizacji wypłat zryczałtowanych dodatków energetycznych wyniósł natomiast 280,73 zł.

Zryczałtowane dodatki energetyczne w latach 2019–2021

Rok	Liczba wypłaconych zryczałtowanych dodatków energetycznych	Liczba gospodarstw domowych	Kwota wypłaconych zryczałtowanych dodatków energetycznych (w zł)
2019	1 765	216	23 708,69
2020	1 330	185	17 586,51
2021	1 036	137	14 036,55

Wskazać należy, że w 2021 r. z tej formy pomocy skorzystało jedynie 137 gospodarstw domowych. Na taką sytuację wpłynęło małe zainteresowanie osób uprawnionych do otrzymywania zryczałtowanego dodatku energetycznego, spowodowane głównie niskimi kwotami tego świadczenia.

ŚWIADCZENIA RODZINNE

Warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych, a także zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń określa ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych. Przyznawanie i wypłata świadczeń rodzinnych jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej.

Świadczenia rodzinne kierowane są do rodzin najuboższych oraz rodzin średnio zamożnych mających na utrzymaniu dzieci. Ich celem jest uzupełnianie dochodów rodzin tak, aby pozwalały one częściowo zrekompensować koszty pojawienia się dziecka w rodzinie, jego utrzymania i edukacji

Świadczeniami rodzinnymi są:

- 1) zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- 2) świadczenia opiekuńcze (zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy, świadczenie pielęgnacyjne)
- 3) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka (tzw. becikowe)
- 4) świadczenie rodzicielskie .

Kwoty kryteriów dochodowych uprawniających do świadczeń rodzinnych uzależnionych od dochodu, a także wysokość poszczególnych świadczeń rodzinnych (z wyjątkiem świadczenia pielęgnacyjnego, którego wysokość podlega corocznej waloryzacji) podlegają weryfikacji co 3 lata, z uwzględnieniem wyników badań prognozy wsparcia dochodowego rodzin. Ostatnia weryfikacja miała miejsce w 2021 roku, jednakże wysokość świadczeń raz kryteria dochodowe uprawniające do świadczeń rodzinnych na okres od 1 listopada 2021 r. pozostały na tym samym poziomie. Niezależnie od wysokości dochodu rodziny przyznawane są: świadczenie rodzicielskie, zasiłek pielęgnacyjny oraz świadczenie pielęgnacyjne.

Świadczenia rodzinne przysługują:

- 1) obywatelom polskim;
- 2) cudzoziemcom:
  - a) do których stosuje się przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego,
  - b) jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską umów dwustronnych o zabezpieczeniu społecznym,
  - c) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznościami, o których mowa w art. 127 lub art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2018 r. poz. 2094), lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, jeżeli zamieszkują z członkami rodzin na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

- d) posiadającym kartę pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy”, z wyłączeniem obywateli państw trzecich, którzy uzyskali zezwolenie na pracę na terytorium państwa członkowskiego na okres nieprzekraczający 6 miesięcy, obywateli państw trzecich przyjętych w celu podjęcia studiów lub pracy sezonowej oraz obywateli państw trzecich, którzy mają prawo do wykonywania pracy na podstawie wizej,
- e) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 139a ust. 1 lub art. 139o ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, lub
- w związku z korzystaniem z mobilności krótkoterminowej pracownika kadry kierowniczej, specjalisty lub pracownika odbywającego staż w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa na warunkach określonych w art. 139n ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach
  - jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z członkami rodzin, z wyłączeniem cudzoziemców, którym zezwolono na pobyt i pracę na okres nieprzekraczający 9 miesięcy, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej,
- f) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
- na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 151 lub art. 151b ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
  - na podstawie wizej krajowej w celu prowadzenia badań naukowych lub prac rozwojowych,
  - w związku z korzystaniem z mobilności krótkoterminowej naukowca na warunkach określonych w art. 156b ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
  - z wyłączeniem cudzoziemców, którym zezwolono na pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na okres nieprzekraczający 6 miesięcy, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Świadczenia rodzinne przysługują obywatelom polskim oraz cudzoziemcom, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres zasiłkowy, w którym otrzymują świadczenia rodzinne, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej i spełniają wszystkie ustawowe warunki, od których uzależnione jest przyznanie prawa do świadczeń.

ZASIŁEK RODZINNY ORAZ DODATKI DO ZASIŁKU RODZINNEGO

Obok posiadania dziecka na utrzymaniu, głównym kryterium uprawniającym do zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku rodzinnego jest przeciętny miesięczny dochód, w przeliczeniu na osobę w rodzinie, które w 2021 roku wynosiło 674 zł na osobę oraz 764 zł na osobę, jeśli w rodzinie wychowuje się dziecko niepełnosprawne. W przypadku przekroczenia kryterium dochodowego zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego przysługiwały w wysokości różnicy między łączną kwotą zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny. Zasiłek rodzinny przyznawany jest na roczne okresy zasiłkowe od 1 listopada do 31 października następnego roku kalendarzowego. Przy ustalaniu uprawnień do zasiłku rodzinnego brane są pod uwagę dochody osiągnięte w roku poprzedzającym okres zasiłkowy. W przypadkach określonych w ustawie dochód ten odpowiednio pomniejsza się o dochód utracony lub powiększa o dochód uzyskany.

System świadczeń rodzinnych oparty jest o zasadę pomocniczości, uwzględniającą regułę, że w pierwszej kolejności do łożenia na utrzymanie dzieci zobowiązani są ich rodzice. W przypadku, gdy ich środki i uprawnienia są niewystarczające do wychowania i utrzymania dzieci, przysługuje pomoc państwa w postaci świadczeń rodzinnych. W przypadku prawa do zasiłku rodzinnego dla osób samotnie wychowujących dzieci, oznacza to konieczność zasądzenia alimentów na rzecz dziecka od drugiego z rodziców.

Zasiłek rodzinny przysługuje do ukończenia przez dziecko:

- 1) 18 roku życia,
- 2) nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21 roku życia albo
- 3) 24 roku życia, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub w szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności.

W roku 2021 wysokość zasiłku rodzinnego wynosiła miesięcznie :

- 95 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia,
- 124 zł na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia,
- 135 zł na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia.

Osoba, która ma ustalone prawo do zasiłku rodzinnego może ubiegać się o następujące dodatki:

- 1) dodatek z tytułu urodzenia dziecka (1000 zł – świadczenie jednorazowe),
- 2) dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego (400 zł miesięcznie),
- 3) dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka w kwocie 193 zł miesięcznie na dziecko (nie więcej niż na dwoje dzieci), w przypadku dzieci niepełnosprawnych kwotę dodatku zwiększa się o 80 zł (nie więcej niż o 160 zł na wszystkie dzieci),

- 4) dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej na trzecie i kolejne dziecko w rodzinie uprawnione do zasiłku rodzinnego (95 zł miesięcznie),
- 5) dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego (90 zł miesięcznie na dziecko do 5 roku życia i 110 zł miesięcznie na dziecko powyżej 5 roku życia),
- 6) dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania (113 zł miesięcznie na zamieszkanie w miejscowości, w której mieści się siedziba szkoły i 69 zł miesięcznie na dojazd do szkoły poza miejsce zamieszkania),
- 7) dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego (100 zł przyznawane jednorazowo w okresie zasiłkowym).

Poszczególne świadczenia rodzinne mają różny charakter: w większości wypłacane są na określony czas (okres zasiłkowy), ale również jednorazowo (dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia dziecka, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka) lub raz w ciągu pewnego okresu (dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego).

Część świadczeń rodzinnych występuje samoistnie (zasiłek rodzinny, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka, świadczenie rodzicielskie, zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy), natomiast otrzymanie dodatków do zasiłku rodzinnego uzależnione jest od posiadania prawa do zasiłku rodzinnego. Ponadto, do każdego z dodatków wymagane jest spełnienie dodatkowych warunków związanych z tytułem (powodem) przyznania dodatku. Jednocześnie można pobierać kilka rodzajów dodatków.

JEDNORAZOWA ZAPOMOGA Z TYTUŁU URODZENIA SIĘ DZIECKA

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu z tytułu urodzenia się żywego dziecka w wysokości 1000 zł na jedno dziecko jeżeli dochód rodziny w poprzedzającym roku rozliczeniowym nie przekraczał 1922 zł miesięcznie netto w przeliczeniu na osobę, matka dziecka nie później niż od 10 tygodnia ciąży do dnia porodu pozostawała pod opieką medyczną oraz w przypadku osób samotnie wychowujących dziecko zasądzone zostały alimenty na rzecz dziecka od drugiego z rodziców. Zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka jest samoistnym świadczeniem, przyznawanym niezależnie od prawa do zasiłku rodzinnego czy innych świadczeń. Jednorazowa zapomoga nie należy się jeżeli członkowi rodziny przysługuje inne świadczenie z tytułu urodzenia się dziecka za granicą.

Kryterium dochodowe uprawniające do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka wynosi 1 922 zł na osobę.

ŚWIADCZENIE RODZICIELSKIE

Świadczenie to przysługuje osobom, które urodziły dziecko, a które nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego. Uprawnionymi do tego świadczenia są zatem m.in. osoby bezrobotne, studenci, osoby wykonujące pracę na podstawie umów cywilnoprawnych. Wsparcie finansowe w postaci świadczenia rodzicielskiego przysługuje przez 52 tygodnie po urodzeniu dziecka w wys. 1 000 zł miesięcznie, a w przypadku urodzenia więcej niż jednego dziecka przy jednym porodzie okres ten jest sukcesywnie wydłużany do 71 tygodni.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje również opiekunowi faktycznemu dziecka, rodzinie zastępczej a także osobie, która przysposobiła dziecko w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego – do ukończenia 10. roku życia.

ŚWIADCZENIA OPIEKUŃCZE

W ramach świadczeń rodzinnych realizowane są trzy rodzaje świadczeń opiekuńczych: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy.

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje niezależnie od dochodu rodziny i osoby, dlatego przyznawane jest nie na okres zasiłkowy, lecz na okres ważności orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności. Świadczenie to przeznaczone jest dla niepełnosprawnych dzieci i osób powyżej 16 roku życia niepełnosprawnych w stopniu znacznym (w niektórych przypadkach również w stopniu umiarkowanym) oraz dla osób, które ukończyły 75 lat. Do zasiłku pielęgnacyjnego nie mają prawa osoby, pobierające dodatek pielęgnacyjny przy emeryturze lub rencie wypłacanej z organu emerytalno-rentowego. Wysokość zasiłku pielęgnacyjnego wynosi 215,84 zł miesięcznie.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje

- 1) matce albo ojcu,
- 2) opiekunowi faktycznemu dziecka,
- 3) osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną,
- 4) innym osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny

jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Ponadto świadczenie pielęgnacyjne przysługuje, jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała nie później niż do ukończenia 18 roku życia lub w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25. roku życia.

W roku 2021 wysokość świadczenia pielęgnacyjnego wynosiła 1 971 zł miesięcznie.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom, które rezygnują z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

O specjalny zasiłek opiekuńczy ubiegać się mogą osoby, na których ciąży obowiązek alimentacyjny w stosunku do osoby wymagającej opieki. Przy ubieganiu się o specjalny zasiłek opiekuńczy obowiązuje również kryterium dochodowe – dochód na osobę w rodzinie nie może przekroczyć kwoty 764 zł.

W roku 2021 wysokość specjalnego zasiłku opiekuńczego wynosiła 620 zł miesięcznie. Ponadto ze środków finansowych budżetu państwa przeznaczonych na realizację świadczeń rodzinnych wypłacano zasiłki dla opiekunów wprowadzone ustawą z dnia 4 kwietnia 2014 roku Świadczenia te przysługują osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 r. w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji przyznającej prawo do tego świadczenia. W 2021 r. wysokość świadczenia kształtowała się na poziomie specjalnego zasiłku opiekuńczego.

Za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz zasiłek dla opiekuna opłacane były **składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe**. Organ realizujący świadczenia rodzinne opłaca składkę na ubezpieczenia emerytalne i rentowe od podstawy odpowiadającej wysokości świadczenia pielęgnacyjnego oraz odpowiednio specjalnego zasiłku opiekuńczego i zasiłku dla opiekuna przez okres niezbędny do uzyskania okresu ubezpieczenia *)z zastrzeżeniem art. 87 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń społecznych i nie dłużej niż przez okres na jaki ustalono prawo do ww. świadczeń. Składek nie opłaca się za osoby podlegające obowiązkowi ubezpieczenia społecznego z innego tytułu.

Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane są za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz zasiłek dla opiekuna niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu.

---

*) tj. 20- letni okres składkowy i nieskładkowy w przypadku kobiet i 25 lat w przypadku mężczyzn

W związku z panującą epidemią podobnie jak rok 2020 również rok 2021 był rokiem bardzo trudnym. Rozprzestrzenianie się w Polsce wirusa SARS-CoV-2, wywołującego zakaźną chorobę COVID-19 spowodowało, że mieszkańcy częściej korzystali z kontaktu internetowego lub telefonicznego. Sprawy załatwiane były zdalnie - on-line. Wnioski i zapytania przesyłane były głównie pocztą tradycyjną. Bezpośrednia obsługa interesantów została w dużej mierze ograniczona. Przed wizytą w urzędzie interesanci proszeni byli o ustalenie terminu wizyty telefonicznie, a w sprawach pilnych przyjmowani byli na bieżąco.

Ponadto na podstawie art. 15h ust 1 i 2 oraz art. 101 pkt 2 lit. a, d ustaw z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r., poz. 568) oraz §2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 26 marca 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2020 r., poz. 534) zostało przedłużone :

- 1) prawo do świadczeń uzależnionych od niepełnosprawności na podstawie orzeczeń wydanych na czas określony na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz innych ustaw – ZUS, KRUS
- 2) prawo do świadczeń wychowawczych, rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego przyznanych cudzoziemcom na podstawie odpowiednich kart pobytu/tytułów pobytowych wydanych na czas określony.

Przedłużenie wypłaty świadczeń następowało z urzędu poprzez zmianę wydanych uprzednio decyzji.

W przypadku świadczeń uzależnionych od niepełnosprawności przedłużenie miało miejsce do upływu 60 dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii jednak nie dłużej niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności natomiast w przypadku cudzoziemców – do upływu 30 dnia następującego po dniu odwołania tego ze stanów, który obowiązywał jako ostatni.

W roku 2021 utrudnieniem było również przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych niezbędnych do ustalenia prawa do niektórych świadczeń (dot. specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz w niektórych przypadkach – świadczenia pielęgnacyjnego) ponieważ zgodnie z art.15o ust 2 o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych przyznanie świadczenia nie wymaga przeprowadzenia wywiadu środowiskowego a ustalenie sprawowania opieki może nastąpić w szczególności na podstawie rozmowy telefonicznej

z pracownikiem socjalnym oraz dokumentów lub oświadczeń, a także ich kopii uzyskanych od osoby ubiegającej się o świadczenie lub je otrzymującej lub od członków jej rodziny.

Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych w latach 2019-2021

Wyszczególnienie		Rok		
		2019	2020	2021
Rzeczywista liczba rodzin objętych pomocą		5 582	4 829	4 337
Najwyższa liczba rodzin korzystających w danym miesiącu ze świadczeń rodzinnych		4 672	4 103	3 616
Liczba rodzin pobierająca zasiłki rodzinne, w tym:	- z jednym dzieckiem	1 070	765	596
	- z dwójką dzieci	855	662	540
	- z trójką dzieci	324	292	280
	- z więcej niż trójką dzieci	117	118	138
	razem rodzin	2 366	1 837	1 554

Wydatkowane środki na realizację świadczeń rodzinnych w latach 2019-2021

Rodzaj świadczenia	Rok					
	2019		2020		2021	
	Ilość	Kwota (w zł)	Ilość	Kwota (w zł)	Ilość	Kwota (w zł)
Zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego	70 675	8 383 047	57 750	6 882 677	50 062	5 831 747
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	576	576 000	413	413 000	396	396 000
Świadczenie rodzicielskie	2 442	2 213 695	2 070	1 855 695	1 948	1 776 057
Zasiłek pielęgnacyjny	33 566	6 359 879	31 729	6 846 124	30 306	6 540 178
Świadczenie pielęgnacyjne	4 348	6 866 518	4 694	8 518 539	4 925	9 639 404
Specjalny zasiłek opiekuńczy	298	183 540	277	170 810	251	153 797
Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe	3 336	1 384 055	3 517	1 688 142	3 575	1 849 770
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	2 474	321 191	2 666	399 439	2 874	468 060
Zasiłek dla opiekuna	187	115 940	149	92 380	125	77 060

Z analizy danych wynika, że od kilku lat następuje spadek liczby rodzin uprawnionych do świadczeń uzależnionych od kryterium dochodowego tj. do zasiłków rodzinnych z dodatkami, jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, specjalnego zasiłku opiekuńczego. Zauważa się natomiast stały wzrost liczby świadczeń pielęgnacyjnych dla osób rezygnujących z zatrudnienia ze względu na konieczność sprawowania opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny.

FUNDUSZ ALIMENTACYJNY

Osobą uprawnioną do świadczeń z funduszu alimentacyjnego jest dziecko, które ma zasądzone od rodzica alimenty, jeżeli egzekucja alimentów jest bezskuteczna. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują na dziecko do ukończenia przez nie 18 roku życia lub ukończenia 25 roku życia pod warunkiem, że uczy się w ono szkole lub szkole wyższej. Na dziecko, które ma ustalony znaczny stopień niepełnosprawności – bezterminowo. O świadczenia z funduszu alimentacyjnego mogą ubiegać się nie tylko rodzice samotnie wychowujący dzieci, ale również ci, którzy zawarli związek małżeński lub żyją w konkubinacie.

Ustawa z dnia 6 grudnia 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu poprawy skuteczności egzekucji świadczeń alimentacyjnych podwyższyła kryterium dochodowe uprawniające do pobierania świadczeń z funduszu alimentacyjnego z kwoty 725 zł do 800 zł. Długo oczekiwana zmiana kryterium dochodowego miała zastosowanie po raz pierwszy przy ustalaniu prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego na okres świadczeniowy 2019/2020 czyli od 1 października 2019 r. Natomiast od 1 października 2020 r. kryterium dochodowe uprawniające do pobierania świadczeń z funduszu alimentacyjnego zostało podwyższone do kwoty 900 zł. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco zasądzonych alimentów nie więcej jednak niż 500 zł na każde dziecko. Obok wyższego kryterium dochodowego obowiązują również od tego terminu zmiany dotyczące ustalania prawa do świadczeń z FA w przypadku przekroczenia kryterium dochodowego - tzw. mechanizm „złotówka za złotówkę”. Oznacza to, że w przypadku przekroczenia kryterium dochodowego świadczenie z FA przysługuje w wysokości różnicy między kwotą świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego osobie uprawnionej a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie. W przypadku gdy wysokość świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej, jest niższa niż 100 zł, świadczenie to nie przysługuje.

Wyplata świadczeń z funduszu alimentacyjnego w latach 2019–2021

Rok	Liczba rodzin korzystających ze świadczenia	Liczba wypłaconych świadczeń	Kwota wypłaconych świadczeń (w zł)
2019	689	12 396	4 828 709
2020	605	11 111	4 392 269
2021	586	10 862	4 352 721

Z powyższego wynika, że pomimo podwyżki kryterium dochodowego, spada liczba rodzin korzystających ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego, maleje również liczba wypłacanych

świadczeń. Wynika to głównie z faktu, że kryterium dochodowe od roku 2005 wzrosło tylko o 175 zł, podczas gdy minimalne wynagrodzenie za pracę każdego roku jest podwyższane.

Katalog środków służących do dyscyplinowania dłużników alimentacyjnych od kilku lat pozostaje niezmienny. Istnieje konieczność przeprowadzania wywiadów z dłużnikami, ich aktywizacja zawodowa, a w określonych w ustawie przypadkach składanie wniosku do prokuratury o ściganie dłużnika oraz składanie wniosku do prezydenta o zatrzymanie prawa jazdy. Skierowanie wniosku do prokuratury o ściganie za przestępstwo uporczywego uchylania się od obowiązku alimentacyjnego oraz do prezydenta o zatrzymanie prawa jazdy musi być poprzedzone wydaniem decyzji administracyjnej uznającej dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych. W razie powstania zaległości w należnościach dłużnika za okres dłuższy niż 6 miesięcy przekazywane są do biura informacji gospodarczej informacje o zobowiązaniach dłużników wynikających z wypłacanych świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz zaliczki alimentacyjnej. Od 2016 roku istnieje obowiązek przekazywania takich informacji do wszystkich biur informacji gospodarczych podanych przez ministra właściwego do spraw gospodarki w Biuletynie Informacji Publicznej. Obecnie takich biur jest 5 i do wszystkich z nich przekazywane są informacje o w/w zobowiązaniach dłużników alimentacyjnych. Na dzień 31.12.2021 r. w biurach informacji gospodarczych figurowało 2 443 dłużników alimentacyjnych.

W 2021 roku, podobnie jak w latach ubiegłych najwięcej problemów było z ustalaniem miejsca zamieszkania dłużnika, a co za tym idzie nie można było przeprowadzić z nim wywiadu i uzyskać oświadczenia majątkowego. Dłużnicy nie byli także zainteresowani współpracą z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w celu skorzystania z pomocy w znalezieniu i podjęciu pracy, (poprzez aktywizację zawodową), a tym samym regulowania zobowiązań alimentacyjnych.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego podlegają zwrotowi. Oznacza to, że dłużnik musi zwrócić wypłacone świadczenia wraz z odsetkami za opóźnienie, które naliczane są do dnia spłaty należności. Należności przypadające od dłużników alimentacyjnych z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego podlegają ściągnięciu wraz z odsetkami w drodze egzekucji sądowej. Po wydaniu decyzji ustalającej prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego organ właściwy wierzyciela wnosi o wszczęcie postępowania egzekucyjnego lub o przyłączenie się do toczącego się postępowania egzekucyjnego w sprawie zaspokojenia roszczeń osoby uprawnionej do alimentów. W 2021 r. do komorników sądowych zostało złożonych łącznie 699 wniosków o przyłączenie się do egzekucji. Od dnia obowiązywania ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów do końca 2021 roku dłużnicy alimentacyjni posiadali należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wraz z odsetkami na łączną kwotę 82 725 222 zł (z czego kwota 26 873 082 zł stanowiła odsetki).

Ściągalność należności w stosunku do wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego w latach 2019-2021

Rok	Wypłacone świadczenia z funduszu alimentacyjnego (w zł)	Kwoty zwrócone przez dłużników (w zł)	Ściągalność należności w stosunku do wypłaconych świadczeń (w %)
2019	4 828 709	1 679 497	34,8
2020	4 392 269	1 301 523	29,6
2021	4 352 721	1 576 464	36,2

Nowelizacja kodeksu karnego z 2017 r. nałożyła obowiązek na organ właściwy wierzyciela złożenia zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa w związku z przyznaniem świadczenia z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej oraz posiadaniem przez dłużnika zaległości przewyższających równowartość trzech miesięcy. W roku 2021 kierowane były zawiadomienia do Prokuratury o możliwości popełnienia przestępstwa przez dłużników alimentacyjnych, jednakże w większości przypadków rezultatem tych działań była odmowa wszczęcia dochodzenia lub umorzenie wszczętego postępowania. Tylko w nielicznych przypadkach nałożono karę ograniczenia wolności w postaci nieodpłatnej pracy na cele społeczne.

Liczba dłużników alimentacyjnych oraz działania podjęte wobec dłużników alimentacyjnych w latach 2019–2021

Wyszczególnienie	Rok		
	2019	2020	2021
Liczba dłużników alimentacyjnych w gminie	1 562	1 573	1 581
Liczba dłużników alimentacyjnych zgłoszonych do Biur Informacji Gospodarczych	2 336	2 374	2 443
Wystąpienie do Urzędu Pracy (aktywizacja zawodowa)	471	294	318
Zobowiązanie dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się w Powiatowy Urzędzie Pracy	489	267	317
Wydanie decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	54	52	55
Wnioski do Prezydenta o zatrzymanie prawa jazdy	59	42	54
Wnioski do Prokuratury na podstawie decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	62	45	55
Wnioski do Prokuratury o możliwości popełnienia przestępstwa przez dłużnika alimentacyjnego w związku z przyznaniem świadczeń z FA	279	257	259

PROGRAM „RODZINA 500 PLUS”

Program „Rodzina 500 plus” wprowadzony został 1 kwietnia 2016 r. ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Od początku wprowadzenia programu do 30 czerwca 2019 roku świadczenie przysługiwało na drugie i kolejne dziecko bez kryterium dochodowego, natomiast przy ubieganiu się na pierwsze lub jedyne dziecko w rodzinie dochód na osobę w rodzinie nie mógł przekroczyć 800 zł i 1 200 zł w rodzinie z dzieckiem niepełnosprawnym.

Od 1 października 2017 r. do 30 czerwca 2019 r. obowiązywały ponadto dodatkowe zasady dotyczące ustalania prawa do świadczenia wychowawczego w stosunku do rodziców deklarujących samotne wychowywanie dziecka. Podobnie jak przy ustalaniu prawa do zasiłku rodzinnego, w okresie tym konieczne było zasądzenie od drugiego rodzica świadczeń alimentacyjnych (wyjątek stanowił gdy drugi z rodziców nie żyje, bądź nie zostało ustalone ojcostwo).

Od 1 lipca 2019 r. zniesione zostało całkowicie kryterium dochodowe warunkujące prawo do świadczenia. Świadczenie z Programu „Rodzina 500 +” przysługuje na każde dziecko niezależnie od dochodu. Przyznanie prawa do świadczenia wychowawczego nie wymaga już ustalenia alimentów na dziecko od drugiego rodzica w przypadku wniosków składanych przez rodziców samotnie wychowujących dziecko.

Od 1 lipca 2019 r. zlikwidowany został również obowiązek rozstrzygania o przyznaniu świadczenia wychowawczego w drodze decyzji administracyjnej. Informacja o przyznaniu świadczenia generowana jest w programie do obsługi świadczeń wychowawczych i przesyłana automatycznie na wskazany adres poczty elektronicznej a w przypadku braku poczty informację można odebrać osobiście. Decyzje administracyjne wydawane są jedynie w przypadku odmowy przyznania świadczenia, a także w sprawach nienależnie pobranych świadczeń.

Liczbę rodzin objętych programem, wypłacone świadczenia oraz wydatkowane kwoty na ten cel obrazuje poniższa tabela.

Realizacja Programu Rodzina 500 plus w latach 2019–2021

Rok	Liczba rodzin objętych programem	Liczba wypłaconych świadczeń	Wydatkowana kwota
2019	9 730 (do czerwca było 5 340)	135 402	67 462 341
2020	9 891	182 763	90 918 170
2021	9 932	182 868	91 065 158

Na skutek zmiany ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci od 1 stycznia 2022 r. program jest realizowany przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Nadmienić należy, że do maja 2022 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnicy nadal realizuje wypłaty należnych świadczeń do których prawo zostało ustalone na podstawie wydanych wcześniej informacji i prowadzi sprawy wszczęte a niezakończone przed dniem 1 stycznia 2022 roku.

Dodatkowo Ośrodek będzie realizował wypłaty świadczenia wychowawczego w formie rzeczowej/opłacania usług w przypadku przeprowadzenia przez pracownika socjalnego wywiadu środowiskowego (na zlecenie ZUS) potwierdzającego marnotrawienie przyznanego świadczenia lub wykorzystanie świadczenia niezgodnie z przeznaczeniem.

PROGRAM „CZyste Powietrze”

Dodatkowo w Dziale Świadczeń Rodzinnych od października 2020 r. realizowane było zadanie w ramach programu „Czyste Powietrze” 2.0. Nałożono na gminy nowe zadanie polegające na obowiązku wydawania zaświadczeń dla osób fizycznych, które zamierzają składać wnioski o przyznanie podwyższonego dofinansowania z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. I tak oto na wniosek osób zainteresowanych na podstawie przepisów ustawy – Prawo ochrony środowiska wydawane są zaświadczenia o wysokości przeciętnego dochodu gospodarstwa domowego. Zaświadczenie o dochodach potwierdza dochód gospodarstwa jednoosobowego lub wieloosobowego. Dochód wykazany w zaświadczeniu oblicza się na podstawie definicji dochodu zawartej w ustawie o świadczeniach rodzinnych i konieczne jest w tym zakresie przeprowadzenie czynności sprawdzających. W roku 2021 wydano 10 zaświadczeń.

PROGRAM „DOBRY START”

Program był realizowany w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej od 2018 roku. Od 1 lipca 2021r., zgodnie z wprowadzonymi zmianami, począwszy od roku szkolnego 2021/2022 realizacja zadania przekazana została do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Miejski Ośrodek w roku 2021 prowadził sprawy, które były niezakończone przed dniem wejścia w życie ustawy. I tak oto w 2021 roku wypłacono jedynie świadczenia dla 4 dzieci na kwotę 1200 zł. Ośrodek jest zobowiązany prowadzić nadal sprawy związane z nienależnie pobranymi świadczeniami powstałymi na okres do 1 lipca 2021 r.

Od 1 lipca 2021 r., zgodnie z wprowadzonymi zmianami, począwszy od roku szkolnego 2021/2022 realizacja zadania przekazana została do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi nadal sprawy związane z nienależnie pobranymi świadczeniami powstałymi za okres od 1 lipca 2021 roku.

PROGRAM „ZA ŻYCIEM”

Program „Za życiem” został wprowadzony 1 stycznia 2017r. ustawą z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin. Celem programu jest wsparcie rodzin z osobami niepełnosprawnymi, w szczególności wychowujące niepełnosprawne dzieci. Obejmuje rozwiązania dotyczące wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin, wczesnego wspomaganie dziecka i jego rodziny, usług wspierających, rehabilitacyjnych i mieszkaniowych. Program zapewnia koordynację wsparcia, poradnictwa i informacji i jest realizowany przez wiele podmiotów.

W ramach programu wypłacane jest jednorazowe świadczenie w kwocie 4 000 zł z tytułu urodzenia dziecka u którego stwierdzono ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Wypłata świadczenia nie jest uzależniona od spełnienia kryterium dochodowego.

W roku 2019 przyznano 13 świadczeń na łączną kwotę 52 000 zł, w roku 2020 wypłacono 9 świadczeń na kwotę 36 000 zł a w roku 2021 wypłacono 10 świadczeń na kwotę 40 000 zł.

Świadczenia rodzinne oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego z nielicznymi wyjątkami (m.in. zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne, świadczenia rodzicielskie) przyznawane są na zamknięte okresy tzw. okresy zasiłkowe/świadczeniowe trwające 12 miesięcy. Osoby ubiegające się po raz pierwszy o świadczenia składają wnioski na bieżąco. Na bieżąco zgłaszane są również zmiany sytuacji powodujące konieczność zmian/uchyleń wcześniej wydanych decyzji oraz decyzje orzekające o nienależnie pobranych świadczeniach. Osoby korzystające cyklicznie ze świadczeń co roku ponawiają wnioski o świadczenia. Wnioski można składać drogą tradycyjną (tzw. wnioski papierowe) jak również drogą elektroniczną. Należy zaznaczyć, że e-wnioski można było składać od 1 lipca, natomiast drogą tradycyjną (tzw. wnioski papierowe) od 1 sierpnia. Powyższe oznacza, że okres od 1 lipca każdego roku jest to okres wyjątkowo krótkim okresie należy obsłużyć kilka tysięcy interesantów i wydać kilka tysięcy decyzji administracyjnych.

Poniższa tabela przedstawia dostępne możliwości złożenia wniosków drogą elektroniczną z podziałem na rodzaj wnioskowanej pomocy oraz liczbę złożonych wniosków w latach 2019-2021.

Liczba wniosków złożonych w latach 2019-2021

Rodzaj świadczenia	Dostępne możliwości złożenia wniosku drogą elektroniczną	2019		2020		2021	
		ogółem	w tym wnioski złożone drogą elektroniczną	ogółem	w tym wnioski złożone drogą elektroniczną	ogółem	w tym wnioski złożone drogą elektroniczną
Świadczenia wychowawcze (Program Rodzina 500 plus)	bankowość elektroniczna						
	empatia	10 862	8 408	1 550	985	11 629	9 960
	ePUAP						
	PUE ZUS						
Świadczenia „Dobry start”	bankowość elektroniczna	7 513	5 219	7 416	6 066	0	0
	empatia						
Świadczenia rodzinne	empatia	3 954	169	3 441	387	3 204	352
	ePUAP						
Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	empatia	1 655	11	1 197	23	1 211	46
	ePUAP						

Z powyższej tabeli wynika, że w roku 2021 najwięcej wniosków zarówno w formie tradycyjnej (papierowej) jak również elektronicznej (e-wnioski) wpłynęło w sprawach o przyznanie świadczenia wychowawczego. Wynika to z faktu, że uległy zmianie zarówno terminy przyjmowania wniosków na kolejny okres jak również okres na który ustalane jest prawo do świadczenia wychowawczego. W roku 2020 rodzice/opiekunowie dzieci dotychczas pobierający świadczenie wychowawcze nie byli zobowiązani do składania wniosków o kontynuację wypłaty świadczenia bowiem prawo do tego świadczenia zostało ustalone w 2019 r. na okres od października 2019 r. do maja 2021 r. Wnioski o przyznanie prawa do świadczenia wychowawczego na okres od czerwca 2021 r. do maja 2022 r. przyjmowane były od 1 lutego 2021 (e-wnioski) a wnioski w formie papierowej od 1 kwietnia 2021.

Na przestrzeni lat zauważyć można politykę mającą na celu ograniczanie barier administracyjnych oraz ułatwianie procedur związanych ze składaniem wniosków przez osoby ubiegające się o świadczenia. Jeszcze w roku 2012 osoby ubiegające się o świadczenia zobowiązane były do udokumentowania swojej sytuacji finansowej poprzez dostarczenie stosownych zaświadczeń z urzędu skarbowego potwierdzających uzyskane dochody oraz dołączenia do wniosku szeregu innych dokumentów w tym m.in. dokumentu potwierdzającego wiek dziecka np. odpisu aktu urodzenia. W roku 2013 można było już zaświadczenie z urzędu skarbowego zastąpić oświadczeniem złożonym przez świadczeniobiorcę. Natomiast od 2016 roku organ rozpatrujący wniosek ma obowiązek

samodzielnego uzyskiwania lub weryfikacji drogą elektroniczną m.in. danych z rejestru PESEL, informacji o dochodach podlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych czy też informacji o wydanych orzeczeniach o niepełnosprawności/stopniu niepełnosprawności. Osoby ubiegające się o świadczenia nie zostały jednak całkowicie zwolnione z obowiązku dostarczania dokumentów. Nadal istnieje obowiązek dołączania m.in. orzeczeń sądowych, dokumentów związanych z koniecznością wyliczenia dochodu utraconego czy też dochodu uzyskanego. Z powyższego wynika, że bardzo dużą część obowiązków przypisanych dotychczas obywatelom przekierowano na organy realizujące zadania wynikające z poszczególnych ustaw. Pracownicy tych organów są zobowiązani do wykonania szeregu czynności sprawdzających tj. weryfikację drogą elektroniczną informacji zawartych we wnioskach o ustalenie prawa do świadczeń m.in. danych dotyczących wnioskodawcy i dzieci na które jest wnioskowana pomoc (baza PESEL), informacji o legitymowaniu się odpowiednim orzeczeniem o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, informacji o pobieraniu świadczeń w innych gminach (Centralna Baza Beneficjentów), pozyskiwanie informacji o pobieranych zasiłkach z urzędu pracy, jak również pozyskiwanie informacji o uzyskiwanych dochodach podlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych (baza Ministerstwa Finansów) oraz wysokości składek na ubezpieczenie zdrowotne (baza Zakładu Ubezpieczeń Społecznych). I tak, mając na celu prawidłowe rozpatrzenie wniosków o przyznanie prawa do różnych świadczeń wywołuje się łącznie kilkaset usług weryfikujących informacje podane przez osoby ubiegające się o świadczenia oraz usług pozyskujących dane niezbędne do rozpatrzenia wniosków.

Liczba decyzji lub informacji wydanych w latach 2019- 2021

Rodzaj świadczenia	Rok		
	2019	2020	2021
Świadczenia rodzinne (decyzje wydane na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych)	5 833	5 631	5 441
Fundusz alimentacyjny (decyzje wydane na podstawie ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów)	1 348	1 093	1 260
Świadczenia wychowawcze (Program Rodzina 500+) (decyzje/informacje wydane na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci)	11 045	1 351	10 939
Zasiłek dla opiekuna (decyzje wydane na podstawie ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów)	4	3	4
Jednorazowe świadczenie z programu „Za życiem” (decyzje wydane na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”)	13	9	10
Świadczenie „Dobry start” – decyzje/informacje wydane na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”	7 360	7 354	2
Razem wydanych decyzji	25 603	15 441	17 656

POMOC MATERIALNA DLA UCZNIÓW O CHARAKTERZE SOCJALNYM

Od 1 lipca 2015 roku, zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej Legnicy z dnia 29 grudnia 2014 r. zmieniającą uchwałę w sprawie regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie miasta Legnicy, w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej realizowane są zadania gminy wynikające z ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (j. t. Dz. U. z 2021 r., poz. 1915) dotyczące udzielania pomocy materialnej uczniom.

Stypendium szkolne może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie, w szczególności gdy w rodzinie tej występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe. Wniosek o przyznanie świadczenia składany jest corocznie w terminie do dnia 15 września bieżącego roku, a decyzja przyznająca świadczenie wydawana jest do końca roku szkolnego (czerwiec następnego roku).

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 1358) od dnia 1 października 2018 r. zmianie uległy kryteria dochodowe. W związku z powyższym kwota dochodu uprawniająca do przyznania stypendium szkolnego w 2021 roku nie mogła być wyższa niż 528,00 zł na osobę w rodzinie ucznia.

W 2021 r. na jedno dziecko uczące się przyznawane było świadczenie w wysokości 248 zł na miesiąc. Z tej formy pomocy skorzystało 464 uczniów, a wysokość wypłaconych świadczeń wyniosła 792 892,70 zł.

Zasiłek szkolny może być przyznany uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego. Wysokość zasiłku szkolnego nie może być wyższa niż 620 zł. W 2021 roku z tej formy pomocy skorzystało 6 uczniów, a wydatkowano na ten cel kwotę 3 720,00 zł.

PODSUMOWANIE

W niniejszym sprawozdaniu starałem się przedstawić całokształt pracy i zadań realizowanych na co dzień przez pracowników Ośrodka.

Rok 2021 to kolejny rok naszego funkcjonowania zdominowany przez problemy wynikające z pandemii COVID-19. Pracownicy Ośrodka wykonywali swoje obowiązki w sposób ciągły, bez przerw, bez pracy zdalnej, z uwagi na konieczność zaspokojenia potrzeb mieszkańców. Od ponad półtora roku zabezpieczamy potrzeby osób przebywających w izolacji bądź kwarantannie, oczywiście bez szkody dla realizacji zadań statutowych Ośrodka.

Codzienna praca z naszymi klientami staje się trudniejsza, zwiększa się roszczeniowość, zwiększa się liczba środowisk przemocowych, alkohol bądź środki psychoaktywne to w wielu środowiskach już codzienność. Kiedyś pojedyncze, a teraz niestety prawie dominujące, to problemy pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi oraz z rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Należy dodać, że notoryczna zmiana przepisów prawa w zakresie naszej działalności także nie ułatwia codziennej pracy.

Oprócz tych ogólnych, negatywnych zjawisk, które odczuwamy tak naprawdę na każdym stanowisku pracy, uważam, że najwięcej problemów stwarza:

- brak miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej dla dzieci w wieku od 0 do 10 roku życia,
- brak mieszkań chronionych,
- niedostępność obiektów MOPS dla osób niepełnosprawnych.

Wyrażam nadzieję, że trudna, odpowiedzialna praca wykonywana przez pracowników Ośrodka na rzecz mieszkańców Legnicy będzie doceniona, a rozbudowa infrastruktury społecznej wpłynie na jeszcze lepsze efekty naszej pracy.

Legnica, dnia 28 stycznia 2022 roku